

MENEER P EN ZIJN HOLLANDSE GEZELSCHAP

Van Kris Van Eygen zijn verschenen:

Hoe ik drek nek (1995)

Race naar de maan (1997)

De spieders van Toil Darranjé (1998)

De minnaren van Bokrijk (1999)

Net toen de wereld verduisterde (1999)

Het 18-dagen ultimatum (2001)

De heer van Doeatstad (2002)

Meneer P en zijn Hollandse gezelschap (2004)

Waarom wij niet meer seriemoorden (2005)

De bende van de paars-groene mannen (2005)

De vereffenaar - De relikwieënverzamelaar (2006)

De anticipaat - De relikwieënverzamelaar (2007)

De deur van het eeuwige leven (2009)

De man met de sigaret (2010)

De wespenvangers van Tornac (2010)

Papa komt slapen wanneer de vogeltjes fluiten (2011)

De droene bliender (2013)

Winterhutje (2015)

Hemelsbreed: 10 jaar hekel-, treur- en kreupeldichten (2016)

Ik kom even op verhaal (2017)

De ten dode opgeschreven mensen (2019)

Vuurtoorn (2020)

Smalspoor onderonsjes: 30 jaar hekel-, treur- en kreupeldichten (2022)

Realisatie: 2004; eerste druk: juli 2022

Omslagillustratie: Kris Van Eygen

Redactie & foto auteur: Patricia Budenaerts

Uitgever: Kris Van Eygen © www.eygen-boeken.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, elektronische drager of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Ondanks alle aan de samenstelling van dit boek bestede zorg kan de auteur noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor schade die het gevolg is van enige fout in deze uitgave.

MENEER P EN ZIJN
HOLLANDSE GEZELSCHAP

door

KRIS
VAN EYGEN

Schoonheid die je hart raakt is vaak niet volmaakt.

Dean Koontz/De vriendschap

Het was het laatste weekeinde van oktober. Ik had de wintertijd met een uur langer te slapen zalig ingezet. Tijdens de voormiddag richtte ik niet genoeg uit om grote honger van te krijgen, maar ik kon wel een hapje gebruiken.

Ik haalde de fiets van stal, want dat was het vervoermiddel bij uitstek in een drukke stad. Ik reed de plantenstraat uit en draaide de palmstraat in. Aan het einde ervan sloeg ik rechtsaf en reed de grote baan op.

De binnenstad ligt me niet zo, al is de nabijheid ervan meegenomen vanwege de winkels. Bij de bakker kocht ik twee warme croissants met hesp en koerste naar het zwembad. De groendienst had daar een park ingericht. De meeste kleuren in het landschap neigden naar oranje, geel en bruin.

Ik parkeerde mijn fiets tegen een boom, vermoedelijk een plataan aan zijn gladde stam te oordelen. Een verliefd koppel hield de bank aan het water bezet, maar de bank bij een rij jonge populieren waarvan de takken zalig in de flauwe zuidenwind ritselden, bood voldoende zitplaats en privacy.

Nadat ik de broodjes had verorberd, liep ik door het park. Vanuit verschillende richtingen waren er toegangswegen aangelegd. Mensen kwamen al wandelend of fietsend naar binnen. Enkele parkbezoekers die dezelfde uitgang gebruikten, trokken mijn aandacht. Ik was niet nieuwsgierig genoeg om te rennen, maar mijn wandelen werd geleidelijk lopen.

Onder een doorgang van klimop stond een bordje: OPGEPAST VOOR AANKOMENDE FIETSERS. Iets verderop: JAPANSE TUIN. Uit een bord aan de ingang leidde ik af dat de tuin werd aangelegd in hetzelfde jaar dat ik in Hasselt kwam wonen. In de jaren dat ik er woonde, had ik de tuin nog niet bezocht. Het was 30 oktober, net op tijd, want de deuren sloten op 31 oktober. Ik mocht zelfs gratis binnen als inwoner van de stad.

De bloei was bijna uit de tuin. Vanaf een brug zag ik een veld irissen waarvan de kleuren het hele spectrum van het paars doorliepen. Een kabbelend geluid trok mijn aandacht. Ik liep via de stapstenen over het water en ontdekte een drietrapswaterval achter een groot rotsblok. Het was een romantische plek die ik liever met een vrouw had bezocht waarvan ik zielsveel hield.

Ik heb mijn jeugd beleefd zonder trauma's op te lopen. Vrouwen interesseerden me niet en ik maakte mezelf wijs dat ik daar nog tijd genoeg voor had. Ik legde me toe op mijn hobby's, want daarvan heb ik er genoeg: computers, boeken, muziek, auto's, moto's, fietsen en wandelen. Onlangs was het vrouwenproject weer in mijn brein opgedoken tijdens het vrijgezellenfeestje van een collega. Daar had ik me voorgenomen de eerste de beste vrouw die me graag zag te vragen of ze me voor altijd gezelschap wilde houden. Maar ze was niet gekomen.

Ik klom naar boven en liet me weer afzakken naar de centrale tuin. Daar vergaapte ik me aan de grote vijver met keienstrand. In de minizee spartelden vissen zo groot als zalmen. Iemand was ze net aan het voeren. Het was een spattend festijn, ik werd er nat van.

'Zijn dat goudvissen?' vroeg ik aan de voerder.

De man was gekleed in een blauwe jeans met bijbehorend hemd. Die tenue gaf me de indruk dat hij er werkte.

'Nee, dit zijn koi, Japanse vissen uit de familie van de karperachtigen,' legde hij uit.

Ik knikte en geloofde hem.

'Krijgen ze hun eten op vaste tijden? Ze zien er hongerig uit.'

De man lachte en begreep mijn misvatting.

'Nee, iedereen kan aan de ingang een zakje voer kopen. Ik ben slechts een bezoeker zoals jij, maar ik kom bijna elke dag.'

'Het is hier rustig genoeg om je over de zin van het leven te bezinnen,' zei ik.

De man fronste zijn wenkbrauwen en leek te begrijpen dat hij een goede gesprekspartner in mij had gevonden.

'Ik zoek hier Japanse zen-rust,' zei hij.

Binnen de kortste keren hadden we het uitvoerig over de waanzinnige wereld, losgeslagen computers en elektronische oorlogvoering. Ik kon het nog net laten om te zeggen dat ik schreef en dat hij waarschijnlijk in mijn volgende boek een minieme rol zou mogen spelen.

Ook al gaf de man de indruk dat hij over zijn wereldideeën wilde voortvertellen, toch sloot ik het gesprek bruusk af.

‘Ik moet de rest van de tuin nog bekijken.’

‘Oké, misschien zien we elkaar nog terug,’ hoopte de ander.

‘Loopt dit pad dood?’ vroeg ik in de veronderstelling dat de man de tuin op zijn duimpje kende.

‘Nee, het is de moeite waard om verder te gaan.’

‘Dankjewel,’ zei ik.

In een bocht van het wandelpad keek ik discreet achterom en zag de man aan het water staan. Enkele vissenkoppen staken uit het water en hij leek met de koi te praten. Ofwel had ik een zinsbegoocheling.

Ik vervolgde mijn weg via de lange bocht. Het pad kwam uit aan een rotonde waarop een enorme treurwilg stond. Vreemd genoeg speelde hij het klaar om zijn trieste stemming op mij over te brengen.

Terwijl de bomen in de rest van de tuin en het eromheen liggende park langzaam op en neer wiegden in de kalme wind, ritselde of bewoog zelfs geen blaadje van de treurwilg. En er was nog iets raars, sommige neerhangende takken raakten de grond en leken zich te hebben ingegraven.

Door mijn gepeins over de stilheid en de vreemde gewaarwording die ik ook binnenin mij voelde roeren, stond ik ineens voor de boom. Iets hypnotiseerde me. Ik kon me niet meer bewegen, maar er was ook geen aanleiding om dat te doen. Ik voelde me zalig, in de armen van een boom. Het moest kunnen als ook andere mensen bomen liefkozen. Maar ik zag ook een bloederig tafereel voor mijn geestesoog, te wazig om er iets van te kunnen herkennen maar zonder twijfel een plaats delict.

Toen ik een stap voorwaarts wilde zetten, schrok ik op van een vogel die achter mij opvloog. Ik deinsde achteruit en zag tijdens mijn ruggelingse val hoe de takken van de treurwilg zich als twee armen hadden ineengestremd en trillend in mijn richting kwamen, zoekend zoals in de versnelde opname van een plant die groeit. Ik kroop op handen en knieën van de boom weg, en uit de reikwijdte van de wilgentakken.

Halsoverkop verliet ik de vijandige plek. Het theehuis liet ik links liggen en ik sprintte voorbij het inkomhokje, nam mijn fiets uit het fietsenrek en haalde alles uit mijn benen. Geen vijf minuten later was ik weer thuis.

In mijn luie zetel in de veranda overdacht ik mijn bezoek aan de tuin en concludeerde dat het rimpelende water, de spartelende vissen, de kleurige irissen, de glooiende heuveltjes en de overal verspreid liggende stenen slechts een lichte Japanse indruk op mij hadden achtergelaten, want de overheersende indruk was van de boom gekomen. Het was raar dat ik me afvroeg of de mand van een heteluchtballon van wilgentakken was gemaakt.

Ik achtte me veilig in mijn veranda, toch kon ik mijn twee plantaardige levensgezellen in huis niet negeren. In de ene hoek stond *Suzanna met de mooie ogen* me aan te kijken. Ze kwam uit Afrika, haar Latijnse naam is *Thunbergia alata*, een populaire kamerplant. Bovendien bloeide Suzanna in een bijzondere kleur. De *Dracaena marginata* in de andere hoek van de veranda – zij heeft graag veel licht en water – bewoog geen blad. Ze stond erbij en keek ernaar, niet naar mij maar naar Suzanna.

Wat er mis was met de computerwereld midden december wist ik niet, maar om halftien had ik al zin om naar huis te gaan.

Ik werk vijftien jaar bij een computerfirma die haar diensten aan een bank aanbiedt, BAK NV aan de rand van Brussel. In het begin heb ik dat als analistprogrammeur gedaan, maar sinds enkele jaren ben ik tweedelijns IT-helpdeskmedewerker.

Ik zuchtte, er was geen ontkomen aan, want de volgende oproep verscheen op mijn scherm.

‘Kijk eens wat ze nu opsturen,’ zei ik tegen mijn collega Flint.

<De gebruikers van Magnanerie klagen over het feit dat hun computer niet meer start. Lampje 9 blijft branden, wat dat ook mag betekenen. Dringend natuurlijk. Plaats: BAK Magnanerie, gebruiker: Vrija Spruyt, type: TAK (oude versie).

We lachten.

‘Dat is iets voor jou Ubaldo,’ zei Flint.

De nieuwe versie van TAK draaide nog niet in alle kantoren. Magnanerie moest het doen met de oude versie en niemand kende nog de oude versie, behalve ik.

‘Misschien kan ik het via de telefoon oplossen.’

Flint wist dat Vrija in goede handen was.

Ik drukte het nummer in en wachtte. Iemand nam op en zei:

‘Goedemorgen, BAK Magnanerie. Met Chantelle Sappe.’

De stem klonk als een sirene, niet die van een ziekenwagen.

‘Chantelle, werk jij nu in Magnanerie?’

‘Ubaldo Vazardi? Ben jij het?’

‘Wie anders, de duivel?’

‘Dat is mogelijk, jij raakt snel in vuur en vlam.’

Ik had me met Chantelle ooit goed geamuseerd op een personeelsfeest.

‘Waarom bel jij mij?’

‘Ik heb begrepen dat jij een probleem hebt.’

‘En jij moet dat oplossen?’ vroeg ze.

‘Ja, ik werk bij de IT-helpdesk.’
‘O, zeg me dan een hoe ik dat ding weer aan de praat krijg.’
‘Kun je de server eens herstarten?’
‘Server? Waar staat die in vredesnaam?’
‘Vraag eens aan Vrija Spruyt.’
‘Die heeft vandaag haar vrije dag.’

O nee.

‘Is er niemand die je kan zeggen waar hij staat?’
‘De kantoordirecteur is op pad. Ik ben maar alleen.’

Dat had je met kleine kantoren.

‘Oké, ik heb het al begrepen. Ik zal komen.’

Voor een vrouw wilde ik wel in de bres springen.

‘Ik wacht je komst ongeduldig af,’ zei Chantelle.

Ik zag me al de liefde met haar bedrijven, in de computerruimte waar het in de zomer heet was, met de verfrissende wind van een ventilator op onze blote achterwerken gericht.

‘In een zucht ben ik daar,’ beloofde ik haar.

‘Tot straks.’

Ik legde de hoorn neer en dacht even na. Wat had ik nodig?

‘Moet ik een taxi bestellen?’ vroeg Flint.

‘Nee, laat maar, ik zal een auto van de zaak nemen. Dan kan ik nog wat door Brussel racen.’

Ik liet mijn jas aan de kapstok hangen en rende naar de lift. Ik kom, ik kom, zei ik tegen mezelf en tegen Chantelle in de verte, want machines konden wachten.

Van Flint had ik een smartphone van de firma meegekregen. Stilstaand aan de kant van de weg zocht ik het adres op, maar het was niet duidelijk welke richting ik moest kiezen. Het werd me ineens te veel.

Ik besloot rechtsomkeer te maken, zag dat de kust veilig was, draaide het stuur naar links en gaf gas. De straat was net niet breed genoeg om helemaal te keren en het rechterwiel raakte de hoge

straatrand met een te hoge snelheid. Als ik zo bleef rijden, riskeerde ik een lekke band.

Ik probeerde de richtlijnen van mijn smartphone te volgen, maar door een bruuske beweging aan het stuur sneed ik de pas af van een andere weggebruiker. Ongeduldig getoeter weerklonk. De auto zoefde voorbij en de chauffeur stak zijn gebalde vuist op. Ik begreep dat ik het wat kalmer aan moest doen en stuurde de auto naar de rand van de weg om de te volgen weg wat beter te bestuderen.

Ineens viel een gelukzalige rust over me heen. Ik had de auto toevallig middenin een park geparkeerd. Een hoge eenzame populier wiegde in de wind. De beweging had iets van een roep om hulp, maar ik had nooit de moeite gedaan om de bomentaal te begrijpen. In een halve kring rond de populier stonden bomen die ik geen naam kon geven. Ze zagen er als dennenbomen uit, maar veel smaller en met korte takken tot aan de grond. Ik dacht: *Zonderlinge bomen*.

Ik concentreerde me even op de smartphone en kon me eindelijk situeren. Draaiend aan mijn stuur zette ik het knipperlicht naar links aan en gaf gas. Opnieuw weerklonk hevig getoeter, en in mijn binnenspiegel ving ik een glimp op van een naderende auto. Hij reed veel te snel en de bestuurder had duidelijk niet verwacht dat ik zomaar de weg op zou rijden. Ik zette me schrap voor de knal.

Door de botsing was mijn auto een vijftal meter verder geschoven. De klap had al de zuurstof uit mijn longen geperst en ik hapte naar lucht als een vis op het droge. Ik probeerde het portier aan mijn kant te openen, maar dat lukte niet omdat de andere auto zich net achter mijn zetel in de flank had geboord. Kantje boord, vond ik zelf.

De bestuurder van de andere auto stapte uit en wees naar mij. Ik begreep zijn koeterwaals niet, maar het was duidelijk dat ik volgens hem de oorzaak van het ongeval was.

Ik schrok omdat het rechterportier onverwacht openging. Een oudere heer keek me grijnzend aan en vroeg:

‘Leef je nog?’

Dat ik leefde, zag hij toch, of niet? En dat glimlachje? Ik had veel zin om het van zijn gezicht te slaan. Ik weigerde de helpende hand van de oude man aan te nemen, kroop over de passagierszetel en stapte krakkemikkig uit de auto.

Ik was niet in paniek, maar ik wilde wel het kantoor verwittigen dat ik wat later zou komen, en aan de hoofdzetel wilde ik laten weten dat ik een ongeval had veroorzaakt. De smartphone was door de botsing van de passagierszetel gevallen, maar in de beenruimte vond ik hem niet, onder de zetels ook niet. Ik had een zaktelefoon aan de oude man kunnen vragen, maar ik vroeg hem iets anders.

‘Kunt u tegen de politie zeggen dat ik even ben gaan telefoneren?’

‘Oké,’ zei hij op een manier die me niet overtuigde.

De andere autobestuurder brabbelde iets, maar ik begreep zijn woorden niet.

‘Ben je gekwetst?’ vroeg ik.

Hij greep naar zijn nek en voelde daar ineens een hevige pijn.

‘Ambulance, ambulance!’ riep hij.

Over zijn schouder heen zag ik het logo van BAK Magnanerie aan de gevel hangen, zo’n dertig meter verder ter hoogte van het kruispunt.

‘Oké, bel er maar een,’ zei ik en rende weg in de richting van het kantoor.

‘Je bent gek,’ zei Chantelle.

‘Nee, het is echt waar. Ik heb net een ongeval veroorzaakt en ik moet naar de hoofdzetel bellen, want ik weet niet wat ik moet doen.’

Chantelle zag er goed uit, maar ik mocht mijn hoofd niet op hol laten slaan door haar.

Het telefoontje naar het hoofdkwartier leerde me dat de papieren in het opbergvakje van het rechterportier zaten.

‘Moet ik een takelwagen sturen?’ vroeg de man aan de telefoon.

‘Nee, ik denk dat ik nog kan rijden,’ zei ik, maar daar was ik niet zo zeker van.

Toen ik de hoorn neerlegde, dacht ik: *Dat was dat, en wat nu?* Chantelle keek me aan en wachtte mijn volgende zet af.

‘Waar staat de server?’ vroeg ik.

Ze wees naar een deur.

Ik liep naar de aanpalende kamer en zag dat de server niet aanstond. Ik zette hem aan en zei:

‘Dat is de server en zo herstart je hem.’

‘Mooi, dat weet ik ook alweer,’ zei ze heel verleidelijk.

‘Ik ga ervandoor, want ik moet nog enkele administratieve knelpunten van de baan helpen. Tot ziens.’

Als een geoefende marathonloper rende ik terug naar de plaats van het ongeval.

Ik zag een ziekenwagen met loeiende sirene weggrijden en uit dezelfde richting kwam een takelwagen aan. Een blik naar de auto maakte me duidelijk dat hij zijn laatste kilometer had gereden. Bij de botsing waren de ruiten aan diggelen gegaan, enkel de voorruit was nog heel.

Een agent veegde met een borstel de straat schoon. Zijn collega verhoorde de oude man, staand bij de combi. Toen ik aankwam keek de agent me verontwaardigd aan en vroeg:

‘Bent u de eigenaar van die auto?’

‘Het is de auto van de firma.’

‘Deze man heeft me kunnen overtuigen dat u terug zou komen. Anders had u vluchtmisdrijf gepleegd.’

Omdat ik niets zei, vroeg de agent:

‘Mag ik uw verzekeringspapieren zien alstublieft?’

Ik staarde in de richting van de vreemde bomen in het park en vond dat de populier nu veel verder weg stond.

‘Meneer, kunt u mij de papieren van de auto geven?’

‘Oké, het is al goed.’

Ik liep naar de rechterkant van de auto – de agent liep mee – en opende het portier. In het opbergmap lagen enkele karamellen,

een heleboel tandenstokers, een skibril, een rode stift, een boekje met de titel: KLONEN. Bizar.

‘Zoek maar rustig verder,’ zei de agent, ‘u vindt ze heus wel. Kijk eens onder dat boek.’

Onderin vond ik twee verfrommelde mapjes, een groen en een geel. In het groene zaten verzekeringspapieren.

‘Hier,’ zei ik nors.

Ik zwaaide de deur hard dicht en wilde naar de combi lopen.

‘Deze documenten zijn vervallen,’ hoorde ik de agent achter mij zeggen.

Als een zombie liep ik terug naar de auto, deed het portier open, haalde de gele map uit het opbergvakje en overhandigde het de agent.

Hij plooidde het mapje open, bekeek de inhoud en knikte goedkeurend. Vervolgens liep hij me voor naar de combi.

Ik stapte in, gaf hem mijn identiteitskaart en mijn rijbewijs zonder dat hij erom vroeg en vertelde hem alles over het ongeval, behalve dat van de populier.

‘Hoe ga ik nu terug naar mijn werk?’ vroeg ik me hardop af.

De takelaar had dat gehoord.

‘Waar werk je?’

‘BAK, op het industrieterrein van Zaventem.’

‘Dat ligt toevallig op mijn weg,’ zei hij, ‘als je wilt kan ik je daar afzetten.’

‘Dat zou fijn zijn,’ riep ik van vreugde.

‘Ik moet de auto nog optakelen, dat kan wel even duren.’

‘Kan ik je helpen?’ vroeg ik.

‘Nee, laat maar. Ik was dit varkentje wel alleen. Ik wil niet dat je nog iets overkomt.’

Inderdaad, een ongeval per dag was pech genoeg.

Om de tijd te doden liep ik het park in. Het waaide hard, de bomen ruisten en de struiken brachten een gezang voort dat leek op de ijle stemmen van een engelenkoor aan de rand van de hel.

Ik liep naar de bomen die ik geen naam kon geven. De bruin-groene bladeren aan de lage takken hadden een opmerkelijke ruitvorm, de stam was slank en veel ruwer dan die van eender welke andere boomsoort, tenminste van de soorten die ik kende. De ribbels waren niet verticaal maar gingen alle kanten op, ze waren minstens vijf centimeter dik. Op een afstand leek de boomschors op een menselijke vingerafdruk.

Het ruisen van de bomen in de wind bekoorde me. Ze straalden iets uit, maar ik kon het gevoel onmogelijk een naam geven. Er steeg een warmte vanuit mijn binnenste naar mijn huid op en veroorzaakte daar kippenvel. Het was vreemd, maar ik had me nog nooit zo aangetrokken gevoeld tot bomen. Ik had al gehoord van mensen die met bomen spraken en ze omhelsden, maar zover had ik nooit willen gaan.

De populier waarvan ik dacht dat hij eerder op een andere plaats stond, leek nu weer het gezelschap te hebben gezocht van zijn vreemde kompanen.

‘Wil je nog mee? Ik ben weg,’ hoorde ik de takelaar roepen.

‘Ik kom eraan.’

Ik rende naar de takelwagen, stapte aan de passagierskant in en liet me rijden.

‘Je hebt veel geluk gehad,’ merkte de man op.

‘Bwah, ik heb ergere dingen meegemaakt,’ zei ik, hoewel ik me die niet zo snel voor de geest kon halen.

Ik had de takelaar nog niet zo goed bekeken. Zijn lange grijze baard en zijn kalende kruin zeiden mij dat hij mogelijk een monnikenbestaan leidde. Zijn blanke huid wees erop dat hij de zon schuwde. Misschien was hij een boekenwurm en kwam hij zelden buiten. Ik kon het ook mis hebben. Uit mijn uiterlijk kon hij immers niet afleiden dat ik pogingen deed tot het schrijven van een boek.

De rit duurde niet lang, ons gesprek ging voornamelijk over wat het werk als takelaar en als helpdeskmedewerker inhield. Hij praatte vlot, maar misschien was dat wel omdat ik dat deed.

‘Heb je je spullen uit de auto gehaald?’ vroeg de takelaar toen we aan de ingang van mijn bedrijf stopten.

‘Verdorie, mijn tas ligt er nog in. Goed dat je dat zegt, bedankt.’

Ik stapte uit, klom op de takelwagen en opende het rechterportier van de geblutste auto. De boekentas was door de rit van de zetel geschoven en in de beenruimte beland. Toen ik de tas opnam zag ik de smartphone liggen. Ik nam alle spullen uit de auto en wilde het portier dichtslaan toen ik ineens het boek over de klonen in het opbergvakje van het portier zag steken. Om mijn geweten te sussen beschouwde ik me als een toevallige vinder en griste het mee.

Van klonen wist ik wel wat af, maar ik wilde er toch het fijne van weten.

De volgende dag lag ik in het zachte logeerbed op zolder met de muziekinstallatie op een laag volume. De foto van Dolly op de omslag van het klonenboek wees me erop dat beesten met zich lieten sollen.

Het boekje leerde me echter nog veel meer. Planten doen het hoofdzakelijk zonder geslacht, hoewel een symbiose van dieren met planten ook geslachtelijke voortplanting mogelijk maakt. De cellen van planten blijven tijdens hun leven totipotent, dat wil zeggen dat ze zich tot een andere soort cel kunnen specialiseren. De cellen van volwassen dieren en mensen kunnen dat niet en planten zijn meer geschikt om zichzelf te kopiëren of te kloneren.

Klonen zijn nakomelingen van één individu met dezelfde erfelijke eigenschappen, verkregen op ongeslachtelijke manier. De mens spreekt over klonen alsof het een vies woord is, maar in de natuur zijn er genoeg voorbeelden van planten en dieren die zich zonder seks voortplanten.

Meercelligen hebben seks uitgevonden om erfelijk materiaal uit te wisselen. Hun nakomelingen bezitten een mix van eigenschappen verkregen van de vader en de moeder. Een klein deel van die nakomelingen met gewijzigd DNA overleeft en plant zich voort.

De natuur bepaalt wie wel en wie niet voortleeft in zijn nakomelingen.

Fokkers kloneren hun dieren omdat ze via het normale paren riskeren dat de nakomelingen van een superdier maar gewoontjes zijn. Al die experimenten met dieren heeft de wetenschappers in staat gesteld mensen te kloneren, als laatste hoop voor koppels die met de bekende ingenieuze ingrepen geen kinderen kunnen scheppen.

De mens is de eerste levensvorm op aarde die genoeg wilskracht heeft om zijn seksdrang te onderdrukken. Toch konden vrouwen het me geregeld moeilijk maken.

Het was dinsdag en ik had mijn wekelijkse vrije dag. De vierdaagse werkweek bleek een geschenk uit de hemel te zijn, want het vakantiegevoel was nooit veraf. Het koude maar stralende weer trok me naar buiten om een frisse neus op te halen.

Na een wandeling van een kilometer zette ik me op een aanmeerpaal langs het kanaal. Niet veel later kwam een geel binnenschip voorbijgevaan. Op de boeg las ik de naam: DUIVELAND. Bracht het binnenschip me een boodschap vanuit het stukje Nederland waar een van mijn vriendinnen woonde?

Tijdens mijn reis naar Kreta – in mijn eentje in mei – had ik een kwieke Nederlandse mét kind leren kennen. De moeder heette Fleur Barentsen, en haar dochter Hanneke leek op haar omdat de genen van haar vader niet dominant waren. Ze woonden in Zierikzee aan de Oosterschelde.

Ik had hen sinds de vakantie slechts tweemaal teruggezien. We onderhielden contact via e-mail of de telefoon. Aan de telefoon kon ik het nooit laten om Fleur in het Frans uit te spreken. En tot mijn verbazing had haar dochter mijn uitspraak overgenomen omdat het volgens haar in het Nederlands bekakt klonk.

Om halfelf kwam ik thuis. Fleur moest pas om 12u00 beginnen te werken en ik had nog wat tijd om haar een lieve mail te sturen:

>Ik ben van plan om dit jaar geen kerstmis en geen nieuwjaar te vieren. Is dat slim of stom? Ik weet het niet. Ik weet wel dat het in gezinsverband en met kinderen een aangenamer feest kan zijn. Ik wens je een mooi kerstfeest. Ben ik nu te plechtig of niet? Ik weet het niet.

Ik drukte op het zendknopje. In gedachten zag ik hoe de wind mijn bericht op een A4'tje naar Nederland blies.

Een antwoord kwam niet onmiddellijk en ik doodde de tijd met het schrijven van enkele bladzijden van mijn nieuwe boek.

Drie kwartier later viel het antwoord van Fleur in de bus:

<Ik weet het wel. Ik zal het je uitleggen. Gisteren ben ik creatief bezig geweest met Hanneke. We hebben vlinders ingekleurd en ik moest zeggen welke de mooiste was. Nadien ging ze haar Transformers-stickers hertellen. Ik liet haar terzijde weten dat ze dat de dag voordien ook al had gedaan. Ondertussen keek ik nog eens haar rapport in. Ze had goed geleerd en daarvoor moest ik haar nog belonen. Hanneke stak haar open handje gretig uit, maar ik stelde voor dat we die transactie op nieuwjaarsdag zouden doorvoeren. Daarmee kon ze akkoord gaan. In de late namiddag zijn we met zijn tweetjes gaan wandelen. Het regende gelukkig niet meer, maar de wind was zoals altijd op post. Het was redelijk koud en de wind sneed. Als beloning kreeg ze een taartje in een cafeetje verscholen achter een rij stoere populieren die de zeewind trotseerden. Op de terugweg protesteerde Hanneke omdat ze zo ver moest lopen. Ze strompelde over de smalle asfaltweg en ik moest haar naar huis lokken. Ze mocht na het avondeten popcorn maken en die zouden we voor de buis lekker naar binnen smikkelen. Enthousiast huppelde ze in het donker naar huis. Een kind hebben is grandioos, maar je moet ook de nadelen erbij nemen. Een man kan ik echter missen als kiespijn.

Fleur Barentsen was ooit getrouwd geweest met een man die haar het mooiste kind ter wereld had geschonken, maar voor de rest was hij allesbehalve een vader voor haar gebleken. Volgens

Fleur had hij de eerstvolgende kortstondige relatie met een leuke vrouw aangegrepen om met de noorderzon te vertrekken.

Ik las verder:

<Ik vermoed dat Hanneke wel een goede vader ziet zitten. Dat leid ik af uit het feit dat ze veel vertelt over de vaders van haar schoolkameraadjes. Ik wens je een vrolijk kerstfeest en een zalig nieuwjaar. Doe. Je bent altijd welkom.

Ik moest er nog eens werk van maken en haar een bezoekje brengen. Reïsvrienden zie je meestal nog enkele keren terug om foto's uit te wisselen, maar nadien gaat ieder zijn eigen weg. Dat hoort bij het leven, levenswegen kruisen zich net zoveel als autowegen.

Op het salontafeltje lag een wenskaart van een echtpaar dat ik in Canet-plage had ontmoet. Loe en Iona waren als een vader en een moeder voor mij geweest. Het was hun levenspech dat ze geen kinderen konden krijgen. Nu de mogelijkheden er waren om op kunstmatige manier kinderen te verwekken, was het te laat.

Iona en Loe waren niet de enigen die geen geluk hadden. Sinetta, een vrouwelijke collega waarmee ik regelmatig over de geneugten en de ongemakken van het leven klets, had me verteld over haar man die er niet in slaagde om haar te blijven boeien. Als ze geen kind had gehad, was ze al van hem weggegaan. Er waren genoeg mannen die haar zagen zitten, had ze gezegd en sluiks had ze naar mij gekeken. Natuurlijk zag ik haar ook graag, ik had haar zelfs gekust, maar met haar trouwen was iets te veel van het goede gevraagd.

En wat moest ik nu met Fleur beginnen? Duiveland lag ver weg. Als ik besloot erheen te gaan, dan ontpopte het zich hopelijk niet tot een duivelland.

Ik had een mooi softwarepakket op de kop getikt, net iets voor Sinetta, want ze zocht al geruime tijd voor haar dochter een programma om wenskaarten te maken.

Ik had de bestanden op een geheugenstick gekopieerd en belde haar op haar werk om af te spreken.

‘Heb je tijd?’ vroeg ik, want op haar dienst was het werk nog hard labeur.

‘Waarvoor?’ vroeg ze.

‘Ik heb een cadeautje voor je dochter.’

‘O, dat is fijn dat je aan haar denkt. Wat is het?’

‘Een programma om wenskaarten te maken. Ik zal je de geheugenstick brengen en je uitleggen hoe je de gegevens moet kopiëren.’

‘Oké, kom maar af.’

‘Dat is goed.’

Sinetta sloeg aan het einde van elk telefoongesprek altijd de hoorn op de haak zonder afscheidsgroet.

Toen ik enkele minuten later uit het trappenhuis kwam, zag ik haar in de gang staan. Ze zag er goed uit met haar kortgeknipte zwarte haar en haar opmerkelijke bril met ornamenten. Haar kleding was stijlvol maar onopvallend. Ze droeg een lange grijze broek en een lichtblauwe aansluitende trui tot net boven de riem.

‘Fijn dat je me tegemoetkomt,’ zei ik.

‘Ik wil niet dat mijn collega’s ons samen zien.’

Sinetta is mijn beste vriendin op het werk, maar ze is bang dat de mensen over ons roddelen. Vriendschap is meestal een langer leven beschoren dan liefde.

‘Ik veronderstel dat jouw man ook wel weet hoe hij de gegevens van een geheugenstick moet kopiëren,’ zei ik en overhandigde haar het ding.

‘Hij kent er nog minder van dan ik.’

‘Ik zal je een bericht sturen met de uitleg,’ zei ik.

‘Bedankt, ik moet gaan, want mijn baas houdt me in de gaten,’ zei ze terwijl ze aanstalten maakte om rechtsomkeer te maken.

‘Wacht, ik heb nog iets voor jou.’

Ik hield een verchromde sleutelhanger voor haar neus. Hij leek haar te hypnotiseren, want ze volgde zwijgend het bengelende dennenboompje.

‘Voor mij?’

Ik knikte en overhandigde haar de sleutelhanger. Ze keek er-naar alsof ze net 25.000 euro had gewonnen. Niet veel later schonk ze me de liefste blik van de wereld. Ik herkende er ook iets droevigs in, maar voordat ik haar kon vragen waarom, draaide ze zich om en verdween door de deuropening naar het trappenhuis.

Alweer een ongelukkige ziel gelukkig gemaakt, zo net voor de kerst.

Een week later ging ik 's middags bij Sinetta en Klaudija aan tafel zitten. Klaudija was niet alleen Sinetta's collega maar ook haar beste vriendin.

'Mag ik erbij zitten?' vroeg ik.

'Jij bent altijd welkom,' zei Klaudija.

Ze had een mooi accent. Bij onze eerste ontmoeting had ik gedacht dat ze van Russische afkomst was, maar ze bleek een rasechte Roemeense te zijn. Achter haar twinkelende oogjes vermoedde ik desondanks Russische hartstocht, gebundeld in een stevige katoenen onderbroek en een stel knijpende dijen. Haar lang zwart gekruld haar lag altijd netjes gedrapeerd over haar brede schouders. Ze droeg vestjes op lange splitrokken of wijde broeken. Haar kleding kon ik zonder meer stijlvol klassiek noemen.

De dames babbelden erop los. Terwijl ik mijn soep at, vertelde Sinetta dat Fee haar werk niet deed. Via Fees gele cabriolet kwam Sinetta bij Fees vriend, en daarna Fees borsten. Toen werd het tijd om me in het gesprek te mengen.

'Die vier van jullie bij elkaar zijn niet genoeg om haar zwaargewichten te evenaren,' zei ik.

De vrouwen keken elkaar fronsend aan, wellicht met de vraag op het tipje van hun tong waar ik de moed vandaan haalde om dat in het openbaar uit te kramen. Ze waren te verbouwereerd om te reageren en ik zei:

'Over het algemeen wegen borsten zwaar door bij mannen.'

'Tot nu toe heb ik je als mijn god met een kleine g gezien,' zei Klaudija.

De perverse gedachte dat ze misschien de g op de verkeerde plek zocht, doorschoot mijn brein.

'Ben ik dat vanaf nu niet meer?' vroeg ik.

Sinetta reageerde ineens furieus:

'Klaudija, je gaat toch niet voor die snoever vallen?'

Klaudija keek me met haar grote kijkers aan. Haar blik vertelde me veel maar niet het antwoord op Sinetta's vraag.

'En jij dan?' vroeg Klaudija aan Sinetta.

Wist Klaudija dat ik iets met Sinetta had gehad?

Sinetta's blik kreeg een droevige dimensie en ik dacht terug aan het gevoel dat de treurwilg me in de Japanse tuin had gegeven.

'Ik wil niet dat je mij bedriegt,' zei ze tegen Klaudija.

Het beeld van de treurwilg maakte plaats voor een koppel lesbiennes op een rond bed.

Klaudija stond glimlachend op en liep van de tafel weg in de veronderstelling dat we haar volgden. Sinetta maakte van de gelegenheid gebruik om me iets toe te fluisteren.

'Klaudija is van mij, denk daaraan.'

Ze knipoogde, maar ik voelde me afgewezen. Dat voelen is een complexe kundigheid die je dingen leert zonder de nodige gegevens in je brein te moeten opzoeken of ze te moeten beredeneren.

De dames verlieten de refter. Ik zag aan hun manier van lopen dat ze mijn blik in hun ruggen voelden branden.

'Prettig oud naar nieuw,' riep ik hen achterna.

Ze keken niet om.

Om kwart over vijf ging mijn telefoon over. Ik stond klaar om naar huis te vertrekken, maar ik was zo professioneel om elk telefoontje te beantwoorden.

'Met Ubaldo Vazardi, IT-helpdesk. Kan ik u helpen?'

'Ik krijg geen verbinding met het netwerk. Hoe komt dat?' vroeg een schuchtere mannenstem aan de andere kant van de lijn.

'Vertel mij eens eerst uw naam en de plaats waar u zich bevindt,' zei ik.

Gebruikers vallen altijd met de deur in huis, maar ik laat me er nooit door opjagen, dat kan alleen een opgewonden vrouw naast mij in bed.

'Paul Herman, twintigste verdieping,' zei de man met trillende stem.

Helpdeskmedewerkers zijn gekend voor hun methodische aanpak. Ik ben echter de enige die dat ook nog op een vriendelijke toon doet.

‘Oké, welke foutboodschappen krijgt u?’

‘Het werkt niet, ik kan niets doen. Hoe komt dat?’

‘Zeg mij wat u doet en wat voor berichten er in het venster tevoorschijn komen.’

‘Welk venster?’

Ik stelde me voor dat de goede man naar buiten keek, naar het Atomium waarvan de bollen blonken als spiegels.

‘Hallo, nooit van Windows gehoord?’

Ruis. Geen antwoord. Ik had me op afstand op zijn computer kunnen verbinden, maar ik zei:

‘Oké, ik zal eens komen kijken, dat lijkt mij een beter idee.’

‘Als u uit de lift komt, rechts. Ik zit achter de kast met de plant erop, u kunt me niet missen.’

Jawel, als kiespijn. Ik had hem liever levenslang onder de knop gehouden.

‘Geen dank. Ik kom eraan,’ zei ik.

Herman – of was zijn voornaam *Paul*? – legde de hoorn op de haak.

Ik ging niet onmiddellijk op pad. Gebruikers moeten weten dat zij slechts een nummer in een eindeloze rij zijn.

Een kwartier later piepte ik achter de plantenkast vandaan en ontwaarde een late werker. Ik krabde me in het haar boven mijn rechteroor en vroeg me af of ik wel de goede verdieping had gekozen. De man keek me aan en ik zag in zijn blik herkenning, ook al hadden we elkaar nooit gezien.

‘Ben jij Paul Herman?’

‘Komt u mijn probleem oplossen?’ vroeg hij.

Ik glimlachte. Ten eerste om zijn ongelooflijke geloof in de helpdesk en ten tweede om zijn naam die helemaal niet bij zijn uiterlijk paste. De ongelukkige computergebruiker voor mij was van Indische afkomst.

Twee minuten later was zijn probleem opgelost.

‘Waar lag het aan?’ vroeg Paul.

‘De netwerkstekker zat er niet goed in.’

Het was een probleem dat een slimme gebruiker zelf had kunnen oplossen. Als ik Herman dat kon inpeperen was mijn dagje goed. Voor mijn part mocht de plantenbak bovenop de kast op zijn hoofd vallen.

Op de terugweg naar mijn bureau flitste een rare gedachte door mijn brein. Als een naam een mens niet kan beschrijven, hoe kun je dat dan wel doen? Ik kreeg niet veel tijd om daarover na te denken, want mijn collega Hugo stond al klaar om een pint te gaan pakken.

We voelden ons in een feeststemming ook al vierden we zijn afscheid. Extern medewerker Clive wilde meegaan, maar hij was bang dat hem dan thuis een pak slaag te wachten stond. Ik zag zijn vrouw al met de deegrol achter de keukendeur staan.

Na vier geuzen had Clive geen schrik meer. Ik legde hem en Hugo mijn filosofische vraag over de beste beschrijving van een mens voor. Hugo was er ooit mee akkoord gegaan dat ik de beste was, als hij de tweede beste mocht zijn. Wat wilde dat zeggen als mensen zich wegcijferden voor mij?

Het gesprek ging over hoe we zijn en hoe we worden. We kwamen er echter niet uit, ook al omdat de alcohol de bloedstroom naar onze hersenen blokkeerde. Ons gesprek ging moeiteloos over naar een ander veelbesproken onderwerp onder mannen: vrouwen.

‘We moeten eens op grietenjacht gaan,’ stelde Hugo voor.

Hij was nog niet zo oud als ik, maar hij leek dezelfde weg op te gaan, die van het levenslange vrijgezellenbestaan.

‘Het lijkt me beter om op tettenjacht te gaan,’ zei ik.

De mannen bulderden van het lachen. Borsten waren ook voor hen de belangrijkste delen van het vrouwelijke lichaam. Zwarte mannen vallen meer op de achterwerken van hun gekleurde vrouwen. En Paul Herman adoorde wellicht de smalle handen van een Indische schone.

‘Het zou geen slecht idee zijn om eens een vrouw mee op kroegtocht te nemen,’ zei Clive.

‘Een getrouwde vrouw zou ons kunnen vertellen hoe het gezinsleven in elkaar zit,’ wist Hugo.

Niemand dacht eraan dat Clive dat ook had kunnen doen, maar hij mocht zich gelukkig prijzen dat hij nog geen kinderen had.

Het was er gezellig en ik dronk te veel. Bij elke volgende ronde stond er weer een geuze paraat. En omdat een vol glas leeg moet zijn, kapte ik het goedje zonder argwaan naar binnen. Ik wist niet waar ze geuze van maakten, maar er moest een plant in verwerkt zijn.

Hoe een bieringrediënt me totaal van de kaart kon veggen, merkte ik in de trein naar huis. Toevallig werd ik wakker net voor het station van Hasselt omdat het treinstel bij het binnenrijden hevig op en neer bewoog.

Met veel geluk vond ik de uitgang van het station terwijl in mijn binnenste iets opborrelde. Een onschuldige boer ging een brakend geluid vooraf. Horen en zien vergingen me. Het kwaad kwam eraan.

In de hoop dat niemand mij zag, boog ik me voorover in de struiken en gaf me over aan de ritmische bewegingen van mijn samentrekkende maag. Het zoveelste bewijs dat planten giftig zijn, was daarmee geleverd.

Mijn oudere zus Nena heeft haar levenswerk goed opgevat. Zij besloot op 20-jarige leeftijd zich zonder nadenken in het gezinsleven te gooien, terwijl ze een deeltijdse baan als lerares Nederlands in een Leuvense school had.

Voor kinderen wilde ze wel tijd uittrekken. Haar man, een bekende politicus van de groene partij, zorgde voor het goede sperma. Het eerste kindje was een forse meid, ze heette voor het leven Bonita. Een goed jaar daarna kwam nog een meisje op de wereld: Satoria. Anderhalf jaar later was het de beurt aan Tes, het derde meisje. Drie jaar lang twijfelden ze. Toen deden ze nog een poging

om een jongetje te maken en dat lukte. Zijn naam? Wel, zijn vader Homer was zo gek om hem Ronaldo te noemen. Hij had de zoon van ene Ubaldo kunnen zijn.

Zoals voorzien had ik geen plannen voor oud naar nieuw gemaakt en mijn zus zag me wel zitten als babysit van haar kindjes op de laatste dag van het jaar. Ze waren ondertussen tien, negen, zeven en vier. Ik had de kinderen beloofd vuurwerk mee te brengen en zij hadden tegen hun ouders erover gezwegen als een graf.

Met één oor en één oog keek ik mee naar een komische film. De drie meisjes lachten niet zo hard als Ronaldo in zijn eentje. Vermoedelijk had ik als kind ook met de domme scènes gelachen.

Rond slaaptijd, tegen tien, wees ik hen de weg naar bed. Omdat het buiten te koud was, mochten de kinderen vanuit het slaapkamervenster van hun ouders kijken hoe ik het vuurwerk aanstak.

Ze waren razend enthousiast en riepen naar *nog* en *groter* en *hoger*. Voor de tiende keer streek ik een lucifer over de kant van het doosje en stelde me zodanig op dat ik snel kon weglopen als het verkeerd ging. Dat was de vorige keren een goede strategie gebleken.

De lont ontbrandde en ik rende weg. Op een veilige afstand draaide ik me om en zag dat de pijl in de fles bleef zitten. Tegen de regel in die zegt dat je onontploft vuurwerk met rust moet laten, wilde ik terugkeren.

Ineens schoot de vuurpijl toch weg en kwam in mijn richting gevlogen. Een sissend geluid zwol aan en ik dacht dat mijn einde naderde, met als apotheose een knal die mijn hoofd zou doen splijten.

Gelukkig zit mijn instinct in mijn hersenen vastgebakken. Net op tijd sprong ik achter de dikke stam van de kromme eik in de tuin. De vuurpijl raakte de eik een meter boven mijn hoofd en spetters vlogen in het rond. Het kleurrijke effect liet zich van heel dichtbij bewonderen.

Nog wat beduusd van de ervaring die nefaste gevolgen had kunnen hebben, kroop ik vanachter de boom vandaan. De kinderen gaapten me vanuit het slaapkamerraam aan.

‘En nu slapen,’ riep ik.

Hun verstomming sloeg snel om in gegiechel en ik hoorde dat ze nog lang geen zin hadden om te gaan slapen. In bed spelen of napraten over het gevaarlijke vuurwerk, dat mocht van mij, zolang ze het niet te bont maakten. Ik had weer eens zonder kleerscheuren een jaar overleefd. Gered door een boom.

Op de eerste werkdag was het kalm. Op computergebied had het nieuwe jaar geen enkel virus het leven geschonken.

Nieuwjaar stelt niets voor. Met de eerste dag van het nieuwe jaar komt geen enkele speciale constellatie van hemellichamen overeen. En dus mag het jaar voor mijn part op 21 maart beginnen, wanneer de zon weer over de evenaar en naar de equinox klimt.

Ik dacht aan Fleur en haar dochter. Ook de wensen die Karli, mijn ex-collega, me de week ervoor via de post had opgezonden, schoten door mijn hoofd: *Een vrolijk eind, een goed begin, een jaar volkomen naar jullie zin*. Het woord *jullie* had me dwarsgezet. Ik kon me niet van de indruk ontdoen dat de tekst voor families was bedoeld, terwijl ik er geen had. Zat mijn gezinnetje in Nederland?

Het enige voordeel van nieuwjaar is dat de familie op die dag extra moeite doet om bij elkaar te komen. Mijn zus Nena woont samen met Homer. Ik had lang aan zijn Amerikaanse tweede-generatiegenen getwijfeld, maar Homer en Nena hadden zonder te trouwen hun bloedlijn én hun samengebalde liefde omgezet in vier schattige kinderen, tenminste als ze sliepen. Zijn naam deed wel denken aan de domme familie Simpson, maar zijn kinderen waren een voor een pareltjes van chemisch vernuft.

Het werd tijd om enkele mensen een gelukkig nieuwjaar te wensen:

>Karli, driemaal *mea culpa* voor het feit dat ik nog steeds niet heb gebeld om eens af te spreken. Ik wil je op het hart drukken dat

ik je niet vergeet, in de hoop dat jij dat ook niet met mij doet. E-mail is het middel bij uitstek om verloren gelopen liefdes op te raken. Lach vooral bij dit einde, mijn schrijf-ahum-talent komt plots wellustig opborrelen. Ik wens je de hele wereld zoals hij zou moeten zijn, dit jaar en daarna. Je zielsvriend Ubaldo Vazardi.

Ik maakte ook tijd om een gek bericht naar Sinetta en Klaudija te sturen:

>Sinetta & Klaudija, ik wens jullie een happig nieuw jaar en een heleboel interessante mannen in jullie leven. Als jullie mij hetzelfde wensen komt alles in orde. Vrouwen welteverstaan.

En te bedenken dat ze beiden ongelukkig getrouwd waren.

Niet veel later kreeg ik een antwoord van Klaudija:

<Bedankt voor je mooie wensen. Als je wilt mag je in de refter altijd bij ons aan tafel komen zitten, dan zijn we allebei heel blij.

Sinetta antwoordde niet, maar dat vergaf ik haar omdat ze op een drukke dienst werkte.

Ik vermoedde dat het verloop van de namiddag ongeveer hetzelfde scenario zou hebben als de voormiddag, maar dat was niet zo. Als donder bij klare hemel ging mijn telefoon over. Ik nam op en hoorde een liefvallige stem zeggen:

‘Dag Ubaldo.’

Het was Karli.

‘Hallo meisje, alles goed?’

Karli was weliswaar een vrouw, maar op sommige momenten klonk ze nog als een prille meid.

‘Bedankt voor je wensen,’ zei ze met een zuiver klinkende stem, een waar alle noten van de toonladder in te horen waren.

‘Heb je je geamuseerd?’

‘Ik heb de overgang goed doorstaan, als je dat bedoelt.’

Ze was altijd karig met informatie over haar privéleven. Ik vertelde haar mijn vuurwerkperikelen en hoe mooi de kinderen het hadden gevonden.

‘Heb jij al een idee voor een reünie?’

‘Nee.’

‘Stel maar iets gekks voor,’ zei ik.

‘Oké, ik laat je nog iets weten,’ zei ze, ‘daag.’

Dat er niets concreets uit de bus was gekomen, vond ik niet erg. Niet meer, want onlangs had ik me nog in haar netten gevangen gevoeld.

Toen ik 's avonds van het werk thuiskwam, vond ik een nieuwjarskaart in de vorm van een muismatje op de vloer achter de voordeur: *Direct from ADOBE to you, with all our best wishes for the new year.*

Als dank voor de aankoop van hun videoprogramma. Gelukkig wisten ze niet dat ik hun fotoprogramma illegaal had gekopieerd.

Ik was haar verjaardag niet vergeten en dat was volgens mij het ultieme bewijs dat ik haar graag zag. Fleur Barentsen werd 33 en omdat 22 januari net op een zaterdag viel, besloot ik haar thuis in Nederland op te zoeken.

Ik deed dat voor de eerste keer. Fleur en Hanneke waren al tweemaal naar Hasselt gekomen. Bij elk afscheid had Hanneke gehuild omdat ik niet met haar mee terug wilde. En ze had gezegd: *Ik ben erg boos.*

De Alfa Romeo SZ Zagato uit 1989, met een V6-motor van 2959cc en een vermogen van 210pk die hem een topsnelheid van 235 kilometer per uur konden geven, bracht me in een wip tot in Zierikzee.

Ik had bloemen bij me en belde aan. Fleur kwam opendoen. Ze zag er goed uit. Ze was niet veel veranderd sinds haar laatste bezoek drie maanden eerder. Haar bruine haar was iets korter geknipt, glanzend en halflang krullend tot op de schouders.

Ik had net de bloemen overhandigd en de drie kussen gegeven die bij haar verjaardag hoorden toen Hanneke opdoemde. Zonder woorden trok ze me mee naar binnen. Ze was een stukje gegroeid en had de eigenwijze blik van een 8-jarige gekregen. Haar knappe gezichtje had ze van haar moeder geërfd en ook de haartooi was van Fleur afgekeken.

Hanneke eiste mijn volledige aandacht op bij het maken van een mooie verjaardagskaart voor haar mamma. Ze was uitbundig en schreeuwde het uit. We tekenden en schilderden naar hartelust en we dansten op de muziek met als enige toeschouwer Hannekes fleurige moeder.

Het kind kwam op het idee om video-opnames van Fleur boven te halen, en ik vond daarbij de communiefilm van Hanneke. We keken en spoelden door, maar het duurde niet lang of de film lag weer ergens aan de kant.

Ik leerde haar *Broeder Jacob* op de kleine piano spelen en ik nam haar op de nek en jakkerde door de tuin. De kinderen van de burens hoorden haar gejoel en kwamen om de tuin gelopen om te kijken wat er aan de hand was. Ik leerde de kinderen voetballen, want de pappa van Arni en Gert had er helemaal niets van gebakken. In navolging van Hanneke vroeg Arni of hij ook op mijn nek mocht zitten. Eventjes maar, beloofde ik, want het mannetje was iets ouder en zwaarder dan Hanneke.

Na het avondeten zat ik in de eenpersoonszetel terwijl Hanneke half liggend in de sofa aan een haarlint knipte. Dat legde ze op mijn kale hoofd, als compensatie voor het weinige haar dat ik had, zei ze. Mamma Fleur glimlachte en zei:

‘Het is bedtijd meisje.’

‘Ubaldo, blijf je slapen?’ vroeg Hanneke.

Ik keek naar Fleur.

‘Van mij mag hij,’ zei ze tegen Hanneke, ‘maar jij gaat nu onmiddellijk naar bed.’

‘Joepie,’ riep Hanneke terwijl ze al naar de gang rende.

‘Wens jij Ubaldo geen goedenacht?’ vroeg Fleur.

De kleine meid draaide zich om en blies een kushandje naar mij. Dat leek haar wel voldoende.

‘Heb ik je niet beter opgevoed?’ vroeg Fleur, ‘geef hem een stevige nachtzoen.’

Hanneke draaide zich in de deuropening opnieuw om. Ze kwam blozend en schoorvoetend terug en gaf me een droge kus onder mijn linkeroor. Ze liep weer naar de trap en haar gestamp stierf weg toen ze zich, althans in mijn gedachten, als een sierlijke synchroonzwemster in het bed gooide.

Fleur ging haar dochter achterna om haar onder te stoppen en om haar eigen slaap-lekker-kus te geven. Hanneke was te oud om verhaaltjes aan voor te lezen.

Toen ik daar alleen zat, met één oog naar de tv kijkend, durfde ik aan een manier te denken waarop Fleur en ik de rest van de avond konden doorbrengen. Het hing allemaal van haar stemming af. Voor alle zekerheid verzette ik me van de eenpersoonszetel naar de sofa.

Ik keek de kamer door en merkte een heleboel abstracte kunstwerken op. Ze waren hoofdzakelijk groen en ik zag er een virtueel plantenrijk in. Op een laag meubel naast de zetel lagen de afstandsbedieningen van de tv, de geluidsinstallatie en de recorder netjes naast elkaar. Er was geen deurtje in het kastje, binnenin stonden een vijftal boekenruggen naast elkaar, allemaal tuinboeken. Als verkoopster in een tuincentrum was Fleur geïnteresseerd in planten en het dunste boek trok mijn aandacht: BLOEMBIOLOGIE.

Het legde beknopt uit hoe de bloemen hét deden. Planten vermeerderen zich ongeslachtelijk door uitlopers te vormen. Hierdoor ontstaan kolonies van dezelfde soort. De geslachtelijke voortplanting gebeurt tussen mannelijke en vrouwelijke planten van dezelfde soort via verschillende bestuivingsmethoden: door de wind, het water of dieren, vooral insecten. Er zijn ook planten die zaad vormen zonder bevruchting. De moederplant verspreidt zaadjes en kloont zichzelf zodat de klonen al haar eigenschappen erven.

Ik hoorde Fleur van de trap komen en zette het boekje snel terug. Toen ze de kamer binnenkwam, zag ik in haar blik een portie ondeugd opflitsen. Ook door haar manier van lopen, wiegend met haar heupen, wilde ze me iets duidelijk maken. We hadden op vakantie in Kreta al een nachtje samen doorgebracht, maar de daad

hadden we achterwege gelaten. Dat is voor later, had ze gezegd. Als rechtgeaarde man was ik daarmee akkoord gegaan. Er waren mannen die voor minder een vrouw hadden laten zitten.

Fleur ging op de rand van de gemakkelijke leren sofa zitten waardoor mijn mensenbiologie als een razende begon te werken. Ik zuchtte en zei:

‘Ik ben blij dat ik mag blijven. Jouw dochter heeft me helemaal uitgeput, de reis naar huis zou te lang duren.’

‘Wil je nog een glaasje prik?’

‘Nee, laten we ook gaan slapen,’ zei ik.

‘Laten we dat doen,’ zei ze terwijl ze ging staan.

‘Is dit nou later?’ vroeg ik al zittend en Stef Bos nazingend.

Ik hoopte dat ze mij begreep.

Ze draaide zich langzaam om en vroeg:

‘Wat bedoel je daarmee?’

‘Je belofte op Kreta.’

‘O, dat komt nog wel. Opgehoopt verlangen bruist veel langer en hoger,’ zei ze.

‘Je bent stout.’

‘En jij mag de logeerkamer gebruiken,’ zei ze heel koel, ‘ik zal je de weg wijzen.’

Ze liep me voor en ik dacht: *Nou jammer, geen gerampetamp of gehengst*. Maar ik genoot van het zicht op haar kontje terwijl ze elegant de trap op liep.

Ik had een plastic zakje mee waarin mijn boordpapieren, een onderbroek, een onderlijf, een paar sokken, en een boxershort om in te slapen zaten. Om te tijd te doden had ik een boek erbij gestoken: *Meneer X*.

Ik volgde haar door de gang op de eerste verdieping.

‘Hier is de badkamer,’ zei ze al wijzend naar een kleine kamer met wastafel en wc.

‘En waar kan ik pitten?’ vroeg ik.

Omdat ik al een hele namiddag omging met Nederlanders, had ik zonder problemen hun manier van praten overgenomen.

‘In deze kamer.’

Ik keek naar binnen. Het grootste meubel was het tweepersoonsbed, maar een groot schilderij boven het bed trok mijn aandacht. Boven een heuvellandschap van bomen en struiken zweefde een luchtschip met een vlag over de staart gedrapeerd, op de vlag een wit-omrande rode cirkel met een hakenkruis erin.

‘Wat enig,’ zei ik op de enig echte Nederlandse manier, ‘maar je hebt een vreemde schilderijkeuze.’

‘Bedoel je het hakenkruis?’

‘Ja.’

‘Het is een fantasties kunstwerk, niet?’

‘Het is verrukkelijk. Ik hoop niet dat ik van Hitler ga dromen. Of dat ik sterf onder de brandende Hindenburg.’

‘Ben je mal? Het hakenkruis werd al voor zijn tijd gebruikt en het ongeval met de Hindenburg hadden ze kunnen vermijden, maar over het luchtschip vertel ik je een andere keer. Slaap wel.’

‘Slaap lekker Fleur,’ zei ik, ‘en morgen gezond weer op.’

Er verscheen een brede glimlach rond haar mond, waarna ze zich omdraaide en de kamer recht tegenover mijn kamer binnenging. Ik zag nog hoe ze met haar armen naar haar rug reikte om haar jurk los te maken en met haar rechterbeen de deur een duwtje gaf. In de smalle deurkier ontwaarde ik ook een hemelbed met aan de rechterkant een schilderij van opstijgende heteluchtballonnen.

Ik sloot mijn eigen deur, trok mijn kleren uit en gooide me op de rechterkant van het bed. Het had een dikke matras en de kussens waren immens, mijn hoofd zonk er zalig in weg.

Op het nachtkastje aan de linkerkant van het bed lag een boek met de voorflap naar beneden. Maar het kadertje ernaast trok meer mijn aandacht. Ik herkende op de foto een gezin bestaande uit een iets jongere Fleur, een Hanneke van ongeveer vier jaar en een ziek uitziende man, vermoedelijk de ex-man van Fleur en de vader van Hanneke. Ze zeggen dat kinderen de dupe zijn van een scheiding, maar ik had niet de indruk dat het kind eronder leed.

Het was te vroeg om te gaan slapen en ik diepte het boek uit mijn plastic valiesje op. Bij het licht van een lampje op het nachtkastje las ik hoe Meneer X als kind de roep van een bos had gevoeld en daardoor kwaadaardig was geworden. Helaas kon ik mijn aandacht er niet bij houden en viel met het boek op mijn borst in slaap.

Ik wil langs de voordeur naar buiten gaan en denk er net op tijd aan dat ik de achterdeur niet heb gesloten. Ik loop door het huis en merk dat de achterdeur nog openstaat. Bij het sluiten blijft de voetmat ertussen zitten. Opnieuw trek ik de deur open en schuif de mat weg. Bij mijn tweede poging om de deur te sluiten ondervind ik echter nog steeds weerstand.

Een razende figuur duwt zich een weg naar binnen en zwaait met iets in zijn linkerhand naar mij. De man lijkt heel veel op Fleurs ex. Ik herken ook het voorwerp dat hij draagt: een vlag met een hakenkruis erop getekend. Hij prikt de goudkleurige punt in mijn navelstreek en ik word een sissend geluid gewaar.

Ik lijk op een podium te staan en schud naar believeen goocheltrucjes uit mijn mouw. Een wezen dat op een vlinder lijkt – vermoedelijk mijn assistente – fladdert rondom mij. Voor de volgende magische act hoeft mijn assistente me geen attribuut aan te reiken, want mijn onwerkelijke lichaam valt zomaar in zijn afzonderlijke cellen uiteen.

Ik schoot wakker en hoorde buiten de ritselende geluiden van de struiken. In het donker ontwaarde ik een vaag groenachtig lichtschijnsel dat langs het raam naar binnen viel. Ik had geen idee wie het raam open had gedaan. Een ijzige windvlaag dwong mij uit het bed te stappen om het te sluiten.

Buiten zag ik in de grauwe morgenlucht hoe het weer was omgeslagen. Het regende, maar gelukkig kwam de wind van de achterkant van het huis en woei de regendruppels niet in de slaapkamer. Een tiental meter van het huis vandaan stonden vier

beuken netjes op een rij. Ze wiegden en wankelden in de wervelwind die zich daar had gevormd.

Tegen natuurgeweld kon ik niet veel doen en sloot het raam. Mijn oren suisden ervan. Het zweet brak me uit bij de gedachte dat ik voor de rest van mijn leven met dat kabaal in mijn hoofd moest leren leven. Er bestond een lugubere oplossing voor dat probleem: mijn eigen hoofd afhakken.

Ik schermde mijn oren met beide handen af, ook al kwam het geluid van binnenin. Iemand riep zo hard dat het onverstaanbaar was, maar het gezegde stond heel duidelijk in mijn geheugen geschreven: *Jij blijft hier.*

Ik had het duidelijk gehoord, maar ik kon niemand aanwijzen die het had kunnen zeggen.

Het groene licht was weg en de bomen stonden weer stil. De wind was gevallen en ik haalde mijn handen van mijn oren. Zittend op de rand van het bed probeerde ik te begrijpen wat er was gebeurd. Na de omarmende treurwilg, de naamloze bomen en de levensreddende eik waren er nu ook de pratende bomen.

In de vroege morgen kwam Hanneke stilletjes mijn slaapkamer binnen. Ik was al wakker en deed alsof ik sliep terwijl ze naar het bed sloop. Ze boog zich over mij heen en blies me in het oor.

‘Boe,’ riep ik terwijl ik me klaarwakker uit het bed oprichtte.

Ze schrok zich een bult en viel achterover op het tapijtje dat enkele centimeters wegschoof omdat de vloer recent geboend was. Even zag ik haar denken: *Moet ik kwaad reageren?* Toen barstte ze in een schaterlach uit.

Toen ik de deken van mij afgooide en uit bed sprong, ging de slaapkamerdeur van Fleur open. Haar strakke kamerjas accentueerde haar lichaamsvormen. Ik stond perplex omdat ze nog mooier was dan de avond voordien.

Ze glimlachte – misschien omdat ik in mijn ondergoed stond – en vroeg:

‘Wat scheelt eraan?’

‘Hanneke wilde me laten schrikken, maar ik was haar voor.’

‘Ik ben blij dat jullie goed met elkaar kunnen opschieten.’

De kleine meid stond weer recht en keek naar ons op.

‘Jullie kunnen dat vast ook wel klaarspelen,’ zei ze.

Fleur keek van Hanneke naar mij, ze trok een vragend gezicht.

Dat zou mij zeker lukken. Hoewel, met vrouwen wist je nooit.

En toch, relaties mocht je niet uit de weg gaan. Als je er te veel over nadacht, deed je het niet meer. Dat was mijn wijze les die ik zelf nauwelijks volgde.

‘Hanneke, jij gaat je eerst wassen,’ zei Fleur.

‘Ik zal nadien de tafel dekken,’ zei Hanneke terwijl ze naar de badkamer spurttte.

Fleur verdween in haar kamer en deed de deur achter zich dicht. Ik zocht mijn kleren bij elkaar, nam mijn boek van het nachtkastje, stak het in de plastic zak en liep naar beneden om het ontbijt klaar te maken.

Het regende pijpenstelen en ik kwam vijftien minuten te laat op het werk aan omdat het station van Zaventem langs alle kanten voor werken was afgesloten. Op de koop toe was het drukker dan ooit op de helpdesk.

In de middagpauze zette ik me bij Sinetta aan tafel.

‘Gelukkige verjaardag.’

Die was twee dagen na die van Fleur. Ik durfde haar niet te kussen in het openbaar en vertelde niets over mijn bezoek aan de andere vrouwen in mijn leven. In Nederland had ik samen met Hanneke een lekker ontbijt klaargemaakt, maar bij mijn afscheid was het kind boos geworden en had ze geëist dat ik terug zou komen. Ze had zelfs gevraagd of ik voor een broertje wilde zorgen. Kinderen kunnen soms heel direct zijn.

Sinetta leek over iets na te denken en zei:

‘Weet je dat ik voor jou had gekozen als jij wat harder had aangedrongen.’

Ze verraste me. We waren ooit een onschuldige relatie aangegaan en onze ontmoetingen in het trappenhuis waren uitgedraaid tot liefkozingen allerhande.

‘Meen je dat?’ vroeg ik.

Ze knikte en kon even niets zeggen. Haar gevoelens voor mij waren niet veranderd en ik moest toegeven dat ik haar nog altijd heel graag zag.

‘Ik draag je nog steeds in mijn hart, alleen de passie van toen is er niet meer,’ zei ik.

‘Mijn man ziet me nog graag, maar ik heb geen greintje liefde meer voor hem over,’ beweerde ze, ‘ik wilde van hem scheiden, maar ik wist niet hoe.’

Het is een soort wreedheid. De ene dag houden ze van je, de andere dag laten ze je als een baksteen vallen.

‘Spijtig,’ zei ik als afsluiting van het open gesprek, ‘ga je mee wandelen in het park?’

‘Natuurlijk.’

Terwijl we over het wandelpad liepen, probeerde ik mezelf te overtuigen dat we toen de juiste beslissing hadden genomen. Ik had me zelfs voorgenomen me nooit meer aan een vrouw te binden.

We vertelden elkaar onze dromen en als conclusie van ons filosofische gesprek namen we aan dat we naar een samenleving zouden evolueren waarin mannen en vrouwen apart leefden, waar vrouwen voor de voortplanting naar het kraamhuis gingen om daar een gepaste spermadonor te kiezen.

Het cirkelvormige wandelpad leidde ons automatisch van de hoge ruisende bomen en de ritselende struiken weg. Ze hadden verdorie een aantoonbaar rustgevend effect op de werkende mens.

Meer dan een week ging voorbij zonder noemenswaardige incidenten. Toen belde Karli.

‘Hoi Ubaldo.’

‘Ik denk elke dag aan jou,’ zei ik in een onbezonnen bui.

Ze uitte haar verrassing door te giechelen. Ook mijn meeluissterende collega’s zouden nadien toegeven dat ik uit de goede hoek kwam.

‘Niets nieuws onder de zon?’ vroeg ze zonder op mijn uitlating in te gaan.

‘Nee, maar heb jij mijn verhaal al nagekeken?’

‘Ik heb het herlezen en ik moet zeggen dat ik het veel beter vind dan de eerste versie.’

‘Daar ben ik blij om,’ zei ik naar waarheid.

‘Heb je zin om ergens in Brussel te gaan eten?’ vroeg ze.

‘Waar?’

Ze noemde de naam van een restaurant.

Ik vroeg me af waarom ik haar niet zei dat ik er al was geweest en dat ik wist hoe komisch de restauranthouder was. Misschien wilde ze me in de maling nemen.

‘Oké. Wanneer?’

‘Is volgende zondag goed voor jou?’

‘Is de rest van je week misschien volgeboekt?’

Hoeveel mannen prijsden zich gelukkig met haar als vriendin?

‘Nee, jij bent mijn enige bijzondere vriend. Ik heb ook nog afspraakjes met gewone vrienden en vriendinnen.’

‘Ik ben niet gerustgesteld, maar ik leg me erbij neer,’ zei ik gemaakt kwaad.

‘Inderdaad,’ zei ze.

‘Tot zondag?’

‘Tot dan.’

Ik legde de hoorn op de haak en tuurde door het raam naar de wuivende bomen. Ze waren verdorie niet gemakkelijk, die vrouwen. Toch dacht ik elke dag minstens aan één vrouw. Was het niet Sinetta, dan was het Klaudija of Karli, maar het meest dacht ik aan Fleur.

Ik zag haar voor mijn geestesoog in haar oranje bikinibroekje achter een bal over het strand in Kreta rennen. Ik had me gerept en de bal voor haar uit het water gehaald. Nadien had Fleur me aan haar dochtertje voorgesteld en ik was al vlug met hen bevriend geraakt.

Ik controleerde de datum op mijn horloge en vloekte. Ik moest nog een gedichtje schrijven voor de verjaardag van Val. Ik kon haar als ex-collega niet veel meer bieden, behalve haar graag zien en haar schoonheid bewonderen. Helaas was ze getrouwd met een militair die vier keer sneller vloog dan ik kon rijden.

Begin februari belde iemand aan, het was tegen twaalfen. Een bekende getuige van Jehova stond in de deuropening en zei:

‘Ik heb weer wat boekjes bij die uw interesse kunnen wekken.’

‘Laat eens zien,’ zei ik.

De getuige doorbladerde een tijdschrift op zoek naar iets. Toen hij het gevonden had, wees hij de titel aan: *Moet u alles geloven wat men zegt of schrijft?*

‘Nee, absoluut niet,’ antwoordde ik.

Ik las zoveel mogelijk om een eigen mening eruit te destilleren.

Ondertussen had de getuige nog een interessante titel gevonden en wees die aan: *Waar kunt u innerlijke vrede vinden?*

‘Ik wil geen kuddebeest zijn en zoek mijn rust thuis of tijdens een wandeling in een bos.’

‘U hebt gelijk meneer. Te veel mensen hollen de mode achterna,’ zei de getuige verslagen terwijl hij me de boekjes overhandigde.

Ongetwijfeld hadden we gelijke meningen over veel onderwerpen, maar over ons geloof dachten we anders. De man stak tijd in mij, ondanks mijn betoog dat ik nooit tot zijn godsdienst zou treden.

‘Ik geef toe dat ik enkel de wetenschappelijke artikels lees,’ zei ik en gaf hem 5 euro.

‘Dank u wel meneer, ik ben al blij dat ik met u over die zaken kan praten. Andere mensen gunnen me zelfs geen blik. Nog een fijne dag, meneer.’

‘Tot de volgende keer meneer,’ zei ik ongewild rijmend.

De getuige zwaaide met zijn hand als groet en leek te twijfelen naar welke kant hij moest lopen. Ofwel wist hij niet meer waar hij zijn auto had geparkeerd, ofwel waren er nog mensen in de straat die een bezoekje waard waren.

Ik zette me in de veranda en verplichtte mezelf de boekjes vluchtig in te kijken. Andere keren waren er ook boeiende verhalen boven komen drijven. Mijn oog viel op het verwoestende verhaal van Rapa Nui of het Paaseiland, vooral bekend om zijn reusachtige stenen beelden: de moai.

Het vulkanische eiland in de Grote Oceaan was oorspronkelijk overdekt met varens, struiken, grassen en palmbomen. Polynesiëse kolonisten hadden hout gekapt om de beelden naar hun uiteindelijke staanplaats te vervoeren en om boten voor de dolfijnenjacht te maken. Rond 1500 waren alle bomen verdwenen met als gevolg dat alle inheemse vogels uitstierven. Zonder eten en zonder boten om te vissen of om weg te varen ging de bevolking de

ondergang tegemoet. Westerlingen die er voet aan wal zetten, brachten ziekten mee waardoor de inheemse bevolking uitstierf.

De grote les die de schrijver van het artikel uit de ondergang van het Paaseiland trok, was dat we het plantenrijk en het dierenrijk niet als ons bezit mogen beschouwen. We moeten een deel van het geheel blijven waarin iedereen kan overleven. Met die conclusie ging ik helemaal akkoord.

Wat als er binnen onafzienbare tijd ergens in de wereld een arbeider onwetend de laatste liter olie naar boven zuigt? Die gebeurtenis zou allicht menig aardbewoner in paniek brengen.

‘s Middags trof ik voorbereidingen om naar Karli te vertrekken. Het was een eind rijden naar de groene gordel van Brussel.

Ik wilde het plastic zakje met de autopapieren uit de lange kast in de veranda nemen, maar dat lag er niet. Vermoedelijk had ik het na mijn reis naar Nederland in de auto laten liggen, en die had ik niet meer nodig gehad omdat ik in de week met de trein naar het werk rijd.

Ik liep naar mijn gehuurde garage tweehonderd meter verderop in de straat en vond achter de voorbank de zak met de boardpapieren, de gebruikte onderbroek, het onderlijf, de boxersshort en het boek. Tot mijn verbazing zag ik dat ik het verkeerde boek terug had meegenomen. Het had ongeveer dezelfde grootte en dikte maar een andere titel: LUCHTSCHEPEN.

Fleur had voorgesteld om een andere keer wat meer uitleg over zepelins te geven. Die informatie werd mij nu zomaar in de schoot geworpen.

Ik herinnerde me dat ik al lezend in mijn boek *Meneer X* in slaap was gesukkeld. Het moest op de grond zijn gevallen. En ik had het verwisseld met het boek dat al op het nachtkastje van de logeerkamer had gelegen.

Ik gooide het boek op de passagierszetel, reed de auto uit de garage en in het verkeer.

Om 14u35 kwam ik bij de boerderij aan. Het regende, maar ik had mijn paraplu vergeten. Ik had me de hele rit afgevraagd of ik Fleur moest bellen.

Karli deed in jogging de deur open. Haar jongere broer zat tv te kijken en haar ouders waren op het veld.

‘Heb je zin om wat rond te rijden?’ vroeg ze opgewonden.

Ik ging akkoord, niemand kon me straffen met autorijden.

‘Oké, stap maar in,’ zei ik.

‘Nee, we nemen mijn auto.’

Ze reed haar eigen kleine Smart voor en ik stapte in. Het eerste dat me opviel was haar smartphone die in het handschoenvakje lag.

‘Mag ik even daarmee telefoneren?’ vroeg ik.

‘Ja, doe maar.’

‘Dank je.’

Karli startte de auto en reed weg terwijl ik het nummer van Fleur indrukte. De verbinding kwam er, maar ze nam niet op.

‘Ze is niet thuis,’ stelde ik vast.

‘Wie?’

‘Fleur Barentsen, mijn Nederlandse vriendin.’

Karli keek even opzij maar moest haar blik snel weer op de weg richten.

‘Vertel eens iets over Fleur.’

‘We zien elkaar niet zo vaak.’

‘Net zoals wij.’

‘Inderdaad.’

Ik zag haar denken: *Dat zit wel snor*. Ik had nooit gedacht dat Karli jaloers kon zijn.

‘Ik zal later nog eens proberen,’ zei ik.

Karli reed goed, ik had geen schrik bij haar in de auto. Ze vertelde mij over haar eigen laatste verovering.

‘Waar heb je die kerel aan de haak geslagen,’ vroeg ik.

‘Op het werk.’

‘Hoe oud is hij?’

‘Een jaar jonger dan ik.’

‘Moet kunnen,’ zei ik.

Ik had gehoopt dat ze op een oudere man zoals ik zou vallen.

‘Hij is een goede tennisser.’

‘Hopelijk kan hij daar ooit zijn beroep van maken. Tennissers van wereldklasse verdienen heel veel geld.’

‘Misschien,’ zei ze, maar ze leek er zelf niet in te geloven, ‘hij wil samenwonen.’

‘En jij?’

‘Ik wil geen manujse van alles zijn.’

Ik had haar nog niet horen zeggen dat ze verliefd was, het leek veel meer op een verstandskwestie.

Een Smart parkeren kan zelfs de slechtste chauffeur, maar Karli deed dat met de schwing van een rasechte rallyrijder.

We pauzeerden in een ijssalon waar ik een wafel met fruit bestelde en zij een pannenkoek. Daar liet ze me ook het litteken aan haar linkerpols zien dat ze eind vorig jaar zichzelf had toegebracht.

‘Je bent gek om zoiets te doen. Wat bezielt je?’

Ik wist geen andere manier om te reageren.

‘Ach, misschien zag ik de breekbaarheid van mijn leven in,’ zei ze, alsof een zelfmoordpoging niets voorstelde.

‘Als je nog eens een dergelijk idee krijgt bel je me, akkoord?’

Ze zei niets, maar ze glimlachte wel.

We reden via de binnenwegen terug naar de boerderij. Ik stapte uit en liep naar mijn auto om mijn recent geschreven boek eruit te halen. Ik nam ook het boek over de zeppelins mee naar binnen.

Beide boeken legde ik op tafel. Karli nam mijn boek en begon het te doorbladeren. Het gedichtje als inleiding – over hoe ellendig het leven wel is, ervoor, erna en ertussen – sloeg aan.

‘Daarin herken ik mezelf,’ zei ze.

En dat was geen toeval.

Ze legde zich in de grote zetel en las verder. Ik zette me in de eenpersoonszetel en opende het boek over de vliegende sigaren. Luchtschepen zoals Graf Zeppelin en Hindenburg zullen ze waar-

schijnlijk nooit meer bouwen, of er moet ergens een miljardair toevallig geld investeren in een film die de laatste vlucht van een zeppelin wil navertellen.

Er ging een frisse wind langs mijn nek. Ik keek op en liet mijn blik door de kamer gaan. Het viel me op hoeveel kamerplanten er stonden. Over de lengte van het raam stonden vrouwentongen op de vensterlatei, sanseveria, *Dracaena trifasciata*. Op tafel stonden twee exemplaren die ik niet van naam kende, in de hoek stond een tje dat op mijn *Suzanna met de mooie ogen* leek. De planten bewogen niet en spraken niet tot mij, ze leken me vriendelijk gezind te zijn en ik las verder.

In 1928 vloog het passagiersschip Graf Zeppelin voor het eerst. Het luxueuze schip was nauwelijks groot genoeg voor tien passagiers. De Duitse graaf Ferdinand von Zeppelin kon niet vermoeden dat luchtschepen na zijn dood zeppelins als naam zouden krijgen.

Weer voelde ik een kille windvlaag over mijn gezicht gaan. Opnieuw controleerde ik de kamer. Karli lag aandachtig in mijn boek te lezen en leek niets op te merken van wat er rondom haar gebeurde. Er was niets om bang voor te zijn. Ik droeg een deel van mijn hersens op om de omgeving in de gaten te houden en las verder over de beroemdste der grote zeppelins.

In 1937 ging de Hindenburg voor het eerst op weg naar Amerika. Het schip was iets luxueuzer dan Graf Zeppelin, het kon vijftig passagiers onderbrengen. De luchtschepen vlogen meestal niet hoger dan 300 meter. Er was een absoluut verbod op het bezit van lucifers, toch was er een aansteker en een rookkamer aanwezig.

‘Wat lees jij?’ vroeg Karli.

‘Iets over zeppelins. Toen ik thuiskwam van mijn bezoek bij Fleur merkte ik dat ik, in plaats van mijn eigen boek, dit luchtschepenboek had meegenomen.’

‘Heb je bij die Fleur overnacht?’

Ik hoorde een jaloerse ondertoon.

‘In de logeerkamer, zij heeft een dochter, Hanneke.’

‘Van jou?’

‘Stel je niet aan. Ik had het over zeppelins, weet je nog?’

‘Dat zal wel.’

Karli las verder en ik deed dat ook.

Luchtschepen zijn blijkbaar niet onderhevig aan turbulenties, toch zijn ze moeilijk te besturen. Het duurt heel wat jaren om het vak van roerganger te leren.

‘En haar man dan? Waar zat die?’

Karli wilde het onderwerp niet zomaar laten varen.

‘Hij heeft haar laten zitten en Fleur heeft het hoederecht over het kind gekregen.’

‘Waar woont zij?’

‘In Zierikzee. Duiveland.’

‘Duivelland? Pas maar op.’

‘Hoeft niet, want het is dui-ve-land.’

Ze glimlachte bij het idee. Ik wist niet welk beeld ze zich van het landschap vormde. Misschien kwamen er vlammen bij te pas, want haar ogen bliksemde. Duiven waren haar te mak, maar duivels zag ze wel zitten.

‘Waarom lach je zo?’

‘Zomaar,’ zei ze alsof ze zich een geheim doel had gesteld.

Ze liet haar hoofd zakken en las verder in mijn boek.

Bij gebrek aan vragen zocht ik antwoorden over de oorzaak van een catastrofe die de geschiedenisboeken had gehaald. De Amerikaanse luchtschepen vlogen met helium, de Europese moesten het doen met het relatief gevaarlijkere waterstofgas omdat de export van helium verboden was. De reis naar Amerika verliep voor de Hindenburg zonder problemen, maar bij de landing was het misgegaan.

Verdorie, alweer voelde ik dat gezucht langs mijn gezicht. Wat was daar de oorzaak van? Ik pinde mijn blik op de vrouwentongen aan het venster vast, want zij bewogen lichtjes heen en weer. Of was dat door de omhoog kringelende lucht boven de radiator van de verwarming?

Ik moest mezelf overtuigen dat de planten echt niet van zins waren mij aan te vallen. Verdorie, mijn dolgedraaide fantasie hielp me heel goed bij het schrijven van boeken, maar ze begon me ook in mijn werkelijke leven parten te spelen.

Waar was ik ook alweer? Er was niet alleen iets met de landing van de Hindenburg verkeerd gegaan. Er was ook iets mis met het boek. Van bladzijde 104 ging het naar 109. Toevallig deed de schrijver net op die plaats uit de doeken hoe de Hindenburg aan zijn einde was gekomen. Gelukkig wist ik van een tv-documentaire dat het luchtschip met een nieuwe beschermingslaag was behandeld en dat een vonk naar de grond de ballon in lichterlaaie had gezet, met een het einde van het tijdperk van de grote luchtschepen.

Ik sloeg het boek dicht en de slag veroorzaakte een aangename wind over mijn gezicht. Ogenblikkelijk dacht ik aan de planten rondom mij, maar die stonden stokstijf.

Karli klapte haar boek dicht en ik hoopte dat ze me nu eindelijk ging zeggen wat ze ervan vond.

‘Wat heb je nog met jouw Nederlandse vriendin gedaan?’

Ik kon haar blijkbaar niet van dat onderwerp afbrengen.

‘Ik heb hoofdzakelijk met Hanneke gespeeld.’

‘Is ze je ‘s nachts niet komen opzoeken?’

‘Hanneke?’

Haar blik zei genoeg.

‘Karli, hou eens op. Ik heb geen seks met haar gehad, als je dat wilt weten. Wat is dat met jou? Ik dacht dat we vrienden waren.’

‘Inderdaad, dan is geen enkel onderwerp taboe.’

‘Jij vertelt me ook niets over jouw seksleven. Ik zal je iets laten weten als ik Fleur heb veroverd, oké?’

Karli achtte het niet nodig daarop te reageren.

Ik herinnerde me de nachtelijke indringer van toen, diegene die mijn raam had geopend. Ik had niemand zien wegvlugten en Fleur noch Hanneke had een woord over een storm gerept.

‘Mag ik nog eens proberen Fleur te telefoneren,’ vroeg ik.

‘Zeker, mijn telefoon ligt op het kastje aan de deur.’

‘Je zult wel moe zijn, dus het bezoekje aan het restaurant zullen we voor een andere keer houden,’ zei ik, ‘dan kom ik met de motorfiets.’

‘Ja, breng een helm mee, want ik heb er geen.’

‘Zal ik doen,’ zei ik en stond op.

Karli bleef met mijn boek in de handen zitten en vroeg:

‘Moet ik met je meelopen?’

‘Nee, laat maar, ik ben een grote jongen.’

Ik stond al bij de deur en nam haar smartphone, drukte het lange nummer in en wachtte gespannen af. De verbinding kwam tot stand, vijf tuten weerklonken en toen nam iemand de hoorn op. Een jonge stem, ik vermoedde Hanneke, zei:

‘Ja hoor, wij zijn weer weg en we hebben geen mobieltje mee. Praat tegen de machine, liefst na de pieptoon. Doe!’

Mijn vrees dat er iets met hen was gebeurd, kon ik overboord gooien. Mijn boek zou ik wel bij mijn volgende bezoek ophalen.

‘Blijf.’

Ik moest nog iets inspreken, en zei:

‘Hoi dames, alles in orde met jullie? Ik wel. Alleen, ik heb mijn boek vergeten. *Meneer X* is de titel. Groetjes van Meneer Y.’

Meneer X en Y. De letters deden me denken aan de X- en Y-chromosomen in de menselijke cellen, maar ze sloegen ook een brug met Meneer Bruin en Meneer Blauw, twee personages uit een wrede film van Quentin Tarantino waarin het bloed rijkelijk vloeit.

Ik liet mijn blik nog een laatste keer over de kamerplanten gaan en vroeg me af of ik Karli zomaar kon achterlaten op deze onveilige plek.

Karli keek me dromerig aan. Onze blikken raakten elkaar ergens in het midden van de kamer, maar een schokgolf brak die abrupt af. Ik maakte mezelf wijs dat ik met het openen van de deur de planten had doen schrikken, als waarschuwing dat ze Karli met rust moesten laten. De kamerplanten wiegden nog wat heen en weer en bleven toen stilstaan.

‘Wat was dat?’ vroeg Karli.

‘Het waait harder. Ik ga nu om de storm voor te zijn.’

‘Bedankt voor je bezoekje Ubaldo.’

‘Nog veel leesgenot,’ zei ik, liep naar buiten en sloot de deur achter me.

De honden op de binnenplaats hieven hun eentonig blafrefrein aan terwijl ik naar mijn racebolide rende alsof ze me op de hielen zaten.

Karli verraste me enkele dagen later door me uitermate enthousiast vanaf haar werk te bellen.

‘Ik wou je zeggen dat ik nog altijd onder de indruk ben van jouw gedichtje. Het is op mijn lijf geschreven en ik ken het bijna vanbuiten,’ ratelde ze.

‘Niet overdrijven.’

‘Mijn collega vroeg wie het gedichtje heeft geschreven.’

‘Wat heb je gezegd?’ vroeg ik.

‘Mijn beste kameraad.’

Ik moest even slikken.

‘Dat is fijn, maar je moet me niet ophemelen bij je collega’s.’

‘Begrijp eens eindelijk dat je goed kunt schrijven, poëzie zowel als proza.’

‘Als jij het zegt,’ zei ik, ‘maar ik kan nog verbeteren.’

‘Schrijf eens een verhaal over een vrouw en een man die elkaar voortdurend aantrekken en afstoten.’

‘Mysterieuze romantiek en afschrikwekkende horror in één?’

‘Zoiets ja.’

Ik lachte.

‘Waarom lach je?’ vroeg ze.

‘Ik denk aan het drama met een vriendin waar ik verliefd op was. Toen ik Cris vroeg of ze mij ook zag zitten, bleek dat ze zich nog niet wilde binden. Een maand later ging ze met een vriend samenwonen.’

‘Is ze ondertussen getrouwd?’

‘Getrouwd en zwanger.’

‘Fijn voor haar,’ zei Karli, ‘maar nu moet ik gaan.’

‘Mag ik je bedanken voor het telefoontje?’ vroeg ik.

‘Geen probleem.’

‘Je hebt me kunnen opbeuren.’

‘Idem.’

‘Werk goed,’ zei ik.

Ik was in mijn nopjes met een vrouw die me zomaar belde. Het geluid van haar gegiechel aan de andere kant van de lijn voordat ze de hoorn neerlegde klonk in mijn oren als engelenmuziek.

Sinetta belde enkele uren later. Ze klonk opgetogen en vroeg om hulp.

‘Mijn computer gaat zo traag, kun jij daar iets aan doen?’

Vragen over de snelheid van een computer kan ik moeilijk beantwoorden omdat er zoveel factoren meespelen.

‘Dat is een vervelende vraag. De snelheid van je computer is afhankelijk van de snelheid van het netwerk en daar – ’

‘Och god, ik begrijp het al, je kunt me weer niet helpen. Laat maar zitten, ik zoek wel een andere man.’

Dat ze mij een god noemde was meegenomen, maar dat ze onmiddellijk een andere vent zou gaan zoeken, daarmee kon ik niet akkoord gaan.

‘Even geduld, als ik het zelf niet weet, weet ik wel iemand die me kan helpen.’

‘Ik hoop het.’

‘Ik ben de grote magister, ik goochel met bits en bytes.’

‘Ik wacht jouw toverkunst af.’

‘Als je eens wist wat ik allemaal met mijn handen kan.’

Bij een doorsneebeller die hopeloos in de problemen zat en er niet alleen uit raakte durfde ik niet zo dubbelzinnig te zijn.

Sinetta lachte mijn vnzige opmerking weg.

‘Een ex-collega van mij, Cris, heeft een kindje gekregen. Weet je hoe ze de kleine heeft genoemd?’

‘Ubaldo,’ stelde Sinetta voor.

Omdat haar antwoord zo snel en spontaan kwam, schaterlachte ik.

‘Nee, hij is tot Faust gebombardeerd.’

‘Klinkt niet slecht,’ zei ze.

Blijkbaar maakte de naam geen satanisch verhaal in haar brein los.

‘Weet je dat doctor Faust zijn ziel aan de duivel verkocht?’

‘Nee.’

‘Zal ik een spreekbeurt over hem houden?’

‘Nee, laat maar, het werk wacht,’ zei ze, ‘vertel me dat verhaal een andere keer.’

Ik had de indruk dat ze over iets wilde praten en dat ze dat niet kon vanwege de meeluisterende collega’s rondom haar. Hopelijk werkte de sleutelhanger met het dennenboompje die ik haar gegeven had nog een hele tijd als talisman.

Als fervente helpdeskmedewerker is het vanzelfsprekend dat ik regelmatig een cursus volg, ook al vind ik dat de praktijk de beste leerschool is. Een dagcursus maakte me wegwijs in het nieuwste boekhoudprogramma.

De lesgeefster zag er sexy uit in haar strak wit T-shirt, het zonnebloempje op de ronding van haar linkerborst maakte het plaatje erotisch. *Quanda* was haar spectaculaire naam. Ik ging akkoord met de stelling dat tien minuten naar volumineuze borsten staren even gezond was als een halfuur sporten.

In de namiddag zaten we allemaal loom de les te volgen. Ik stelde me voor dat Quanda een middagdutje samen met mij had gepland en dat ze me iets heel anders leerde dan dat stomme computerprogramma. Uit verveling schreef ik een gedichtje en stuurde dat naar Cris thuis:

>Pappa denkt, komt er nog wat van? En opeens, floep, daar is hij dan. Als hij slaapt hoor je hem amper en als het komt schreeuwt hij: pampers. Pappa denkt: laat hem maar doen, maar mamma zegt: oechikoechi vroemvroem. Alles wel en gefeliciteerd, brabbelt Faust bekaf, maar jullie levenswerk is nog lang niet af. Proficiat met jullie baby Faust en tot weldra.

Quanda zal ik nooit meer terugzien, maar ik vind haar beeld altijd in mijn geheugen terug door in het oog van een zonnebloem te kijken.

De volgende dag had ik het antwoord van Cris al op mijn computer van het werk:

<Hallo Ubaldo, zoals je weet ben ik, na vele uren hard labeur, bevallen van Faust, 52 cm groot en 3,680 kg zwaar. Ondertussen is hij al één centimeter gegroeid en honderd kilo bijgekomen. En ik val af omdat ik de hele dag moet rennen om hem op zijn wenken te bedienen: flesje geven, billetjes wassen, sussen, spelen enz. Oei, ik moet Faust zijn zuigfles geven, want hij heeft zijn sirene opgezet. Veel liefs en groetjes.

>Dag Cris, heb je Faustie al eens op de motor meegenomen? Ik kom hem vanavond eens bezoeken.

Na het werk kocht ik in de supermarkt een rode teletubbie – Po voor de kenners – in de vorm van een rugzak; een pluchen ding dat nog voor iets kon dienen. Vervolgens reed ik naar het huis van het kersverse gezinnetje.

Cris zag er goed uit in haar strakke broek. Haar slappe buik was amper te zien en haar man Hinko deed even stoer als anders. Volgens hen was het even wennen, dat vadertje en moedertje spelen, maar nu hadden ze de slag eindelijk te pakken. Op Faust was niets aan te merken, een leuk ventje dat schreeuwde als een brandweer-alarms.

Toen de kleine eindelijk sliep als een roos, toonde Cris trots haar nieuwe racemotor in de garage, naast de blauwe vuurpijl van haar man.

‘Sinds mijn motorongeval rijd ik niet meer zo veel,’ zei ik.

Ze knikten, ze waren erbij geweest.

‘Mag ik er eens een eindje mee rijden?’ vroeg ik aan Cris.

‘Doe maar,’ zei ze, ‘hij staat al een tijdje stil, hij mag wel wat beweging hebben.’

Dat liet ik me geen twee keer zeggen. Ik zette haar helm op en startte de motor.

‘Ik rijd de straat af en keer terug, oké?’

‘Voorzichtig,’ zei Hinko gemaakt bezorgd.

Ik gaf iets te veel gas waardoor het achterwiel spinde in de kiezeltjes, maar ik was ervaren genoeg om de machine recht te houden. Eenmaal op de betonnen hoofdbaan, gaf ik een portie gas waarbij de motor zich even verslikte, maar nadien sputterde hij geen enkele keer meer tegen.

Ondanks de wil om het ritje kort te houden, overviel me de lust om er een ronde van België van te maken. De weg nodigde uit tot sportief rijgedrag, maar de straatverlichting was er pover. De zon was ondergegaan en het was windstil waardoor de bomen en struiken langs de weg amper bewogen. Alle beweging zat in mij en de machine.

Plotseling kwam een fietser de weg opgereden, zijn wankele rijstijl maakte duidelijk dat hij te diep in het glas had gekeken. Het was prima dat de fietser zijn auto op stal had laten staan, maar dronken fietsers kunnen ook ongevallen veroorzaken. Ik ben voor algemeen rijverbod met eender welk vervoermiddel als de bestuurder te veel alcohol in het bloed heeft.

De remmen van de racemachine waren subliem. Het ding vertraagde mijn vaart met de kracht van een gevechtsvliegtuig dat een strakke bocht maakt. De fietser liet ik snel achter mij en ik zag in de verte al het volgende obstakel. Vanuit de oprit van een fabriek kroop een vrachtwagen geladen met houten planken de weg op.

Ik vertraagde tot ik stapvoets erachter reed, zo dichtbij dat ik in de puzzel van boomschijven de jaarringen kon tellen. Ik wilde Cris en Hinko niet ongerust maken en maakte aanstalten om rechtsomkeer te maken.

Een beweging in mijn linkerooghoek trok mijn aandacht. Nog voor ik begreep wat er aan de hand was, ondernam ik een vlucht-poging. Ik gooide de motor naar de andere kant van de straat en liet de achterkant ervan al slippend tot stilstand komen. De vrachtwagen reed verder alsof er niets aan de hand was.

Nadat ik van de emotie was bekomen, keek ik rond. Tot mijn grote verbazing was er een houten plank uit het raamwerk van de

vrachtwagen geschoven. Ze was als een pijl langs me door geschoten en op het wegdek terechtgekomen.

Terwijl ik op mijn gemakje terugreed, bedankte ik mijn engelsbewaarder voor het beetje geluk dat hij van Onze Lieve Heer had kunnen aftroggelen.

‘Prima machientje,’ zei ik tegen Cris, maar over de boomaanslag zweeg ik in alle toonaarden.

Begin maart belde Val me op het werk. In betere tijden was ze een prima secretaresse voor mij geweest.

‘Bedankt voor het verjaardagskaartje,’ zei ze.

Ze vertelde me dat ze moeilijk kon wennen aan het werk in een verzekeringskantoor. Soms hield haar baas haar gezelschap, maar als hij op de baan was zat ze er alleen te koekeloeren.

‘Zie je Flint nog?’ vroeg ze.

‘Hij staat hier niet ver vandaan in het openbaar met een collega te flirten, maar het kan ook omgekeerd zijn.’

‘Zo ken ik hem,’ zei Val en liet een bekoorlijke giechel horen.

‘Hoe gaat het met je man? Vliegt hij nog zo graag?’

Daan was beroepsmilitair, een gevechtspiloot.

‘Hij heeft me weer voor vier weken verlaten.’

‘En de kleine mannen?’ vroeg ik.

‘Ze beginnen al verstaanbare woordjes te brabbelen.’

Ze spoorde de kinderen aan om naar de telefoon te komen. Enkele seconden verstreken en ik hoorde haar kwaad roepen dat ze moesten ophouden met wat ze verkeerd deden.

‘Het zijn vlegels, ze willen niet komen en ze gooien alles door elkaar nu ze weten dat ik niet van de telefoon weg kan.’

‘Dat is niet erg. Doe ze de groeten van mij,’ zei ik, ‘heb je het grote nieuws van Cris al gehoord?’

‘Nee, wat mag dat dan wel zijn?’

‘Ze is bevallen van een stevige knaap.’

‘Ik heb nooit gedacht dat zij op Hinko zou vallen,’ gaf ze toe.

‘De wonderen zijn de wereld nog niet uit.’

‘Hoe hebben ze het ventje genoemd?’

‘Hou je vast, zijn naam is Faust.’

‘Klinkt volwassen,’ zei Val.

Ze wist niet wie doctor Faust was en het leek me beter niet verder erop in te gaan.

Een collega kwam naast mijn bureau staan en dat was het sein om een einde te maken aan het telefoongesprek. Ik beloofde dat ik nog wat van me zou laten horen en hing op.

Het was duidelijk: kinderen houden de wereld draaiend. Val had voor de gelegenheid een echte tweeling op de wereld gezet. Het waren clowns en klonen.

De carnavalsstoet was net zo inspiratieloos als die van het jaar ervoor. De zotten stropelden loom achter een snel in elkaar geknutselde praalwagens aan en gooiden hier en daar een handvol snoepgoed uit. De kinderen van mijn zus Nena deden echter geen moeite om de karamellen die ze niet lustten, op te rapen.

Terwijl de praalwagen van de prins zachtjes voorbijgleed, trok Tes aan mijn mouw en vroeg:

‘Blijf je eten?’

Ze moest even wachten op mijn antwoord, want de zich verwijderende prinsenwagen deed me denken aan een bos van wiegende palmbomen.

‘Zeker meisje,’ zei ik, ‘mamma heeft me gevraagd om te babysitten.’

‘Ik wist het al,’ zei ze en rende van me weg omdat ze dacht dat ik haar een pak slaag wilde geven.

‘Jij deugniet,’ riep ik haar na.

Toen we eenmaal thuis waren, gooide ze de snoep op de keukentafel en ging achter de computer zitten zonder naar mij om te kijken.

Ik speelde met de kleine Ronaldo een spelletje basketbal. Hij deed verwoede pogingen, maar de ring hing zo ver van hem weg als de maan van de aarde staat.

Na het avondeten vertrokken mamma en pappa met de auto naar het carnavalsbal. Niet veel later vroeg Tes:

‘Mag ik popcorn maken?’

‘Begin maar, dan kun je vroeger naar bed,’ zei ik.

Onmiddellijk begon ze de ingrediënten bij elkaar te zoeken. In geen tijd deelde ze aan iedereen een gelijke portie uit en de kinderen aten hun buikjes vol. Ik vond het opmerkelijk dat de vruchten van een maïsplant met een beetje olie in de pan zo konden poppen en dat het schuimachtige materiaal ook nog zo lekker was, zeker met wat poedersuiker erover gestrooid.

We speelden een bordspelletje. Bij elke vierde zet kreeg ik een salaris en op bevel moest ik achtereenvolgens trouwen, een huis en een kindje kopen.

‘Sorry, maar zo gaat dat niet in werkelijkheid,’ merkte ik op.

‘Jawel, kijk naar mamma en pappa,’ zei Ronaldo, de jongste en daardoor ook nog de domste.

‘Ja, jij bent het beste voorbeeld van hoe het niet moet,’ zei Satoria tegen mij.

‘Zo meid, is dat jouw rauwe mening?’

‘Je zult nooit een vrouw vinden, want je bent kaal,’ wist Bonita er nog bovenop te gooien.

Het ging me al niet zo goed en na die harde kinderwoorden viel de bodem vanonder mijn voeten weg. Toch vond ik het wereldse houvast terug door een welgekomen uitspraak van Ronaldo:

‘Ik wil ook niet trouwen. Meisjes zijn stom.’

Zo jong en al zo slim.

‘Bedankt mijn jongen, mannen onder elkaar.’

Ronaldo ging als eerste naar bed, Tes volgde niet veel later. Satoria spurte een halfuur later spontaan naar boven, maar Bonita wilde langer opblijven om het begin van de erotische film om halftwaalf te zien. Ik liet mijn gezag gelden en kreeg de jongedame naar bed met het foefje dat ze het binnenkort allemaal zelf wel aan haar lijf zou ondervinden.

Voor het slapengaan deed ik nog een poging om Fleur telefonisch te bereiken, maar het antwoordapparaat in Nederland speelde opnieuw Hannekes nietszeggende boodschap af.

Ik droom dat ik wakker word van een geluid in de kamer. Het is de klink die piept. Ik wil de indringer afschrikken door te roepen: *Wie is daar?* Maar mijn schreeuw verandert in een gorgelend geluid en vanuit mijn darmen lijkt iets naar boven te kruipen.

Net zoals de oude buurman die na een nachtje rollebollen in de ochtend luidruchtig rochelt, braak ik iets gasachtigs uit. Het lijkt op de blauwe vlam van een vuurspuwende draak die nog niet op temperatuur is. In mijn ooghoek zie ik hoe Fleur haar arm uit de deuropening steekt om met haar tengere wijsvinger de lichtschaakelaar te kantelen.

‘Goedendag,’ riep ik toen ik in het gezelschap van Flint Sinetta’s dienst binnenliep.

Niet veel later kwam Sinetta naar me toe en zei:

‘Ook goedendag.’

‘Wat is het probleem?’

‘Vandaag moet ik de hele dag op mijn computer TAK-ken en ik vind dat het veel te traag gaat,’ zei ze.

‘Computers zijn nu eenmaal traag, dat is een axioma. Neem het van mij aan: toekomstige robots zullen geregeld met hun smikkel tegen de grond vallen.’

Ik had nooit gedacht dat ze in het hotelwezen zouden ingezet worden om de gasten op hun wenken te bedienen.

Sinetta keek me verwonderd aan. Ofwel wist ze niet wat een axioma was, ofwel dacht ze na over mijn de toekomst van de computer.

‘Kun je er echt niets aan doen?’ vroeg ze.

‘Ik zal eens kijken,’ zei ik.

Ik controleerde enkele systeeminstellingen en die waren goed. Flint dacht dat het aan het virtuele geheugen lag, of aan een virus, misschien moesten we de computer eens af- en aanzetten.

‘Log je nog eens in, ik ben er zeker van dat het nu beter gaat,’ hoopte ik.

Sinetta deed wat ik vroeg. Toen ze TAK opnieuw had gestart, bleek dat het veel sneller ging dan eerder.

Een dwalend idee in mijn brein vond een weg naar buiten: tak is een deel van een struik of van een boom. Verdorie, waar was TAK de afkorting ook alweer van? Het schoot me niet zo direct te binnen. Dat heb je met afkortingen die je al jaren gebruikt.

‘Blijft hij nu zo snel?’ vroeg Sinetta.

Ik had de ervaring dat het probleem terugkwam, maar dat kon ik natuurlijk niet zomaar toegeven.

‘Als je je computer regelmatig af- en aanzet moet dat lukken. Het kan natuurlijk dat een bepaald programma de boel om zeep helpt.’

Als helpdeskmedewerker moet je altijd een achterpoortje openlaten, kwestie van niet de schuld te krijgen.

‘Dank je wel. Je mag nu gaan,’ zei ze gemaakt hautain.

‘Nog veel werkgenot,’ zei ik.

‘Nog een mooie dag aan iedereen gewenst,’ zei Flint tegen de andere dames.

En weg waren we.

De rust bleef niet duren, want mijn telefoontoestel maakte niet veel later weer dat ellendige geluid. Ik nam de hoorn op en hoorde Sinetta zeggen:

‘Waar is de tijd gebleven?’

Ik wist onmiddellijk wat ze bedoelde.

‘Toen we naar het konijn gingen kijken.’

‘Misschien leeft het nog.’

‘We kunnen eens gaan kijken als je wilt,’ probeerde ik.

‘Weet je nog die avond in Brussel?’ vroeg ze, ‘hebben we toen niet Manneken Pis gezocht?’

‘En je collega’s vroegen wat je onder je mooie kleedje droeg.’

Ze had geantwoord: *Mijn tettekes*.

Ik probeerde met mijn ongelooflijke voorstellingsvermogen de borstjes en het achterwerk van de Sinetta van acht jaar eerder te reconstrueren.

‘Als het weer verbetert, moeten we toch eens de frisse buitenlucht gaan opsnuiven,’ stelde Sinetta voor.

‘Dat lijkt mij een goed idee.’

‘Goed. Ik laat je iets weten,’ zei ze.

‘Fijn,’ wist ik.

We namen afscheid.

Ik was blij dat mijn relaties met de vrouwen op het werk en daarbuiten mijn leven minder saai maakten. Ik ben een levend wezen dat alleen licht, lucht, water en vuur nodig heeft, met een goede

portie aandacht gegarandeerd, net zoals de planten. Het enige verschil is dat ik niet meer groei maar aftakel.

Een dood moment op het werk gaf me de gelegenheid een gedichtje voor de verjaardag van Cris te verzinnen, maar de inspiratie kwam niet. Uiteindelijk stuurde ik via e-mail een tekening van een taart met 32 kaarsjes op. Flint ondertekende mee.

Een uur later kreeg ik al antwoord:

<Bedankt voor je kaartje, de kaarsjes gaan er nog net op. Met ons gaat alles goed. Faust groeit als kool, het is een echt zwijntje. Kijk maar. Veel liefs.

Ze had er een foto van Faust bijgevoegd. Tot mijn genoegen leek het jongetje niet op de moeder noch op de vader.

Mijn gefilosofeer over de evolutie van de mens deed me nadenken over de evolutie van de andere levende wezens op aarde. Van de dierenwereld had ik al veel opgestoken via allerhande tv-documentaires, maar het plantenrijk was voor mij onbekend terrein.

Ik nam me voor de zoektocht naar de evolutie van de mens te laten varen en al mijn aandacht te vestigen op de evolutie van de planten. Mijn ervaring met planten was dat ze enorm snel groeiden in mijn kleine tuin, vooral het enthousiasme van de klimop moest ik regelmatig intomen door delen van zijn lijf woest af te rukken.

Om mijn kennis van planten wat op te vijzelen ging ik 's zaterdags naar de bibliotheek. Ik had geen oude boeken in te leveren en liep voorbij de balie van de brunette die me werkeloos aankeek. Een beleefd knikje achtte ik genoeg. Ze beantwoordde mijn vriendelijk gebaar met een zalige lach rond haar grote mond.

Medewerkers van de bibliotheek waren bezig met boeken te verhuizen. Ik besloot de computer te raadplegen, hopelijk gaf hij me de plaats van de plantenboeken aan.

Ik gaf als onderwerp *planten* in en klikte met de muis het zoekknopje aan. Een eindeloze lijst kwam tevoorschijn. Ik memoriseerde enkele rubrieknummers en ging op zoek. Tot mijn ergernis

stond nummer 722 voor alle natuurboeken. Het was zoeken geblazen, maar uiteindelijk koos ik er twee uit.

Het eerste boek had een eenvoudige titel: BOMEN. Op het achterplat las ik dat de schrijfster als basis voor het boek haar gesprekken met bomen had gebruikt. Het andere voldeed meer aan mijn wensen: PLANTEN. Het was algemener van opzet en bevatte wetenswaardigheden over het plantenrijk. Ook dat boek verdween in mijn plastic zak.

Ik treuzelde nog wat om in het voorbijgaan de titels op de rugen van de boeken af te kunnen lezen, waar ik natuurlijk een scheve nek van kreeg. Een boek trok mijn aandacht: HET BLOEMENMEISJE EN DE BLOEMENJONGEN. Ik nam het uit de boekenrij, opende het op een willekeurige plaats en begon te lezen.

De bedoeling achter de groei van alle planten op onze wereld is verbloemen zodat ze insecten aantrekken. Zij dienen als dragers van de pollen en bevruchten de planten. De planten hebben op hun eigenwijze manier de hele wereld veroverd. Ze leven onder het hete zand van de woestijnen, in de bevroren rotsen van de poolgebieden. Ze overleven vuuraanslagen, stormen en ander natuurgeweld, ook tegen de vraatzucht van de dieren kunnen ze zich wapenen. Hier en daar heeft een plant zelfs een manier gevonden om dieren te vangen en op te eten.

Tegen één soort zijn de planten echter niet opgewassen: de mens. Mijn tuin is het beste voorbeeld. Binnen de kortste keren is het oerwoud dat de drang bezit om de tuintjes van mijn burens in te palmen. Mijn onderhoud bestaat erin alles te kortwieken.

Ik stak het boek terug in de rij en overliep de overige boekruggen. Weer viel mijn blik op een interessant boek: GESCHIEDENIS VAN DE BALLONVAART. Ballonnen zijn ook luchtschepen en ik doorbladerde het fotoboek. Het was interessant genoeg om mee te nemen.

Lichte voetstappen achter me maakten me duidelijk dat iemand eraan kwam. Ik maakte plaats door dichterbij de rekken te gaan staan.

‘Meneer, hebt u dit boek uit het magazijn opgevraagd?’

Ik draaide me om en stond oog in oog met een liefvallig, blond juffrouwtje. Ze droeg een strak tricotje op een wijde rok tot op de grond. Ze was een kop kleiner dan ik en ik schatte haar tegen de dertig. Ze keek me stralend aan.

‘Ik geloof niet dat – ’

Ik maakte mijn zin niet af omdat de titel me aansprak: VIJF EEUWEN FAUST. De Faust? Ik had dat boek niet aangevraagd, maar dit was geen toeval. Cris had de naam opgerakeld om haar zoon ermee te benoemen en het werd tijd mijn geheugen op te frissen.

‘Dat is het,’ loog ik.

Ze overhandigde het boek en liep weg. Haar stijve manier van lopen liet mijn interesse voor haar spoorlags verdwijnen.

Welke god had dit boek in mijn schoot geworpen?

Terug thuis besloot ik het boek over Faust onmiddellijk in te kijken. Op mijn weg naar de zolder griste ik het balletje mee dat ik als geboortecadeautje van Cris had gekregen. De naam en de geboortedatum van haar zoon stonden erop vermeld.

Zittend op het logeerbed kneedde ik het balletje en dacht na. Ik herinnerde me van mijn spreekbeurt dat doctor Faust er niet voor terugdeinsde zijn ziel aan de duivel te verkopen. Veel van mijn klasgenootjes in die tijd hadden ongeïnteresseerd naar mijn Faustversie geluisterd, slechts enkelen had ik ermee wakker geschud.

De historische Faustfiguur werd voor het eerst beschreven in 1587. Het was een samenvoeging van verhalen over een beoefenaar van de zwartekunst. Magister Georgius Sabellicus Faustus Junior werd geboren rond 1460 en ontplooidde zich tot bedrieger en oplichter. Hij dorstte naar kennis, macht en jeugd, hij streefde naar het bovenmenselijke waarbij hij de morele en religieuze implicaties vergat. Hij stierf een onnatuurlijke dood tijdens een chemisch experiment omstreeks 1540. Wat was hem in godsnaam overkomen?

Het verhaal ging over een man die het verdrag van de duivel met zijn bloed ondertekent. Op weg naar zijn gevangenis merkt hij monsterlijke wezens op, het regent bloed in een kleur die past bij

duivels die engelen tot moes slaan. Faust stort zich in een afgrond en levert zich daarmee uit aan Mefistofeles en aan de vlammen van de hel.

Het verhaal inspireerde Goethe tot het schrijven van een eigen versie. Zijn verhaal zette componisten en schrijvers aan het werk. Zijn verzen dreef menig kunstenaar tot het maken van een toneelstuk, een opera of een muziekstuk. Mijn conclusie? Duivels spelen met vuur.

Ik sloeg het boek dicht. Tijd voor een vieruurtje.

Tegelijk met de druppelende koffie viel een interessante gedachte uit mijn brein en in mijn geheugen. Ik had de duivel af en toe in het lijf van een beeldmooie vrouw gezien, maar ik had me niet laten verleiden een contract voor het leven te tekenen.

Na de lunchpauze op woensdag maakte ik een wandeling met Sinetta. Niet ver van het bedrijf was er een park aangelegd. De tuinman was er al een hele tijd niet meer geweest te oordelen aan de wildgroei van de planten. Het lichtgroene varenbed onder het donkere bladerdak van de bomen maakte duidelijk dat er in het plantenrijk reuzen en dwergen waren.

Terwijl ik als argeloze wandelaar over de bovengrondse boomwortels strompelde, hadden de kronkelende wormen van hout een heel ander effect op de schrijver in mij. Ik zag grijpende tentakels van een ondergronds monster dat sappige mensen at, terwijl kikkers keelden als parende katten.

Voor de eerste keer sinds we elkaar kenden viel me de stille Sinetta op. Het gaf me de gelegenheid te filosoferen.

‘Waarover denkt de visser na wanneer zijn lijnen zijn uitgezet en hij op zijn stoeltje in de schaduw over het rimpelende wateroppervlak tuurt?’ vroeg ik.

‘Aan de dood van de vissen?’

‘Of de levenloze vis in de sudderende pan,’ stelde ik voor.

‘Verse vis? Njam, njam, lekker,’ wist Sinetta.

Een sportvisser zou de vis teruggooien. Ik vroeg me af hoe het zou zijn om als vis voor even op het droge te zijn, happend naar water dat er niet was. Om die hachelijke toestand te beschrijven kon de vis onmogelijk een woord vormen in zijn cerebellum zo groot als een erwt. Was er een toestand die in het grote brein van de visser hetzelfde gevoel kon opwekken? Zou het woord *doodsangst* dat het beste kunnen beschrijven?

‘Kijk hier eens, is dat niet erg?’ vroeg Sinetta.

Een aards wezen, waarschijnlijk een dronkenlap of een vandaal, had een vuilnisbak overhoopgehaald.

‘Ik zal het in mijn klachtenboekje noteren,’ zei ik als een plichtbewust parkwachter mét assistente.

We liepen voort, ieder zijn gedachten denkend. Niemand zou ze ooit kunnen doorgronden, net zomin als ik die van de vriendelijke man op zijn fiets kon achterhalen. Aan beide kanten van zijn stuur hing een plastic zak vol etenswaren. De man kwam in onze richting gereden. Een tiental meter van ons verwijderd keek hij naar rechts. Plotseling remde hij zijn vaart af en stapte af. Hij haalde iets uit zijn hemdzakje en liep naar de rand van de vijver.

We waren ondertussen iets dichterbij gekomen. Ik kon nog net zien hoe hij een foto van *familie eend* maakte. Het volgende moment draaide hij zich om en knikte vriendelijk naar ons.

‘Goedendag,’ zei ik en Sinetta zei dat als echo.

De man stak zijn derde oog weg, sprong op zijn fiets en spurtte weg, wellicht naar zijn donkere kamer.

We zijn allemaal in verwondering voor de natuur, of zouden dat moeten zijn.

‘Wat zou hij met die foto beginnen?’ vroeg Sinetta.

‘Misschien laat hij ze zien aan zijn vrouw die niet in de mogelijkheid is om hem op zijn reizen door de natuur te vergezellen,’ probeerde ik.

‘Ofwel vergroot hij ze en hangt ze als kunstige foto boven de schoorsteen.’

Ik had genoeg van foto's, legde ik haar uit. Fotograferen is een bezigheid die ieder mens uitprobeert, tot hij begrijpt dat hij de essentie van de zaak nooit te pakken kan krijgen. Een mooie foto kan je beroeren, maar ze zal nooit een fantastisch vergezicht ergens op de wereld kunnen evenaren, laat staan overtreffen. Reisfoto's komen uiteindelijk in boeken terecht die je misschien jaarlijks of elk decennium inkijkt. Of nooit meer.

De drang om iets vast te leggen had ik nog een klein beetje, ook mijn filmcamera was geen oplossing geweest.

'Mijn beeld op een tv heeft me doen inzien dat anderen mij anders zien dan ik mezelf zie.'

'Het omgekeerde is ook waar,' zei Sinetta.

Dat sloeg me uit mijn lood.

'Wat bedoel je?'

'Dat jij de andere mensen ook niet kent zoals ze zijn.'

Ik dacht daar even over na terwijl ik haar over het pad naar de rand van het bos volgde, terug de heksenwereld in. Tijdens onze wandeling had geen enkele boom ons in de weg gestaan, misschien omdat Sinetta mijn engelbewaarder was.

Ik lag vroeg in bed omdat de televisie niets te bieden had. Ik las in het bomenboek dat je bomen kan onderverdelen in twee soorten. De zombomen reageren op de zon, leiden overdag energie vanuit de lucht naar de aarde en doen dat 's nachts omgekeerd; ze staan het liefst op zonneplekken. Maanbomen of bomen die op het licht van de maan reageren, leiden de lichtenergie 's nachts vanuit de lucht naar de aarde, doen dat overdag andersom en gedijen het beste op maanplekken. Wat schrijvers niet allemaal verzinnen.

Mijn moeder had me in het weekeinde een klein plantje gegeven en dat had ik op de meest zonnige plek in mijn tuin gepoot. Volgens haar was het een telg van een levensboom. Ik zag de boom als de mythische es, de wereldboom uit de Scandinavische sagen, Yggdrasil, maar mijn oogleden wogen te zwaar en vielen dicht.

Het einde van het bomenboek zou ik nooit halen.

Het uitzicht is schoon. Suzanna met de mooie ogen en ik zitten in de trein. We naderen een immens lange brug, maar de trein kipt onverwacht om. De trein zweeft als een blikken sigaar naar de aarde. De rode wereld maakt plaats voor een groene en we strompelen voort in de veronderstelling dat de lucht zichzelf weer blauw zal kleuren.

Plots verandert Suzanna in een monster. Ik moet mijn ogen scherpstellen om te zien wat me wil bespringen. Eerst meen ik de gespleten tong van een slang of een draak te herkennen, maar bij de rode gloed herken ik ineens de puntstaart van een duivel.

Begin april lag ik in mijn luie zetel voor de buis en realiseerde me dat ik al negen weken niets van Fleur had gehoord. Ik had geregeld gebeld, maar elke keer had Hanneke haar voorgeprogrammeerde boodschap uitgesproken. Ook via e-mail waren mijn contactpogingen vergeefs geweest. Dit kon niet langer blijven duren. Ik nam mij voor tijdens mijn volgende vrije dag naar Zierikzee te rijden.

Ik herinnerde me *Suzanna met de mooie ogen* uit mijn droom. Waarom ik de plant als een mooie vrouw had gezien, was een raadsel. Toen ze in een duivelin was veranderd, had ik gezien dat haar ogen helgroen waren, net zoals de contactlenzen van Fleur.

Ik zapte en mijn aandacht bleef hangen bij een documentaire over het zien. Volgens de spreker zagen onze ogen enkel zichtbaar wit licht, maar door een filter kunnen we nog meer zien. Het simpelste voorbeeld is de bril die menig slechtziende een betere kijk op de wereld biedt. Met infraroodkijkers kan een soldaat beter zijn nachtelijke vijand zien, kan een piloot beter de luchthaven in de mist terugvinden en kan de dokter tumoren opsporen. Met x-stralen of röntgenstralen spoort de dokter ziektes op, en de archeoloog kan ermee uit oeroude geraamtes afleiden welke kwalen de overledenen hadden.

Deeltjesversnellers maken de kleinste bouwstenen van het atoom voor het menselijke oog zichtbaar. De spiraalbewegingen van de quarks zijn geen geheim meer, maar waar het oneindig kleine ophoudt is niet zo duidelijk. Net zoals het superkleine is het supergrote nog steeds een mysterie, hoewel telescopen, computers en beeldversterkers een tipje van de sluier oplichten. Wetenschappers houden niet op met het zoeken naar het hoe en waarom van alles.

Zap. Een oude man met een buik zo groot als een wijnavat lag zieltoegend in zijn bed. De man was stervende, dat was duidelijk. In films gaan mensen met een laatste ademzucht sereen dood of valt

menig misdadiger zonder gekreun ter plaatse dood. Voor het eerst van mijn leven hoorde ik iemand reutelen.

Ik sloot mijn ogen en dacht na over de dood, dat ging zoveel beter als ik de wereld niet zag. De dood is een onderdeel van het leven. Als mens kan ik erover nadenken, over mijn sterfelijkheid doe ik dat misschien iets te veel. De natuurlijke selectie heeft van mij een ingewikkeld organisme gemaakt. Het seksspel laat me toe mijn genen te verenigen met de vrouw van mijn dromen, met een kind als mogelijk eindproduct. Ik heb slechts één leven en moet de stok aan mijn kinderen doorgeven, het voorbeeld van mijn ouders volgend, om daarna te verslijten en dood te gaan.

Ik stelde me voor dat mijn ademhaling stopte en dat mijn hersenen geen signalen meer verwerkten, dat ik beefde en reutelde, dat mijn tong een eindje uit de mond viel en dat ik een laatste boer liet. Als verstokt vrijgezel deed ik er alles aan om de dodendans te ontspringen, maar één ding was zeker: sterven. Alleen mijn lichaam zou overblijven.

De telefoon ging over en ik opende mijn ogen. Het was mijn vader die me net voor mijn vrije dag eraan herinnerde dat we afgesproken hadden om klinkers in de tuin aan te leggen. Hij dacht dat we met één dag wel zouden toekomen. Dat betekende doorwerken.

Ik had 's zaterdags naar Fleur kunnen gaan als mijn zus Nena 's vrijdags niet gebeld had om te vragen of Bonita voor het week-einde bij me mocht komen logeren. Fleur in Nederland gaan opzoeken, dat kon ik op mijn buik schrijven.

Bonita stapte in mijn auto en riep als afscheid tegen haar ouders en de andere kinderen:

‘So long suckers.’

Gelukkig hoorden ze dat niet.

Tijdens de rit naar Hasselt toonde ze mij een porseleinen ding dat ze van haar eerste serieuze vriendje had gekregen. Ik kon de tekst in het donker niet lezen, maar de hartjes waren duidelijk genoeg. Zijn naam begon met een J, maar ik slaagde er niet in hem te

raden. Achteraf kwam ik van haar mamma te weten dat hij Jacop heette. De ware?

Bonita keek op toen ik haar vertelde dat mijn garage niet naast mijn huis stond. Ze dacht dat ze nog wist waar ik woonde en wees bij toeval de goede richting aan, maar ze liep wel voorbij het huis.

Ze inspecteerde het interieur en zag de kalender in de keuken hangen.

‘Wie is Karli?’

‘Een vriendin.’

Ze doorbladerde de kalender en vroeg:

‘Cris, Fleur, Val, Sinetta, Klaudija? Hoeveel vrouwen heb jij?’

Ik wilde haar geen verkeerd beeld van mezelf geven en zei:

‘Ik heb er geen, maar ik kén er veel.’

Ze lachte en ging verder met haar speurtocht.

‘Ben ik dat?’ vroeg ze, wijzend naar een foto aan de muur.

‘En je zusjes en broer,’ vulde ik aan.

Ze hingen alle vier onder elkaar, de ene met een brede grijns, de anderen zo officieel kijkend als de koning en de koningin van België.

Bonita keek rond, duidelijk op zoek naar iets.

‘Heb jij geen klok?’

‘Ik heb een horloge. Jij toch ook?’

Ik had haar ooit een gekocht voor haar communie. Ofwel was het horloge stuk, ofwel had ze het verloren.

‘Ik heb er een, maar dat doe ik zelden om.’

Ik vermoedde dat ze haar favoriete serie op tv wilde zien, die om welk uur dan ook begon. Ondertussen gidste ik haar door het huis.

‘Wat een kleine tuin heb jij,’ merkte ze op.

‘Te groot, ik kan amper bijhouden met planten snoeien.’

Uiteindelijk kwamen we op zolder aan.

‘Wow, is dat mijn bed?’

‘Helemaal het jouwe.’

Ze probeerde het uit door er languit op te gaan liggen. Er zaten bulten in, maar daar kon ze tegen. Het logeerbed werd goedgekeurd.

‘Heb jij die getekend?’ vroeg ze terwijl ze een van de tekeningen aan de muur aanwees.

‘In mijn tekenperiode, heel lang geleden.’

‘Zullen we beneden gaan tekenen?’ vroeg ze ook al was ze daar iets te oud voor.

‘Geen probleem.’

Ze volgde me terug naar de keuken. Ik haalde de stiften uit de hoge kast en samen botvierden we onze creativiteit.

‘Mijn genen hebben toch ergens voor gediend,’ zei ik.

‘Jouw genen? Die van mijn pappa bedoel je.’

Ze wist al wat genen waren.

‘Mijn genen zullen niet veel verschillen van die van jouw mamma,’ zei ik.

Aan haar blik zag ik dat ze vergeten was dat haar moeder mijn zus was.

‘Hoe laat is het?’ vroeg ze.

‘Halfnegen.’

Niet veel later had ze een zak chips geopend terwijl ik stukjes cake afsneed en een colafles uit de koelkast haalde. Op tv deed Eddy Murphy zijn best om ons aan het lachen te maken, maar zijn typisch lachje kon me slechts af en toe bekoren.

Anderhalfuur later was ze klaar om te gaan slapen. Aan het logeerbed op zolder gaf ik haar mijn horloge opdat zij ‘s morgens het uur zou weten. Ik legde haar uit dat het draaiknopje afgebroken was en dat ze er een uur moest bijtellen omdat ik de wijzers niet had kunnen verzetten toen de zomertijd was begonnen enkele weken eerder. Ik nam me voor op de eerstvolgende vrije dag mijn horloge bij de hersteller binnen te brengen.

Ik toog naar mijn eigen bed, het plantenboek nam ik mee. Tegen alle verwachtingen in kon het me een hele tijd boeien. Want planten zijn gevoelig voor aanrakingen, ze groeien zelfs beter op

muziek. De natuur zit vol wiskunde, want de structuur van menig bloem, plant en dier kan ermee beschreven worden. In de plantenwereld draait alles rond aantrekking en afstoting. De onzekere seksualiteit van de plant brengt reacties teweeg die de voortplanting van een soort bepaalt. De natuur legt zelfs een beperking op over de voortplanting als levende wezens dicht bij elkaar moeten leven.

Ik wilde de communicatie met de plantenwereld niet te ver drijven, door bijvoorbeeld bomen te omarmen of stilletjes aan hun stammen te luisteren, maar het effect van ruisende bomen in de wind en het speelse getril van bladeren mogen we niet verwaarlozen. Ook binnenshuis maken planten het leven aangenamer.

Op nog geen meter afstand van mijn bureau, beneden in de veranda, stond de *Dracaena marginata*. Het is een plant in een pot. Wanneer ik verwoed op mijn toetsenbord tokkel, kijkt zij stilzwijgend toe. Er is nooit wind die haar bladeren kan doen ritselen, behalve wanneer ik er met een goede vaart langsloop en de zucht haar in beweging brengt. Ze staat een heel eind van de andere kamerplant, *Suzanna met de mooie ogen*. Ik weet niet of ze elkaars aanwezigheid voelen, maar vechten doen ze nooit.

Ik was vergeten de overgordijnen van mijn slaapkamer dicht te trekken en merkte hoe een silhouet voorbij de vollemaan schoof. Was dat een heks op een vliegende bezem? Ik keek naar het plantenboek in mijn schoot en vroeg me af of het een toverboek was. Ik liet mijn blik weer naar buiten gaan en zag tot mijn grote opluchting dat de maan haar pokdalige gezicht had teruggekregen.

Ik hoorde Bonita opstaan. Even later weerklonken acht klokslagen over de daken tot in mijn slaapkamer. Ik waande me even in de veertiende eeuw, toen de uurwerken *klokken* heetten omdat ze als kloosterwekkers dienstdeden.

Bonita had de tafel al gedekt toen ik om 08u33 beneden aankwam.

‘Goed geslapen?’ vroeg ze.

‘Ik wel, jij ook?’

‘Als een roos,’ zei ze.

Werkelijk, ze zag eruit als een bloem die open bloeide.

Terwijl we ontbeten, keken we naar een kinderuitzending op tv. Een meisje taterde als een bus zestigplussers op dagtrip en haar hond liet voortdurend scheten.

Toen ik me achter mijn computer zette om mijn recentste verhaal na te lezen, kwam Bonita nieuwsgierig meekijken. Ik toonde haar trots de resultaten van mijn schrijverij.

‘Nu weet ik tenminste wat jij allemaal uitspookt,’ zei ze.

‘Het is sterker dan mezelf, geloof me. Ik hoop de mensheid ermee te raken én de menselijkheid in deze wereld te verbeteren.’

Bonita luisterde al niet meer en liep terug naar de tv. Duizend bomen en granaten, vloekte ik in mezelf.

De dag was stralend begonnen, maar dat duurde niet lang, want donkere wolken troepten boven het bedrijf samen. Ik kreeg van mijn collega’s op de gelijkvloerse verdieping opvallend veel berichten via e-mail, allemaal met hetzelfde onderwerp:

<ILU.

ILU? I Love U? Waren ze daar beneden niet goed snik? Het deed me terugdenken aan mijn avances voor Cris toen ze nog niet getrouwd was en geen kindje had. Ik had niets beters gevonden dan de achterraut van mijn auto te versieren met kleefletters: I LOVE U CRIS.

Enkele minuten later viel het mailsysteem plat. Blijkbaar had een onverlaat een computervirus op de wereld losgelaten dat zich via de adresbestanden van de gebruikers verspreidde.

Gelukkig kregen de operateurs de zaak weer snel in orde. Het voorval inspireerde me om het volgende bericht naar Sinetta, Klaudija, Val, Cris en Fleur te sturen:

>ILU, pas op, dit is een virus. Niet openen. Nu kan ik jullie in de algemene verwarring laten weten dat ik jullie wel zie zitten.
Ubaldo.

De uren daarna vielen de antwoorden een voor een binnen:

<Bedankt voor het domme berichtje. Wel tof dat je nog aan mij denkt. Sinetta.

<Ik zal het tegen Sinetta zeggen. Zomaar met andere vrouwen flirten? Dat mag niet, stoute jongen. Hoewel. Klaudija.

<Het leven is niet eerlijk, ik weet het Ubaldo. Als die piloot me niet had gezoend, was ik jou tegen het lijf gelopen. Val.

<Sorry Ubaldo, als je wat jonger en niet zo kaal was, had ik graag een kindje van jou op de wereld gezet. Cris.

Er kwam echter niets vanuit Nederland, geen bericht van Fleur. Ik had me voorgenomen niet te snel verliefd te raken, maar ik had me toch in haar netten laten vangen. Ik miste haar en troostte me met de gedachte dat zij aan mij dacht terwijl ze de zoveelste kasverrichting van de dag ingaf.

Ze vond zichzelf niet mooi en in een poging haar van die gedachte af te helpen, had ik haar gezegd dat zij vanbinnen veel mooier was dan alle knappe vrouwen samen. Waar had ze zich in godsnaam verstopt?

Buiten werd de hemel donker, aan de horizon flitsten bliksem-schichten. Een minuut later onweerde het dat horen en zien me verging. Het leven op aarde was ooit met een oeronweer begonnen. Ik werd stil van het natuurgeweld en dacht: *Geen enkel levend wezen kan zonder water leven, ik niet, en planten evenmin.*

Ik schrok van mijn telefoon die overging.

‘Leef jij nog?’ vroeg Karli.

‘Dat hoor je toch,’ zei ik.

‘Jij belt niet, dan doe ik dat maar.’

‘Ik weet het, het komt er nooit van.’

We keuvelden over de mensen die we gemeenschappelijk kenden. Op de boerderij ging alles goed. Soms bleef ze logeren bij haar vriend, maar daar wilde ik niet op ingaan.

‘Schrijf je nog?’ vroeg ze.

Ik vond het een rare vraag. Een donderslag zorgde voor het nodige lawaai en ik moest even wachten met mijn antwoord.

‘Hallo?’

‘Ja, ik ben er nog,’ zei ik, ‘waarom zou ik niet meer schrijven?’

‘Ik weet het niet. Gebrek aan inspiratie?’

Karli had mij een hele tijd geïnspireerd.

‘Nee, de vreemdste verhalen blijven komen. Er is niet genoeg tijd om ze allemaal op te schrijven. Ben je klaar met mijn boek na te lezen?’

‘Nee, maar op vakantie zal ik er tijd voor maken,’ zei Karli, ‘ben je nog altijd alleen?’

Een bliksemschicht met veel vertakkingen zocht zich een weg door het luchtruim uit. Terwijl de donder ratelde, dacht ik over mijn antwoord na.

‘Tot in de kist.’

‘Wat ben jij hardleers.’

Bliksem, onmiddellijk daarna een krakende donder, dichtbij. Ik waande me voor even gevangen in een draaikolk van geluid. De natuur was kwaad.

Terwijl het donderende geluid zich langzaam verwijderde zei Karli:

‘Daag.’

‘Dag.’

Als ex-collega’s probeerden we contact te houden, maar de intentie minderde met de tijd. Zo gaat dat in het leven. Ik kwam haar alleen nog tegen in mijn dromen.

Ik keek naar buiten. Het onweer was bijna over geraasd. De zon brak weer door en ze toonde mij de mooiste regenboog die ik ooit had gezien. Het was een natuurfenomeen dat ik nog niet helemaal kon vatten. Het had iets te maken met de breking van het licht op de regendruppels, maar zagen we alleen een boog? Was er een plaats op de aarde waar je een volledige regencirkel kon zien?

De gevolgen van het onweer waren nog niet helemaal uitgewerkt toen ik 's avonds naar huis reed. De trein vorderde niet zoals het moest, in Landen bleef hij zelfs halsstarrig staan. De gediensstige conducteur riep om dat het spoor tussen Sint-Truiden en Landen overstroomd was.

In Landen moesten we uitstappen. Mensen die gestrande reizigers met de auto kwamen ophalen, hadden het over een wolkbreuk die ze nog nooit in hun leven hadden meegemaakt. Een dame die in hetzelfde compartiment als ik had gezeten, stelde voor dat ik met haar meeinging, want ze had haar man telefonisch opgetrommeld. Ik nam de uitnodiging gretig aan.

Aan het begin van de expresweg Sint-Truiden – Hasselt zetten ze mij af. Ik stond enkele minuten te duimen toen een krakkemikige auto met lege aanhangwagen voor me stopte. Voorin zaten een man en een vrouw, achterin vermoedelijk hun dochter met het haar in een staartje.

Ik stapte in en luisterde hun gesprek af, maar ik begreep er niets van.

‘Jullie zijn niet van hier,’ durfde ik tegen het meisje naast me te zeggen.

Daarmee was het ijs gebroken.

‘Wij zijn Russen,’ zei ze met een schattig accent, ‘maar we wonen al twee en een half jaar in België.’

Russen zijn altijd interessant omdat westerlingen een hele tijd niet mochten weten wat er reilde en zeilde in de Sovjet-Unie.

‘Waar ongeveer woonden jullie?’

‘We komen uit Oezbekistan, dicht bij Kazachstan, iets boven de grens met China,’ zei het meisje.

‘Waar ergens in België?’

‘Sint-Lambrechts-Herk.’

‘Jij kunt al zo goed Nederlands spreken,’ merkte ik op.

‘Ik heb les gekregen op school, mijn ouders leren het van mij of pikken het van de straat op.’

‘Is dat Russisch wat jullie onder elkaar spreken?’

‘Ja, mijn grootouders komen uit Omsk. In België maken ze nog de fout om de oude Sovjet-Unie voor Rusland te aanzien. Het Rusland van nu heet de Russische Federatie. En in Oezbekistan praten ze Oezbeeks, dat is geen Slavische taal zoals het Russisch maar een Turkse taal.’

Mijn Russisch beperkt zich tot het woord *baboesjka*. Ik meen dat het *moeder* betekent, maar het kan ook *grootmoeder* zijn.

‘En? Is het hier beter?’ vroeg ik.

Ze knikte en haar ouders deden haar na. Dat was mooi. Soms kun je duidelijk zijn zonder iets te zeggen.

‘Alleen het weer is hier niet zo goed,’ zei ze.

‘Inderdaad, het regent hier voortdurend. Zo erg zelfs dat de trein niet meer kan rijden.’

De moeder knikte alsof ze het begreep. Wellicht waren er ergere problemen in het desolate land van de Russen.

‘Ga je in Hasselt naar school?’ vroeg ik aan het meisje.

‘Ja, hier zijn de scholen beter dan thuis.’

Waar is je thuis? Daar waar je geboren bent of daar waar je woont? Met die vraag verveelde ik haar beter niet.

‘Wat doet je vader als beroep?’

Ik veronderstelde dat de vrouw de rol van moeder en huisvrouw speelde.

‘Hij was directeur van een plaatselijke vlieghaven.’

Het meisje zag dat ik wat moeite had met die informatie.

‘Je mag dat niet vergelijken met de luchthaven van Zaventem, het is meer een regionaal vliegveld waar de bewoners met een eigen vliegtuig gebruik van kunnen maken.’

Zoals het vliegveld van Kiewit.

‘Wat doet hij hier als beroep?’

‘Hij organiseert ballonvaarten, dat was zijn hobby in Oezbekistan.’

Ik zag haar vader goedkeurend knikken.

‘Je bedoelt heteluchtballonnen?’

Het gezin was duidelijk niet van de armste. Hun reis naar België zou wel wat hebben gekost.

‘Dat karretje bevat normaal alles om ballon te varen,’ legde ze uit, wijzend naar het zwalpende ding achter de auto.

‘Ik heb nog nooit ballongevaren, of hoe zeg je dat?’

‘Ik weet het niet, maar het klinkt goed.’

De moeder riep iets en de vader leek akkoord te gaan met wat ze voorstelde.

‘In het weekeinde kun je mee als je wilt, tenminste als het weer verbetert,’ zei het meisje.

De vader brabbelde nog iets, vermoedelijk wilde hij zeggen dat het weer heel belangrijk is voor ballonvaarders.

‘Zeg maar waar en wanneer.’

Het meisje vroeg iets aan haar vader en vertaalde zijn antwoord:

‘Paasmaandag, zes uur, achter het voetbalplein van Hasselt.’

Dat was het uur waarop ik op werkdagen uit de veren moest, maar ik durfde er niets over te zeggen.

‘Dat treft, dat is slechts honderd meter van bij mij thuis.’

‘Dat is afgesproken,’ zei de dochter.

Iedereen was duidelijk in zijn nopjes toen we de rand van de stad naderden.

‘Waar kunnen we je afzetten?’ vroeg het meisje.

‘U mag me droppen waar u wilt,’ zei ik tegen de vader, in een poging leuk te zijn.

De moeder keek naar de dochter. Zij vertaalde het en ze lachten alledrie hartelijk.

‘Oké,’ zei de vader, want hij had al een goede plaats uitgezocht.

Aan het kruispunt met de ring besloot hij mij af te zetten, net in een grote plas water. De vader, de moeder en het kind praatten door elkaar. Ik kon niet afzonderlijk reageren en zei:

‘Tot maandag.’

Ik stapte uit en wilde het portier dichtslaan, maar ik dacht er nog net aan om het meisje iets heel belangrijks te vragen:

‘Hoe is jouw naam?’

‘Uma Zavgorodnya.’

‘En jij?’ vroeg ze.

‘Ubaldo Vazardi.’

Was het een goed voorteken dat onze voornamen dezelfde beginletter hadden? Alleen het leeftijdsverschil kon een liefdesromance nog in de weg staan.

Haar afscheidsgroet deed me wel wat. Toen ik eindelijk mijn voeten in beweging kreeg, zag ik in de waterplas de reflectie van het topje van een regenboog. Ik hoefde mijn hoofd slechts lichtjes te kantelen en ik zag hem in heel zijn pracht.

Op mijn gerepareerde horloge – eindelijk zomeruur – zag ik dat ik nog exact vijfendertig minuten had voordat de bibliotheek zijn deuren zou sluiten.

In de weinige minuten die mij nog restten, kon ik niet zo snel een boek over de optische effecten van het weer op de kop tikken. Mijn oog viel wel op een boek dat toevallig over een Russisch meisje vertelde. Het leek me interessant genoeg om mee te nemen, want Rusland was lange tijd onbekend terrein voor mij geweest.

Eindelijk viel mijn blik op een wel erg duidelijke titel: OPTISCHE EFFECTEN VAN HET WEER. Ik nam het boek uit de rij, zette me in een gemakkelijke zetel en begon te lezen over de regenboog, ondanks de lieflijke stem die via de luidsprekers vroeg om de bibliotheek te verlaten.

Het fenomeen is wijdverspreid en kan zich voordoen bij een zon die 42 graden boven de horizon staat, hoofdzakelijk in de ochtend en na de middag, bij afwisselend buien en heldere hemel. Dat betekende dat ik nooit een volledige cirkel kon aanschouwen.

De vrouwenstem riep voor de laatste keer om dat de deuren binnen twee minuten dichtgingen. Ik negeerde het bericht en las snel voort.

Grote druppels veroorzaken heldere regenbogen. De boog is het grootst als de zon dicht bij de horizon staat. Hoe hoger de zon, hoe platter de regenboog. Bij een grotere hoek dan 42 graden verdwijnt hij van de horizon. Als er geen horizon was, zou de regenboog een cirkel zijn. Een gelukkige had het fenomeen al ooit in een vliegtuig waargenomen.

Ik dacht: *Perfect*. En ik haastte me naar de uitgang. Een lelijke vrouw in een superlange rok wilde net de deur sluiten. In plaats van me te berispen, vroeg ze vriendelijk of ik het boek in mijn hand wilde meenemen.

‘Ja, ik was zo geboeid aan het lezen dat ik vergat hoe laat het was. Ik zal thuis verder lezen.’

‘Dat lijkt me een goed idee, dan kan ik ook naar huis gaan,’ zei ze terwijl ze aan de deur wachtte tot ik de boeken had gescand.

Haar lach maakte haar niet veel mooier, maar haar decolleté mocht gezien worden.

Het computerscherm gaf aan dat ik drie boeken nog niet had ingeleverd. Snel stak ik de twee nieuwe boeken in mijn valiesje en spurte naar buiten.

Het internet mag dan antwoorden geven op veel gestelde vragen, ik vind een boek bleef waarheidsgetrouwer omdat een hele resem fatsoenlijke mensen nodig is om het bij de lezer te krijgen.

Na de regen komt zonneschijn, al was dat slechts voor even. Ik stond laat op en zag tot mijn verrukking dat het een stralende dag was, motorweer. Ik vergat Fleur omdat het tijd was om Val nog eens te bezoeken. Mijn vrije vrijdag kon weleens een goede vrijdag zijn, zo vlak voor Pasen.

Het verzekeringskantoor waar Val werkte, lag niet ver van de hoerenbuurt van Sint-Truiden. Enkele halfnaakte meisjes wenkten mij, een stoere motorrijder in het leer zagen ze wel zitten. Een van hen had een hoog uitgesneden leren ding aan, je kon het amper een broekje noemen.

De kantoorhouder deed de deur voor mij open.

‘Meneer, werkt hier een zekere Val Stouten?’

Voordat de goede man iets kon zeggen, hoorde ik haar stem vanachter de deur komen.

‘Kom binnen, hier ben ik.’

Ze was om op te eten.

‘Ik ben blij dat ik je nog eens zie werken,’ zei ik.

Val knipperde met haar oogleden en dat fascineerde me.

‘Jij hebt geluk met je vierdaagse werkweek,’ zei ze.

‘Jij mag ook niet klagen met je vieruurtjes werkdag.’

Haar baas trok zich niet discreet terug zoals ik had gehoopt maar bleef in mappen naar iets zoeken. Val was daardoor wat op haar ongemak en begon mee te zoeken.

‘Ik wil je niet van het werk afhouden, ik zal straks thuis langskomen, oké?’

‘Dat is goed, dan zie je Jaro en Max nog eens.’

Dat was een goed idee.

Toen ik om halfvijf bij haar thuis aanbelde, deed niemand open. De auto was weg. Op het pleintje enkele tientallen meters verder stond een bank. Het leek me de gepaste plaats om te wachten, zo kon ik nog even van de zon genieten, want vanuit het noorden kwamen donkere wolken aangeschoven.

Er was weinig beweging in de buurt. Hier en daar ging een deur open en ergens hoorde ik een baby in zijn bedje krijsen. Niet veel later kwamen twee jongens aangefietst. Ze stopten bij de bank, negeerden me volledig en begonnen aan een partijtje basketbal. Tien minuten verliepen en ik begon me te ergeren. Waar bleef Val?

De basketbalspelers lasten een pauze in. De kleine jongen ging naast mij op de bank zitten terwijl de andere het bagagerek van zijn fiets als zitplaats nam. De grote jongen haalde enkele colablikjes uit zijn rugzak en gaf een ervan aan de kleine jongen. Ze slokten gulzig het energetische suikervocht op. Ik keek hoe de kleine jongen dat deed. Gelukkig maar, want anders had ik hem niet kunnen waarschuwen voor het gevaar dat hem belaagde.

Langs de nek van de kleine jongen kroop het uiteinde van een bruine hechtwortel van een klimop naar boven. Voordat ik goed en wel begrepen had dat ik iets moest doen, had de wortel zijn ene vinger al rond de nek van het jongetje geslagen.

‘Pas op, achter je.’

De grote jongen begon te schreeuwen, want hij had het ook gezien.

Toen ik mijn hand naar de hechtwortel uitstak, voelde ik weerstand aan mijn schouder. Verdorie, een andere wortel had zich al rond mijn bovenarm gedraaid en was op weg naar mijn hals. Met dezelfde ruk waarmee ik de klimop van de kleine jongen aanviel, trok ik mijn eigen belager stuk.

Het jongetje sprong snel van de bank af, nam zijn fiets en reed weg. De oudste keek angstig achterom voordat hij zijn vriend achterna spurtte. Gelukkig trokken de hechtwortels zich terug langs de betonnen poten van de bank naar de grond, als in een teruggespeelde opname van een traag proces.

Ik vroeg me af wat ik ervan moest denken en wist niet hoe lang ik daar al stond toen een vrouwenstem me deed opschrikken.

‘Ubaldo, ik ben thuis.’

Ik keek op, het was Val. Ze had aan haar moederhart moeten toegeven, want de kinderen hadden elk een druppel ijsje in hun te kleine handje vast.

Ik liep naar hen toe.

‘Sorry, ik ben te laat,’ zei ze.

‘Geef niet hoor, ik ben blij dat ik je zie.’

Ik had dood kunnen zijn, gewurgd door een klimopplant. Het leek me geen goed idee om Val over de enge gebeurtenis te vertellen. Misschien zou ze het wel via de roddelpers te weten komen. De affaire met de hechtwortels van de klimopplant verdreef ik naar de verste regionen van mijn duistere geheugen.

Het bleef stil aan Fleurs kant. Ik werd niet ongeruster, maar een onbehaaglijk gevoel bleef hangen. Ofwel moest ze niets meer van

mij hebben, ofwel was er haar iets ergs overkomen. Toch moest ze nog even wachten, want het was Pasen. De weervrouw had voorspeld dat de buien misschien zouden uitblijven en dat het 's namiddags lente zou worden.

Ik haalde de motorfiets van stal, maar bij aankomst in Kinrooi kreeg ik een regenbui over me heen. Dat de eitjes bij oma daardoor nat werden vond niemand erg. Bonita maakte met de smartphone van haar pappa een tv-verslag van de helse zoektocht en lichtte tegelijk iedereen in over de vroege liefdesperikelen van Satoria en Tes. Haar eigen liefdesverhaal met Jacop liet ze wijselijk buiten beschouwing.

Op een bepaald moment omcirkelde Bonita mij als een satelliet de aarde terwijl de anderen naar binnen gingen.

‘Waarom ben jij nog niet getrouwd?’ vroeg ze.

‘Die stap kan ik niet zo gemakkelijk zetten. Het zou me niet zo goed bevallen, denk ik.’

Daar dacht zij even over na.

‘Oké, maar moet je dan niet naar de hoeren gaan?’

Slik. Ze overviel me compleet. Ik wilde als een slimme politicus zeggen: *Geen commentaar*. Toen bedacht ik iets veel beters en zei:

‘Helemaal niet, ik ben een zaadsparende man.’

‘Jij bent niet goed wijs.’

‘Misschien wel,’ zei ik.

Bonita vond dat het gepaste moment om me de rug toe te keren. Ik volgde haar mee naar binnen en vestigde mijn aandacht op Tes die op de ouderwetse computer van opa een spelletje speelde.

‘Ik zal de ideale vrouw voor jou maken,’ zei ze.

‘Oké, laat eens zien wat jij voor mij in petto hebt.’

Ik keek naar het scherm en zag hoe ze met enkele muisklikken een tekening van een naakte vrouw tevoorschijn toverde. Naakt is veel gezegd, ze had geen kleren aan. Het was aan Tes om de gepaste kledij te kiezen en ze nadien naar believen in te kleuren.

‘Is dat iets naar jouw zin?’ vroeg ze even later, mooi articulerend.

‘Smaken verschillen. Ik heb liever bruin in plaats van blond haar. En de rok mag wat korter.’

‘Geen probleem,’ zei ze en ze maakte enkele aanpassingen.

Een tiental seconden gingen voorbij terwijl ze de muis professioneel heen en weer bewoog.

‘Zo?’

Ze had de dame in kwestie ontdaan van al het textiel en haar slechts een minuscuul bikinietje aangetrokken, in hetzelfde rood als mijn kamerplant met de mooie ogen. Het getekende meisje leek verdomd veel op Britney Spears.

‘Dat is beter,’ zei ik, ‘zal ik nu eens de ideale man voor jou maken?’

Ze begon op haar stoel te wippen en zei:

‘Ja, graag.’

Enkele minuten later en zonder aanwijzingen van Tes leverde ik de perfecte man af. Hij keek als een verwaande mannequin en had pikzwart haar tot op de schouders, achterovergekamd en met veel gel in. Zijn schouders waren breder dan het bekken van de vrouw die Tes voor mij had getekend.

‘Hoe vind je hem?’

‘Bah, ik hoop dat ik hem nooit tegenkom,’ zei ze, haar neus in de lucht stekend.

‘Zoek je liefje zelf,’ zei ik.

‘Ja, jij ook, ik help je niet meer. Alleen oud worden is helemaal niet leuk,’ zei ze opvallend scherp.

Zag ze dat zelf al in of had ze dat iemand horen zeggen?

‘Wat weet jij daarvan?’ vroeg ik.

‘Alles.’

‘Laat me niet lachen.’

Tes leek veel op haar moeder omdat de genen van haar vader niet dominant waren. Als afscheid gaf ik haar een gemeend handkusje.

In bed las ik verder in het boek over het Russische meisje, zittend in mijn luie zetel tussen mijn gezelschapsplanten, de plaats bij uitstek om de wereld rondom mij even te vergeten, of om net het omgekeerde te doen: haar proberen te doorgronden. Op de achtergrond speelde Tangerine Dream, de gepaste muziek om zich ergens anders te wanen.

De schrijfster kroop in het vel van een slank berkje uit Estland, Alitsjka voor de vrienden. Op aanraden van haar tante gooit de jonge vrouw zich in de arena van de hongerige leeuwen. Ze ontdekt de acht dieptes van haar granatengrot in een datsja waarvan de eigenaar van het onderzoek naar granatengrotten een ludieke bezigheid heeft gemaakt. Ze leeft met mensen, slaapt ermee en heeft seks. Dat doet haar concluderen dat kinderen de toekomst bepalen. Haar uitspattingen als studente dienen als tegenwicht voor de schijnheiligheid van de staat zoals wij westerlingen die menen te kennen. Het boek gaf amusant weer dat ook Russen ondanks het strenge regime zijstraatjes vinden.

Bij het volgende hoofdstuk aangekomen legde ik het boek weg en nam een ander van de stapel: de geschiedenis van de heteluchtballonnen. Uit dat boek bleek dat er twee categorieën zijn: de heteluchtballon en de gasballon, hun geschiedenis is ongeveer gelijk begonnen.

Het eerst was er de heteluchtballon. Iedereen kent de gebroeders Montgolfier die in 1783 onder de aandacht van een groot publiek een 21 meter hoge luchtballon lieten opstijgen, maar weinigen zullen bij het horen van de naam *Jacques Charles* een verband leggen met de eerste vlucht van een gasballon tien dagen later. Terwijl de gebroeders Montgolfier dachten dat de ballon door de dikke rook opsteeg, wist deze professor dat het effect afkomstig was van het lichter-dan-lucht-gas in de ballon.

Aanvankelijk had de gasballon meer succes, maar de heteluchtballon verscheen in de twintigste eeuw terug op het toneel omdat branders en gasflessen het vuurtje stoken vergemakkelijkten. Een heteluchtballon is gemaakt van niet ontvlambaar en ondoorlatend

nylon. Hij is duur en gaat maximaal vijf jaar mee omdat het materiaal poreus wordt. De vorm ervan bepaalt de vorm van de mand die bestaat uit wilgentenen en bestand is tegen de harde confrontatie met de grond.

Zo, boeken dicht. Als voorbereiding op mijn eerste ballonvlucht onder leiding van een echte Oezbeek moest dat voldoende zijn. Nu nog mijn testament schrijven, want aan vliegen had ik een broertje dood.

In de hoedanigheid van pastoor spreek ik een kerkpubliek aan. Ik vertel mijn parochianen dat ze meer moeten filosoferen, meer moeten nadenken, maar dat ze niet moeten overdrijven omdat hun spontaniteit dan wegvalt.

Ergens achter mij hoor ik hoe de misdienaar zich vergist van kastje. Hij moet de hosties brengen, maar in zijn jeugdige onbezonnenheid heeft hij de klok stilgezet. Wie of wat hem daartoe heeft aangezet weet ik niet, maar ik bereid me wel voor op de les: hoe moet ik sterven?

Dankzij mijn helse ochtenddromen raakte ik op tijd uit mijn bed. Ontbijten deed ik niet, want ik ging vliegen. Als medium had de lucht me nooit kunnen bekoren omdat het fatale gevolgen kon hebben als er iets fout ging. Maar het avontuur trok me aan. Gelukkig was het niet ver lopen naar het voetbalveld.

Uma zag me komen en kwam als een hinde naar me toe gerend. 'Hoi Ubaldo,' riep ze.

Veel te enthousiast volgens mij. Het was wel tof om te zien hoe ik als oude vent verliefdheid in een jong meisjeslichaam opwekte.

'Dag Uma,' zei ik.

Ik sprak haar naam uit als *Oe-ma*, zoals *Oe-baldo*. Ze zei er niets van en dat was goed.

We liepen samen naar de ballon die open gespreid op de weide lag en waarvan een klein deel al bol stond. De mand lag op zijn zij

en een man bediende de branders om warme lucht in de ballon te blazen. Zeven oudere mensen stonden op een afstand toe te kijken.

Een vrouw wenkte naar ons en Uma zei:

‘Dat is mijn moeder. Mijn vader is bezig met de branders.’

‘Hoe heten je ouders?’

‘Wojciech en Varenka,’ zei Uma.

Wie *wie* was wist ik niet.

‘Wojciech lijkt mij de vader, of niet?’

Uma knikte.

Het duurde niet lang of de ballon koos het luchtruim, maar hij was nog niet voldoende gevuld om op te kunnen stijgen. De mand stond nu recht en ik zag dat ze voor een groot deel gevuld was met gasflessen. Uma legde uit dat er drie soorten branders zijn: een gewone brander, een voor snel te stijgen en een voor stilletjes te branden, de fluisteraar.

Terwijl de ballon langzaam opbolde, wees Uma me de boord-instrumenten aan. Het doorsnee-instrumentenpakket bestaat uit een radio, een transponder, een gps, een variometer en een hoogtemeter. Uma legde uit dat een luchtballon meestal tussen de 500 en 1500 voet vliegt en toonde me een kaart met omcirkelde gebieden die te mijden waren, bijvoorbeeld in de buurt van hoogspanningsmasten en militaire domeinen. De draagbare telefoon werd gebruikt om contact te houden met de volgwagen.

Nog een aantal spullen waren verplicht, maar de ballonvaarder gebruikte die liever niet, zoals een verbanddoos, een blusapparaat, een brandvrije deken en een aansteker om de brander handmatig aan te steken.

‘Ik zie geen lampen zoals bij een auto of vliegtuig,’ zei ik.

‘Je mag ’s nachts niet vliegen.’

Natuurlijk.

‘Waar is de wc verstopt?’

Het leek me een heel belangrijke zaak voor de passagiers.

‘We hebben een oude pispot bij,’ zei Uma.

‘Heb je daar een diploma voor nodig?’ vroeg ik.

Uma begreep dat ik het niet over de pispot had.

‘De ballonvaart valt onder de luchtvaartwetgeving. De ballon moet geregistreerd zijn, je mag niet te dicht bij vliegvelden komen en je moet op een minimale hoogte blijven. Je bent verplicht een luchtvaartkaart bij te hebben.’

‘Kan ik dit ook leren?’

‘Waarom niet? Om het ballonvaren onder de knie te krijgen kun je het beste in de leer gaan bij een ervaren ballonvaarder, bijvoorbeeld mijn vader. Zoals ik dat nu doe. Normaal moet ik hem helpen, maar hij heeft me gevraagd de passagiers op te vangen, omdat zijn Nederlands nog niet zo goed is.’

‘Waarmee begin je als leerling?’

‘Eerst ga je met de grondploeg mee, om alles uit te pakken, de ballon te vullen, in de volgwagen mee te rijden en om het ding weer in te pakken.’

‘Ik vermoed dat ik ergens een examen moet afleggen.’

‘Inderdaad, daarin zul je je kennis over luchtvaartwetten, meteorologie, navigatie, materiaal- en instrumentkennis moeten bewijzen. Daarna volgt een praktisch gedeelte met instructeur, met examinerator en solo. De medische keuring zal wel geen al te grote drempel vormen. En de hele opleiding duurt één jaar, maar je mag je dan wel een gebrevetteerde ballonvaarder noemen.’

‘Kan ik dan echt ballonvaren?’

‘Het is alleen nog kwestie van de nodige ervaring op te doen, bijvoorbeeld door in alle jaargetijden te vliegen, of door allerlei landschappen op te zoeken.’

‘Laten we met de doopvlucht beginnen,’ zei ik vol goede moed.

‘Je zult moeten wachten, want het vullen duurt nog een tijdje. De ballon is iets groter dan die waarmee we normaal vliegen.’

‘Geen probleem, ik heb er echt zin in.’

De mand was groot genoeg om tien mensen in te vervoeren, dat betekende dat de ballon veel groter was dan menig ballon die ik ooit door de hemel had zien kruisen. Ik was al bang dat het voetbalveld te klein zou zijn.

Uma wenkte ons een goede reis toe terwijl de ballon opsteeg; de rode ballon, versierd met vier gele bliksemschichten, zou allicht opvallen aan de hemel. Zij bleef achter om samen met haar moeder in de auto de ballon te volgen, *schaduwen* noemde ze dat.

Wojciech stond aan de gaskraan, met bril en stevige handschoenen aan, en liet de brander bulderend tot leven komen. Hij bediende het gasventiel van de propaantank op een bepaald ritme om de juiste hoogte te behouden. Wanneer hij geen gas gaf, viel me de ochtendstilte op. Nu en dan liet hij de ballon een heel einde stijgen om een andere windrichting op te zoeken. Via het koord van het parachuteventiel kon hij de ballon ook gemakkelijk doen dalen.

In tegenstelling tot wat ik me ervan had voorgesteld – eenzaam mijmerend over de traagheid waarmee de wereld onder me verder draaide – was ik in het gezelschap van een groep zestigplussers die voor het nodige kabaal zorgde. Wojciech had me al met zijn fronssende wenkbrauwen duidelijk gemaakt dat hij liever met mij alleen was vertrokken.

Terwijl de drie taterende vrouwen en hun drie gemoedelijke eega's bijna over de rand van de mand hingen en naar graancirkels zochten, ging ik bij Wojciech staan.

'U boft met uw hobby. Ik zou dit onmiddellijk verwisselen voor de IT-helpdesk.'

Wojciech knikte en vroeg:

'Wat helpdesk?'

'Ik help mensen die problemen hebben met computers.'

'Aha, computers.'

Hopelijk kon hij zich nu mijn beroep zo goed voorstellen als ik dat van hem.

'U boft met uw vrouw en dochter.'

Dat leek hij niet te begrijpen, te oordelen naar zijn grimas.

'Vrouw? Dochter?'

Die woorden kende hij wel, want hij knikte enthousiast.

‘Vrouw is mooi, dochter ook,’ durfde ik gebrekkig te zeggen.

‘Uma mooi, ik hou van Amerika films.’

Wojciech draaide de gaskraan open om de ballon over een hoge bomenrij op een steile heuvelrug te kunnen sturen.

‘O ja?’ vroeg ik, ook omdat ik niet wist wat Uma met Amerikaanse films te maken had.

Hij glunderde verlegen, alsof hij datgene wat hij wilde vertellen niet durfde uit te spreken.

‘Jij kennen Uma Thurman?’

Hoe had ik haar kunnen vergeten?

‘Ja, een mooie actrice. Heb je haar in de film *Mad Dog and Glory* gezien, samen met Robert de Niro?’

‘Ja, mooi niet?’

‘Ik zal het niet aan uw vrouw zeggen,’ geekscheerde ik.

‘Varenka mooi,’ zei Wojciech, ‘maar Uma Thurman mooier.’

‘En uw Uma is de mooiste,’ wilde ik kwijt.

Zo leerde ik hem de derde overtreffende trap van het woord *mooi*.

‘Jij Uma graag zien?’

Oei, misschien was ik nu wel te ver gegaan.

‘Uma mooi en lief, maar ook jong,’ zei ik aarzelend.

‘Jong?’

Dat woord deed geen snaar resoneren.

‘Te jong,’ herhaalde ik.

Hij schudde zijn hoofd, hij begreep me niet.

‘Hoe oud is Uma?’ vroeg ik.

Hij volgde weer, want er brak een glimlach door.

‘Eén-en-zes.’

Hij verduidelijkte het met zijn ene hand, want de andere lag op de gaskraan van zijn brander.

‘Ik ben er vier-en-één,’ zei ik.

Ik had niet genoeg handen om dat snel in gebarentaal om te zetten. Vier keer twee handen vooruitsteken en daarna nog één vinger moest het maar doen.

‘Vier-en-één?’

Hij geloofde mij niet.

Ik knikte en trok een spijtig gezicht.

Hij wreef zich aan zijn kin. Blijkbaar riep het getal een ander toekomstbeeld bij hem op.

‘Wij zien,’ zei hij als conclusie terwijl hij met zijn ene hand alles wat gezegd was wegwuifde.

Hij bedoelde: *We zullen zien*. Hij had gelijk, want de toekomst brengt wat ze voor ons in petto heeft. Daar kunnen we niets aan veranderen, net zoals ons verleden vastgebakken zit in de aarde waarop we lopen.

Het gesprek met Wojciech had me van de lucht rondom me en de aarde onder mij afgeleid. De bedreven ballonvaarder liet zijn blik wat verder gaan dan de rand van de mand en wees naar de horizon. Ik keek mee terwijl hij wat onverstaanbaars brabbelde.

Onze vlucht was bij een bijna wolkeloze hemel begonnen, maar onverwacht waren enkele dreigende wolken aan komen drijven. Ze haalden ons in. De kleur ervan stond me niet aan en ook Wojciechs gezicht stond op onweer. De andere passagiers kregen het slechte weer in de mot en keken de ballonvaarder met vragende blikken aan. Ze waren ineens stil zoals ik het eerder had gewenst.

Wojciech riep iets. Ik voelde aan dat hij in het Russisch vloekte. De weerman of -vrouw had zich weer eens vergist. De weermaker daarboven deed wat hij wilde, dat had hij altijd al gedaan. De weergod had het leven op aarde mogelijk gemaakt. Geen toverij, maar magisch was het alleszins. Als er een god was die ik kon aanbidden, was het die wel.

‘Alles oké, ik daal,’ riep Wojciech.

Hij riep via de draagbare telefoon zijn vrouw op. Ik begreep niet wat hij haar allemaal vertelde. Alleen *oké* leek hetzelfde te betekenen in het Russisch. Hij had alles onder controle gehad, behalve het weer.

De donkere wolken hadden ondertussen het gezelschap van geluidloze bliksems meegekregen. We waren nog ver van het onweer

verwijderd, maar de trekkende wind van de wervelstorm rond het onweer zoog de ballon aan.

We vlogen op een hoogte van driehonderd meter. Wojciech trok aan het koord van het parachuteventiel om lucht uit de ballon te laten ontsnappen. Twee seconden later voelde ik het resultaat ervan, de ballon zakte gestaag. Wojciech riep iets in telefoon en trok weer aan het koord. Daarna keek hij over de rand van de mand en wees naar beneden.

Ik keek mee en zag de volgwagen van Uma en haar moeder over een lijnrechte betonnen landweg rijden. Ineens wilde ik niets liever dan vaste grond onder mijn voeten.

‘Alles oké,’ herhaalde hij tegen de andere passagiers.

Hun gezichten zeiden mij dat zij vreesden voor hun leven.

Een spontane zijwind blies ons van het weideland naar een bos. De ballon was al voldoende gedaald om aan de landingsprocedure te beginnen, maar er was nog een correctie nodig om over een bommenrij te vliegen. Wojciech trok de gaskraan helemaal open waarbij hij de vlammenstraal tot in de apex van de ballon richtte. Een vijftiental seconden later stegen we opmerkelijk snel op.

‘Shit,’ riep Wojciech in het Engels.

Wellicht had hij dat woord uit de Amerikaanse films opgepikt. Of synchroniseerden ze in Oezbekistan de stemmen na?

Ik begreep dat ik me net zoals Wojciech vergist had in de breedte van het bos en de helling waarop het stond. Ik had in het ballonnenboek gelezen dat je met heuvels moet oppassen omdat valwinden de ballonvaarder danig kunnen verrassen. Donder en bliksem volgden elkaar in slechts enkele seconden op. Het begon te spannen.

De eerste bommen waren geen hindernis meer en Wojciech trok aan het koord om de ballon te laten zakken, want in de lage wolken hadden we niets te zoeken. Als beginnend ballonvaarder herkende ik een gevaarlijke situatie en riep:

‘Nee, Wojciech.’

Zonder toestemming van de kapitein draaide ik de gaskraan open, maar het was te laat. De wervelwind trok ons naar beneden waardoor de mand een boomtop raakte en erachter bleef hangen. We hingen scheef en Wojciech draaide de gasfles dicht. De boomtop boog onder ons door en de mand zwiepte gevaarlijk.

Een bos is geen goede plaats om het einde van een onweer af te wachten, dat weet zelfs een kind. We hielden ons goed vast aan de handvaten aan de rand van de mand, en leverden ons aan de wil van de natuur over. We zakten gestaag, de hete lucht ontsnapte snel uit de ballon. De eerste regendruppels vielen.

Boven mij ontwaarde ik een donkere lucht. Een krakende bliksem sloeg dichtbij in. Het gebulder van de storm overtrof het geschreeuw en het gejammer van de zestigplussers. Zij die geen schrik van de dood moesten hebben, schreeuwden het hardst. Ik, de jongste, berustte in mijn toestand en liet alles over me heen gaan. Wojciech keek naar mij en zijn gezicht leek me nog steeds te willen wijsmaken dat alles wel in orde zou komen.

De mand zocht zich krakend een weg door de bomen. We zakten, en kantelden. Ik moest me vasthouden aan een metalen buis onderin de mand. Iemand riep iets, maar het stemgeluid leek zich van mij te verwijderen. Het gejammer van oude kelen vulde het stormconcert aan als soloviolisten. Het was een gewriemel van ledematen. Een voet schopte in mijn buik, een elleboog raakte mijn voorhoofd, een angstig gezicht van een oudere man verscheen voor mij. Ik denk niet dat hij in mijn ogen berusting zag, maar in die van hem herkende ik duidelijk paniek.

Onverwacht bleef de mand op zijn kant stilliggen. We waren niet op de grond terechtgekomen, we hingen nog in de boom, aan de takken rondom me te zien. Gelukkig maar, want een val hadden we niet overleefd.

Toen ik over de rand van de mand naar beneden keek, zag ik tot mijn consternatie een man en een vrouw op de grond liggen, ongeveer zeven meter lager. De man bewoog nog, maar zijn been

lag in een vreemde hoek, de vrouw verroerde niet meer. Als er jammer was, werd dat geluid door ander lawaai overstemd.

De overige vier zestigplussers bleken bij nader inzien nog erg kwiek te zijn en klommen naar beneden alsof ze zich de boombehendigheid van hun oervoorvaders herinnerden. Waar het nodig was hielp ik hen. Wojciech verliet als laatste de mand, zoals de gezagvoerder van een vliegend schip dat gepast doet.

Het zeildoek van de ballon flapperde in de wind en de storm verwijderde zich langzaam. De regen hield op, de wind luwde. Aan de horizon piepte een lage zon tevoorschijn, en in een flits zag ik een regencirkel tussen de wapperende takken. De illusie was geen lang leven beschoren omdat de zon zich snel achter de donderwolken verstopte. Het gaatje in de wolken had het optische effect waarvoor ik op zoek was zomaar in mijn schoot geworpen.

De bomen hadden ons behoed voor een vrije val naar de aarde, tenminste voor zes van de acht. De man die uit de mand was gevallen had een been gebroken. Ik liet een van de zestigplussers naar de hulpdiensten bellen.

Ik constateerde dat het hart van de verongelukte vrouw niet meer klopte. Waarschijnlijk was ze op haar hoofd terechtgekomen. De echtgenoot van de vrouw was erg aangedaan en zijn vrienden moesten hem troosten. Ik verzoende me wederom met de hardheid van het leven, want op een dag zou dat abrupt kunnen afbreken door de tussenkomst van een roekeloze natuurgod of door eigen toedoen.

Wojciech verkeerde in shocktoestand. Ik wist niet wat hij brabbelde, waarschijnlijk gaf hij zichzelf in het Russisch de schuld. Mijn troostende woorden hadden weinig effect.

Niet veel later kwam de volgwagen over het veld gereden. Uma en haar moeder braken bij het horen van de onheilsboodschap in tranen uit. Terwijl Wojciech zich om zijn vrouw bekommerde, deed ik een poging om Uma op te monteren. Misschien dacht ze aan een strafkamp waar ze voor de rest van haar leven moest boeten voor

de misdaad van haar vader, die allicht in de mijnen van Siberië zou wegwijnen.

‘Uma, troost je. Het was een ongeval. Jouw vader kon het niet voorkomen. Het weer veranderde zo snel dat we geen tijd meer hadden om het ding fatsoenlijk aan de grond te zetten.’

‘Ik weet het wel, maar dit maak ik liever niet mee.’

Zwijgend wachtten we op de ziekenwagen.

Vijf minuten later reed hij het veld op. Enkele ziekenbroeders spurten naar de gekwetste man en spalkten zijn been om hem te kunnen vervoeren. De wagen vertrok met loeiende sirene.

Het ziekenhuis had het parket op de hoogte gebracht. In het zog van een politieauto kwam ook een lijkwagen aangereden. Enkele rechercheurs in burger ondervroegen ons. Ik vertelde mijn versie, Wojciech zijn versie. Voor andere versies van hetzelfde verhaal moesten ze de andere passagiers maar ondervragen.

De wetsdokter had ondertussen het lijk onderzocht en de mensen van het parket gaven het vrij. Het lichaam werd in de lijkwagen gelegd en niet veel later reden de politieauto en de lijkwagen over het modderige veld naar de hoofdweg.

De politie had de brandweer opgetrommeld om de resten van de ballon en de mand uit de bomen te halen. Een busje werd ingelegd om de ballonvaarders terug naar huis te brengen. Ik hoopte dat iemand hen zou opvangen, anders hield je van een dergelijke gebeurtenis een trauma over. Ik hoopte ook dat Wojciech voor dit soort ongevallen verzekerd was.

Mijn gestel was sterk genoeg gebleken om dit zonder kleerscheuren te overleven. Ik was niet bang van de dood, mij waren nog enkele levens gund.

De brandweerlieden verlieten op hun beurt de onheilsplaats. De lucht was ondertussen opgeklaard, de hemel zag blauw alsof er nooit een onweerswolk aan de hemel was geweest. Alleen de flard ballon met een gele bliksemschicht erop, die de brandweer niet uit de boom had kunnen verwijderen, gaf blijk van een onheilsplek.

De bomen ruisten, alsof ze onder elkaar over ons roddelden.

‘Trek het je niet aan,’ zei ik tegen Wojciech, ‘we hebben het overleefd.’

‘Ik weet,’ zei Wojciech, ‘maar ik hou niet van dood.’

Wie wel? Het leven was een geschenk, maar van wie?

‘Ik ook niet,’ zei Uma stilletjes.

Ik omarmde haar en keek haar zijdelings aan.

‘Niemand is onsterfelijk, alleen onze genen. Jouw vader heeft je op de wereld gezet. Nu moet jij nog een gepaste man vinden om jouw genen door te geven,’ zei ik vrij technisch.

Ze keek naar mij op, en in haar ogen zag ik haar begeerte sluimeren.

‘Niet met mij,’ zei ik snel, ‘zoek een jongere en knappere man.’

‘Waarom niet?’

‘Kindje, ze zouden mij opsluiten.’

‘In Rusland trouwen we op ons achttiende jaar.’

Zonder mij. Een blik naar haar ouders leerde me dat ze ons gesprek min of meer konden volgen, enkel de nuances ontgingen hen wellicht.

‘Dan moet je nog twee jaar wachten,’ zei ik.

‘Nee, volgende maand word ik zeventien.’

‘Oké, nog één jaar wachten en ondertussen krijg je van mij alle vriendschap die je maar wilt.’

‘Afgesproken,’ zei ze.

Ik voelde me Léon in de gelijknamige film, die zich geen houding weet te geven tegenover het kleine meisje dat van hem houdt: Mathilda.

Wojciech had zijn vrouw in de armen genomen. Ze troostten elkaar en doorheen hun tranen verscheen een glimlach.

‘Instappen, ik zal wel rijden,’ riep ik.

Mijn leven leek wat minder saai te zijn nu er nieuwe mensen op het toneel waren verschenen. Mijn eerste vlucht met een hete-luchtballon was er een om nooit te vergeten.

Ik reed in de auto van het Oezbeekse gezin naar mijn huis. Met Uma sprak ik af om binnenkort elkaar op te zoeken om te horen hoe het verhaal was verdergegaan, want afgelopen was het zeker nog niet. Zij zette zich achter het stuur en vertrok met haar ouders naar hun eigen huis.

Toen ik de voordeur achter mij sloot, merkte ik dat ik geen horloge droeg. Had ik het 's morgens vergeten om te doen? Ik zocht het hele huis af, maar het was nergens te vinden. Vermoedelijk had ik het tijdens het ongeluk met de ballon verloren.

Zittend in de verandazetel vroeg ik me af hoe het had kunnen gebeuren. Ik probeerde alles in gedachten te herbeleven, maar mijn geheugen leek op een caleidoscoop. Het weer was zo snel veranderd dat niemand de storm had opgemerkt, ook de andere passagiers niet. Ik legde de schuld op mij, want ik had Wojciech van zijn werk afgeleid.

Ik herinnerde me dat er enkele witte aambeeldwolken aan de horizon waren verschenen, maar ik had nooit verwacht dat zich daaruit een heuse storm zou ontwikkelen. Als ik in de leer wilde gaan bij Wojciech, moest ik me heel zeker bekwamen in weersvoorspellingen.

Wat is dat toch met de avontuurlijke mens? Waarom zoeken we het gevaar op terwijl we heel goed weten dat het toeval het tij aardig kan doen keren? Waarom denken we soms dat we onsterfelijk zijn? Wat maakte de mens sterfelijk?

Ik besta uit cellen maar heb geen idee hoe klein die zijn. Ik ken niets kleiner en toch zijn er kleinere dingen. Celkernen. Chromosomen. Telomeren. Het telomeer zit aan het uiteinde van elk chromosoom. Het is een stukje DNA dat het chromosoom stabiliseert en voorkomt dat het ontrafelt, net zoals het plastic kapje aan het einde van een veter. Helaas wordt het telomeer bij elke deling wat korter, zodat de cel uiteindelijk niet meer deelt en sterft.

Zo werkt het in de goede cellen. Kankercellen kunnen echter onbeperkt blijven delen omdat ze in staat zijn hun telomeren te ver-

lengen. Schuilt daarin een mogelijkheid om het verouderingsproces te vertragen? Hoe het chemische uurwerk werkt, daar kon ik slechts naar gissen. Misschien kon de zoektocht naar mijn mechanisch uurwerk me op de goede weg helpen.

Sneu voor Fleur dat ik geen tijd had om haar te bezoeken. Mijn vrije dag gebruikte ik om allerlei boodschappen te doen en 's zaterdags bracht ik mijn ouders een bezoekje. Op zondag ging ik naar mijn zus, om samen naar het schoolfeest van haar kinderen te gaan. Het was warm, de lente was eindelijk begonnen.

Omdat ik geen horloge omhad, probeerde ik voortdurend uit te rekenen hoe laat het was. Het moest 14u20 zijn toen ik samen met Tes en Ronaldo Transformers-stickers in een boek plakte. Ronaldo noemde hun namen en die van hun geëvolueerde versie.

‘Heb ik ook een geëvolueerde versie?’ vroeg ik.

‘Ja, een met haar.’

Dat kwam van mamma Nena. Ze wilde ook een deel van het plezier en had de strijkplank in de keuken gezet.

‘Heb ik jou iets gevraagd?’ vroeg ik.

‘Kom mij helpen met het strijken van de kleren voor het schoolfeest, we moeten ons haasten.’

Het was 14u35, dat zag ik op de keukenklok.

‘Mamma, mag ik?’ vroegen Satoria en Tes in koor.

Bonita was te oud om het strijken als een spel te zien. Waarschijnlijk begreep zij al min of meer dat die vervelende taak een deel van haar latere huishoudwerk zou worden. Ronaldo bleef waar hij was, want hij ging ervan uit dat hij dat nooit zou moeten doen.

Satoria streek haar spinnenpakje met de hulp van mamma, Tes deed haar kattenpakje onder mijn toezicht. Toen Bonita het strijkijzer van Tes wilde overnemen, raakte ze met het hete gedeelte iets te lang de bovenkant van mijn rechterhand. Tes belde een ingebeelde ziekenwagen en met loeiende sirene reed ze me naar de zetel

in de woonkamer. Daar namen drie verpleegsters en een ziekenbroeder me onder handen. In plaats van mijn leven snel te redden, kietelden ze me langzaam dood.

Een blik op de keukenklok vertelde me dat het 15u10 was, tijd om te vertrekken, want de voorstelling begon om 15u30.

Mijn auto was net groot genoeg. Bonita zette zich vooraan terwijl Tes, Satoria en mamma zich achterin moesten samenpersen. Gelukkig bleven Ronaldo en zijn pappa thuis.

‘Geen omwegen Ubaldo,’ riep Nena vanuit haar krappe positie. ‘Uw wil is mijn wet.’

In een wip waren we er. De sportzaal was al goed gevuld met familieleden en kennissen van de kleine dansers en turnsters. Ik zette me tussen Nena en Bonita op de harde bank en wachtte geduldig het begin van het turnfestijn af. De grote klok in de turnzaal gaf 15u28 aan.

Het spektakel begon met een daverende score uit de huizenhoge boxen. Satoria bracht een adembenemende act. Haar jufvrouw had het lange haar opgewerkt tot een hoog kapsel. Samen met haar vriendinnen deed ze de spinnendans. Het was moeilijk lopen op handen en voeten en met de buik in de lucht, maar ze deed het met schwing. Na haar optreden kwam ze bij ons zitten om met argusogen naar de prestatie van haar kleine zus te kijken.

Tes zag er snoezig uit in haar kattenoutfit. De grotere meisjes van de dansgroep waren in oranje nauwsluitende maillootjes gehuld terwijl Tes een zwart glitterpakje droeg. Ze hadden allemaal hun haar in een staartje, in hun handjes een stokje met een heel lang lint. Satoria merkte op dat het buikje van Tes veel te ver vooruitstak en dat haar kontje dat evenveel achteruit deed. Ze was mooi om te zien, haar gezichtje straalde puur enthousiasme uit.

Met het lint wilde het echter niet zo lukken omdat die onverwacht in haar knotjes vast bleef zitten. Het ding slingerde zich rond het lichaampje van Tes om haar act in de war te sturen. Terwijl haar

vriendinnetjes rondom haar de goede pasjes en wentelingen deden, raakte Tes in paniek.

Ik keek opzij naar mijn zus. Nena merkte dat en keek me glimlachend aan. Ik wist niet wat mijn gezicht haar duidelijk maakte, misschien was het daar te donker voor, maar ze zag geen gevaar.

Ik richtte mijn aandacht weer naar het podium waar Tes nog steeds met het lint worstelde, het leek wel een slingerplant. Ik stond op het punt haar te hulp te snellen, maar ze kreeg ineens de knoop toch ontward. Tes controleerde voortdurend of ze met de goede beweging bezig was, tot de muziek stilviel.

De opvoering was gedaan, de wijzers van de zaalklok gaven 17u00 aan. Alle mensen veerden spontaan recht, ook ik was blij dat ik mijn benen weer kon strekken.

Het was nog even wachten op de kleinste, maar onverwachts kwam ze uit een heel andere hoek tevoorschijn, gulzig etend van haar chips en onbewogen over haar mindere prestatie.

‘Hoe laat is het?’ vroeg Tes.

Ik wees naar de zaalklok.

‘Tien over vijf?’ vroeg ze onzeker.

Ik knikte.

‘Dan moeten we ons haasten. Om halfzes begint mijn favoriete feuilleton,’ zei ze naar de auto rennend.

Ik repte met geen woord over de vermeende aanval van de slingerplant op Tes en zette hen thuis af. Tijdens de rit naar mijn eigen huis hield de kleine autoklok me gezelschap. De planten lieten me voor de rest van de dag met rust, maar ‘s nachts kwamen ze terug.

Transformers dansen rondom mij en evolueren naar hartelust. Een fel licht verdrijft de tekeningen uit mijn brein en toont me een heks gekleed in een doorzichtige jurk. Zij stapt niet op haar vliegende bezem maar steekt de in sap gedrenkte steel in haar vagina.

We vliegen over een bos, maar met haar vrije rechterarm duwt ze me van de steel af. Een treurwilg breekt mijn val. Als bij toverslag woedt een storm over het terrein en richten alle omgevallen bomen

zich als zombies op. Ik schrik me een hoedje, want ze planten zich voort, al lopend verlaten ze het podium in een almaar groeiende cirkel. Mijn geklap maakt van de hele voorstelling een lachwekkend tafereel.

Een grondige analyse van mijn droom tijdens mijn ontbijt op de dag van het Feest van de Arbeid achtte ik nodig, misschien kon ik er iets van bijleren.

Tekenfiguren duiden op creativiteit en veel fantasie. Uit een mooi boek had ik het woord *fantasmagorie* opgevist. Het betekent: figuren tevoorschijn brengen, een goede beschrijving van wat er met de Transformers was gebeurd.

En dan was er nog de onverklaarbare aanwezigheid van de heks. Ze had een weinig orthodox gebruik van de bezemsteel getoond, maar daarvan stamde wel onze voorstelling van de vliegende heks op de bezem af.

De boom had verdomd veel op de treurwilg uit mijn jeugd geleken. Hij had vele jaren in onze tuin gestaan en was huizenhoog gegroeid. Mijn ouders hadden hem met wortel en al uit de grond gehaald en misschien was deze nachtmerrie nu wel zijn weerwraak.

Was de droom een gecodeerd bericht van Fleur via ons gemeenschappelijke bovenbewustzijn? Fleur zou gezegd hebben: *Kom nou, niet zeuren*. Want zij geloofde absoluut niet in X-files-toestanden. Het leek me een goed idee om mijn eigen dossier op te stellen na mijn bijzonder vreemde contacten met planten. Misschien kon ik dat dossier het P-bestand noemen, met de P van Plant.

De rest van de feestdag en mijn vrije dag erna bereidde ik me mentaal voor op het verhaal waarmee Fleur me zou onthalen, nadat ze zoveel maanden niets van zich had laten horen. Ik besloot vanaf de volgende week drie weken vakantie in mijn leven te programmeren.

De derde dag van mei begon niet zo goed, want ik versliep me bijna. Gelukkig maakte mijn inwendige klok me om 06u10 wakker en had ik nog net de tijd om me aan te kleden en de trein naar het werk te halen.

In de trein las ik een boek dat minder straffe beelden opriep dan de griezelige gebeurtenissen in mijn dromen. Het lezen sloot de tijd kort en in een zucht was ik in Brussel. Na een spurtje van tweehonderd meter en een reis met de lift van een kleine honderd meter kwam ik aan mijn bureau.

De tweede beller van de dag viel onmiddellijk in huis:

‘Ubaldo? Ik ben het, Uma Zavgorodnya.’

‘Uma? Hoe kom jij aan mijn telefoonnummer?’

‘Dat stond op de verzekeringspapieren die je hebt moeten invullen, waarvan mijn vader hier een kopie heeft liggen.’

‘Fijn dat je belt. Is alles in orde met je ouders?’

‘Ja, maar het zal nog wel een tijdje duren voordat de verzekeringsmaatschappij de zaak geregeld heeft.’

‘Dat kan hier snel gaan hoor.’

‘Denk je?’

‘Bijna zeker,’ zei ik, ‘hoe gaat het met jou?’

‘Met mij is alles in orde. Ik wilde vragen of je vanavond tijd voor me hebt.’

‘Natuurlijk.’

‘Ik moet je iets belangrijks vragen, maar dat kan ik niet via de telefoon.’

‘Ik denk dat mijn adres ook op dat formulier staat.’

‘Inderdaad.’

‘Tot straks?’

‘Oké.’

De rest van de werkdag brak ik mijn hoofd over de vraag die ze mij wilde stellen, en over het iets dat ze me wilde geven. Had het iets met het ballonongeval te maken? Wilde ze enkele lessen van

school doornemen waarmee haar ouders ook geen wegwijs wisten? Wilde ze mij als leerjongen voor het ballonvaren?

Ik schrok van de deurbel. Haastig liep ik naar de voordeur en zwaaide ze open.

Haar zwarte haar hing los tot een eind onder haar schouders. Ze droeg een groene jeans en een helderrood topje dat haar ontluisende borstjes strak aftekende. Een Oezbeeks engeltje uit de hemel, gehuld in scharlakenrood.

‘Hoi, Ubaldo.’

We gaven elkaar een hand.

‘Dag Uma, zet je fiets binnen, want hier stelen ze alles wat los zit,’ zei ik.

‘Echt?’

‘Als je pech hebt.’

Ze lachte. Ik hielp haar met de fiets en loodste haar verder het huis binnen.

‘Je mag je neerzetten waar je wilt, ik zal voor het eten en de drank zorgen.’

‘Je bent gek,’ zei ze, alsof ze er niet zeker van was.

Ze keek rond en zocht een plaats om te gaan zitten.

‘Moet ik niet zo gastvrij als een Rus zijn?’ vroeg ik.

‘Voor mij niet, ik heb al gegeten en gedronken.’

Ze was ondertussen in de verandazetel gaan zitten. Ik zette me tegenover haar in de rieten stoel.

‘Je hebt me verteld dat het in Oezbekistan warmer is dan hier,’ zei ik, ‘veel warmer?’

‘In Oezbekistan heerst een extreem landklimaat, je hebt er korte maar koude winters en hete lange zomers.’

Het was te vroeg om over hete zomers te praten.

‘In welke stad woonden jullie?’

‘In Tasjkent, de hoofdstad van Oezbekistan, aan de grens met Kazachstan, ongeveer achthonderd kilometer van de Chinese grens verwijderd.’

‘Je zei me dat je grootouders afkomstig zijn van Rusland. Hoe komen je ouders dan in Oezbekistan?’

‘Oezbekistan maakte vroeger deel uit van de Sovjet-Unie, voordat die in eenennegentig uiteenviel. Mijn vader en moeder zagen het in Omsk niet meer zitten, weinig werkgelegenheid en zo. Toen mijn vader een baan in Oezbekistan aangeboden kreeg, zijn ze vertrokken. De ouders van mijn vader zijn meegereisd, maar die van mijn moeder zijn in Rusland gebleven.’

‘Het zal wat gekost hebben om naar het Westen te komen. Waren jullie rijk?’

‘Het ging ons niet slecht af. We bezaten een klein appartement in Tasjkent. Samen met mijn grootouders was het er krap wonen. In het weekeinde gingen we naar ons buitenverblijf, de datsja op het platteland, want de luchtvervuiling rond Tasjkent is niet te harden. Oezbekistan is hoofdzakelijk woestijn, maar de akkers worden gecultiveerd en het is gekend als het land van het katoen. Mijn familie is toen met de katoenteelt begonnen. Mijn moeder en grootouders bleven voltiids in de datsja wonen terwijl mijn vader tijdens de week in het appartement in Tasjkent woonde.’

‘En waar wonen de ouders van je moeder nu?’

‘Zij wonen in onze datsja.’

‘Jouw vader heeft goed voor je gezorgd.’

‘We leden geen honger. Hij bracht genoeg geld binnen met zijn baan als vliegvelddirecteur. Met de katoenopbrengst konden we ons iets meer permitteren.’

‘Zoals de nieuwe rijken.’

Uma dacht daar even over na en zei:

‘Als je het zo wilt stellen. Je moet weten dat vroeger de school het allerbelangrijkste was. Nu streven de Russen enkel geldgewin na. Sommigen hebben een gewone baan en doen daarbuiten ook nog iets om geld in het laatje te krijgen. In dat opzicht zou je mijn vader een nieuwe rijke kunnen noemen. Toch zijn de rijken meestal de mensen die het al goed hadden in de Sovjettijd, net zoals de boeren. Bedelaars zul je er nog steeds aantreffen, de straatbevolking is

groot omdat de mensen met lage inkomens de hoge huurprijzen niet kunnen betalen.'

'Zijn de wachtrijen voor de winkels nog altijd even lang?'

'Die zijn er nog. Dat komt niet door een tekort, maar doordat het op plaatsen goedkoper is en minderbedeelde mensen daarvoor graag in de rij staan.'

'En de zwarte geldmarkt?'

'Die blijft. De Russische roebel en de Oezbeekse sum zijn zwakke munten. De toeristen betalen beter met reischeques of met sterke buitenlandse valuta.'

'En een kredietkaart?'

'Nog beter.'

Het bleef even stil. Toen ik iets wilde zeggen, deed zij ook haar mond open.

'Zeg het maar,' stelde ze voor.

'Nee, doe jij maar voort.'

'Ik kom je iets teruggeven,' zei ze, 'mis je niets?'

Ze haalde het uit haar broekzak en liet het als een pendel voor mij hangen.

'Dan is dit heel waarschijnlijk van jou,' zei ze.

'Inderdaad, dat horloge miste ik wel.'

'Mijn moeder heeft het gevonden in de rommel die de brandweermannen op de plaats van het ongeval hebben bijeengeveegd.'

Het liep nog, maar door een harde slag was het gele knopje van 15000 binnenin losgeraakt.

'Het tikt nog,' zei ik.

De tikkende beweging van de wijzer kan ik horen wanneer ik 's nachts het zandmannetje zoek maar het niet kan vinden terwijl het horloge op het nachtkastje ligt.

'Fijn,' zei Uma.

'Dankjewel.'

'Daar wil ik wel een kusje voor,' zei ze nogal uitdagend.

Vermoedelijk keek ik haar merkwaardig aan.

‘Waarom niet?’ vroeg ze, ‘hier kussen wildvreemde mensen zich voortdurend, voor om het even wat.’

‘Je hebt gelijk,’ zei ik, maar ik gaf haar geen kus.

Het leek me een goed moment om van onderwerp te veranderen. Voordat Uma over het horloge begonnen was, had ik haar willen vragen hoe zij het leven in Oezbekistan had gevonden.

‘Denk je dat alles nog goed komt in je geboorteland?’

‘Ja, maar dat zal nog een hele tijd duren. In Rusland zijn er veel extremistische groeperingen, maar ik hoop dat de democratie zal winnen. De mensenrechten in de republiek Oezbekistan worden nog steeds met voeten getreden. De regering is redelijk autoritair en bang voor te snelle hervormingen. Ze maakt zelfs jacht op moslims na de 11 septemberaanval.’

‘Bestaat de KGB nog?’

‘Dat is nu de FSB en ze doet niet meer zo geheimzinnig. Sinds eenennegentig houden ze zich vooral bezig met de bestrijding van de georganiseerde misdaad en de maffia. Je hoeft geen schrik meer te hebben van de politie zolang je geen kalasjnikov op hen richt.’

‘Kan ik daar nu zomaar heen reizen?’

‘Naar Oezbekistan of naar Rusland?’

‘Bijvoorbeeld Oezbekistan.’

‘Het kan verschillen, maar je hebt ten minste een visum nodig dat je ter plaatse kunt laten verlengen.’

‘Niet dat ik erheen ga hoor. Ga jij later terug, denk je?’

‘Alleen op vakantie en om mijn grootouders terug te zien.’

Het werd even stil.

‘Ik wilde je nog iets vragen,’ zei Uma, ‘zou jij ooit van mij kunnen houden?’

Een vraag waar mijn mond van open viel. De rest van mijn gezicht zal wel boekdelen hebben gesproken.

‘Als je hebt kunnen achterhalen waar ik werk en waar ik woon, zul je ook weten hoe oud ik ben.’

‘Eenenveertig, maar dat is toch niet oud?’

‘Nee, dat niet, maar wel veel te oud voor jou.’

Ze dacht even na en vroeg:

‘Toch niet om je vriendinnetje te zijn?’

‘Ja, dat kan wel, maar niet méér,’ zei ik.

Seks met een zestienjarige was taboe. Ook al ging het meisje akkoord, ik kon ervoor in de gevangenis belanden en mijn medegevangenen zouden mij als kinderverkrachter zeer zeker onder handen nemen. Dat mocht ik niet riskeren.

‘Is er dan nog meer?’ vroeg ze zo onschuldig mogelijk.

Ik vermoedde dat ze in de jaren dat ze in België was, al veel had opgestoken over wat jongens zoal aan meisjes leuk vinden.

‘Nee, niet dat ik weet,’ fluisterde ik.

Ze lachte omdat ik haar spelletje meespeelde.

‘Vriendschap is soms sterker dan liefde,’ zei ze onverwacht serieus.

Uit ervaring wist ik dat ik snel verliefd werd op volwassen vrouwen. Misschien lukte het me om enkel een vriendin in dit meisje te zien.

‘Jij zult een speciale vriendin zijn, een uit Oezbekistan.’

Ze keek me aan en glunderde. Toen viel haar blik op het weerboek dat op het salontafeltje lag.

‘Wat is dit?’ vroeg ze.

De titel leek me duidelijk genoeg.

‘Lees maar.’

Ze begon hardop te lezen op de bladzijde waar ik een plooitje had gemaakt.

‘In analogie met de regenboog bestaat er ook een mistboog, waarbij een mistbank het zonlicht afbreekt. Een maanboog is een regenboog die ontstaat wanneer maanlicht op regendruppels valt.’

Ze hield op met lezen, leek over iets na te denken en vroeg:

‘Waarom heb je dat boek geleend?’

‘Ik vroeg me af of een regenboog ook een cirkel kan zijn.’

‘En is dat zo?’

‘Inderdaad.’

‘Echt waar?’ vroeg Uma.

‘Je moet vliegen om hem te kunnen zien.’

‘Vanuit een vliegtuig?’

‘Ik heb er een gezien tijdens de ballonvlucht,’ zei ik.

Heel even. Ik wilde niet aan gezichtsbedrog denken.

‘Een geluk bij een ongeluk.’

‘Hu-huh.’

We zwegen even.

‘Lees jij veel?’ vroeg ik.

‘In Oezbekistan deed ik niets anders dan lezen.’

‘En hier lees je niet meer?’

‘Minder,’ zei ze.

Hier liep ze harder dan de jongens.

‘Hoe zeg je goedenavond in het Russisch?’ vroeg ik.

‘Dóbri vjeetsjer.’

Ik deed enkele pogingen om het uit te spreken, maar dat lukte niet zo goed. Uma ging staan.

‘Ik wil daarmee niet zeggen dat je moet vertrekken.’

‘Spakóinoi nótsji,’ zei ze terwijl ze naar de voordeur liep.

‘Wat wil dat zeggen?’

‘Welterusten.’

Ook dat Russisch probeerde ik op een verstaanbare manier door mijn mondholte te krijgen terwijl ik haar uitliet. Toen ze haar fiets aan de hand uit het huis leidde, bedacht ik iets stouts.

‘Uma, kom eens terug.’

Met de wijsvinger van mijn rechterhand maakte ik duidelijk dat ze naar mij moest komen.

Ze zette de fiets tegen de muur.

‘Wat is er?’ vroeg ze toen ze een halve meter van mij verwijderd was en daar bleef stilstaan.

‘Bedankt voor het horloge,’ zei ik.

Ik deed een stap vooruit en boog me voorover. Een kusje op de wang had ze wel verdiend. Haar huid was jong en glad.

Ze bloosde niet. Ik begreep dat ze in de toekomst nog veel harten zou gaan breken.

‘Nu moet ik jou bedanken,’ zei ze.

Ze nam haar fiets en vertrok zonder om te kijken.

‘Slaap lekker,’ riep ik in de deuropening en keek haar na hoe ze door de donkere straat wegreed.

Toen draaide ze zich toch even om en zwaaide al fietsend naar mij. Ik beantwoordde dat gebaar met het dada-teken, zoals je tegen kleine kinderen doet.

Zo verdween ze in de nacht.

Het weerboek lag nog open op de zetel toen ik in de woonkamer kwam. Ik had het enkel geleend om iets te leren over de regenboog, maar wellicht stonden er nog meer interessante dingen over het weer in.

Het opvallendste optische effect was de bliksem, die kon zich zowel optrekken van de grond als zich van de wolk omlaag bewegen. In het boek stond dat de donder slechts tot op een afstand van 32 kilometer te horen is. Ik herinnerde me bliksemflitsen zonder donder net voor het ballonongeval.

Heeft een wolk de vorm van een aambeeld, dan is er een onweer met verwoestende oppervlaktewinden op komst. Ze ontstaan door de snelle rotatie van opstijgende luchtstromen binnen een wolk. Raken de winden de aarde, dan noemen we dat windhozen. Had zo’n hoos onze ballon naar beneden getrokken?

‘Menjá zaróét Peter Ustinov.’

Ik praat Russisch, maar ben ik werkelijk Peter Ustinov? Ik dacht dat hij dood was.

Een oud vrouwtje, een baboesjka, komt naar me toe. In de ene hand heeft ze een fles wodka vast, in de andere een ijsje met champagne. Terwijl ze me het snoepgoed overhandigt, zegt ze:

‘Dóbroje óétro.’

‘Ja ni gavarjóé pa róéskie,’ zeg ik.

Normaal spreek ik geen Russisch.

‘How is this like that?’ vraagt de baboejska.

Hoe is dit als dat? Het verband tussen wodka en champagne?

Ik struikel over een boomwortel. Een vlek op mijn hemd, strakgespannen over mijn buik, breidt zich langzaam uit. Scharlakenrood.

De volgende dag werd ik wakker van het gekweel op de wekkerradio. Mijn mond plakte. Ik had een verstopte neus en mijn mond diende als voornaamste zuurstofopening. Van mijn droom herinnerde ik me flarden van zonderlinge gesprekken, maar ik kon me amper beelden voor de geest halen.

Ik rolde me om naar de andere kant van het tweepersoonsbed en drukte op het knopje om de radio af te zetten. De groene cijfers van de wekkerradio gaven 05u58 aan. Bij het weinige licht in de kamer las ik het uur van mijn horloge op het nachtkastje af: 14u02. Ik dacht: *Een zorg voor later.*

Ik overdacht mijn handelingen van de avond voordien. Uma was rond 21u30 naar huis gegaan en ik herinnerde me dat ik het uur dat de tv aangaf ook op het horloge had ingesteld. Toen ik ging slapen, waren de wijzers geblokkeerd door het losliggende knopje van de drie. Dat had ik eruit gepeuterd en het polshorloge op 22u00 gezet.

Klokgelui weerklonk in de verte. Ik telde zes slagen en stond op. Ik douchte me in recordtempo, schoor me, poetste mijn tanden en keerde terug naar de slaapkamer om me aan te kleden. Tot mijn verbazing stonden de wijzers van mijn horloge op 13u45. De wekkerradio gaf 06u15 aan en dus had het horloge 14u19 aan moeten geven. Met een snelle draai aan het knopje hoopte ik mijn perceptie van de tijd weer recht te zetten.

De aankleedprocedure korte ik in door de riem in mijn broek te steken en hem vast te gespen terwijl ik de trap afdaalde. Schoenen aan, yoghurt uit de koelkast en in mijn valiesje, sleutels erbij, portefeuille in achterzak, een glas vruchtensap gulzig uitdrinken en wegwezen. In mijn haast had ik gezien dat de klok van de centrale verwarming dezelfde tijd aangaf als de wekkerradio.

De perronklok stond op 06u30 en een bange blik op mijn horloge bewees dat mijn tijd 06u00 was. Tijdens de rit naar het werk brak ik mijn hoofd over de elektronische mogelijkheid dat een kwartshorloge achteruitliep.

Ik zette mijn computerscherm aan. Toen dat helder oplichtte, zag ik onderaan rechts in de takenbalk dat het 07u45 was. Mijn horloge wees 04u45 aan. Ik had een hardnekkig probleem met de tijd.

Een halfuur later legde Flint me uit dat hij de vorige dag bij de dokter was geweest. Die had een nieuw vlekje opgemerkt en wilde dat onderzoeken. Flint was van huidkanker genezen verklaard maar was bang dat het terugkeerde. Mijn troostpogingen hielpen niet.

De telefoon ging over. Het was Sinetta en ze had problemen met haar printer. Of ik zo goed wilde zijn onmiddellijk langs te komen?

Enkele minuten later was ik er al. Ik zei haar dat ze er goed uitzag met die zonnebankgebruinde huid in dat oranje jurkje. Het probleem was in tien seconden opgelost en ze schaamde zich voor haar onwetendheid, maar dat was niet erg.

Mijn computerklok gaf 09u30 aan – op mijn horloge was het 15u00 – toen mijn volgende probleem zich aanbood. Ik verdacht Klaudija ervan pogingen te ondernemen mij te versieren. Ik had een vermoeden dat ze me volgde, want ik kwam haar veel te vaak in de gangen tegen.

‘Alles kits achter de rits?’ vroeg ze.

Het was niets voor een vrouw om te zeggen.

‘Ja,’ zei ik, ‘jouw man niet?’

‘Hij zegt dat hij hoofdpijn heeft.’

‘Ocharm sukkelaar. En nu zoek je een andere spermadonor?’

Tot mijn consternatie maakte ik het haar wel heel gemakkelijk.

‘Ik heb nu geen tijd. Straks misschien in het trappenhuis,’ zei ze en liep heupwiegend voorbij zonder nog om te kijken.

Ik vloekte. Ofwel had Sinetta Klaudija over onze geheime ontmoetingsplek verteld, ofwel had Klaudija ons bespioneerd.

Mijn computerklokje gaf 11u02 – de wijzers van mijn horloge wezen iets na 01u28 aan – toen de volgende hulpeloze dame aan de telefoon hing: Karli.

Ze vroeg hoe ze naar het ziekenhuis van Hasselt moest rijden. Haar zus was er opgenomen, wat haar scheelde wilde ze niet zeggen. Karli had me eerder verteld dat haar zus met een Limburger was getrouwd en dat ze de groene gordel van Brussel had verlaten om zich in Kuttekoven te vestigen, dicht bij het kasteel van Rullingen.

Het vensterklokje gaf 11u15 aan – mijn horloge wees 01u15 een aan – toen ik aan Val dacht. We hadden niet meer zoveel contact als vroeger. Enkele weken eerder had ik haar man op tv gezien. Hij had ergens aan de kust met zijn gevechtsvliegtuig de show gestolen.

Ik vloekte toen ik op de kalender *Kirsten* zag staan. Ik was een dag te laat voor de verjaardag van mijn ex-collega. Ik had haar erg zien zitten en zij mij. Omdat zij getrouwd was, hadden we onhandige pogingen achterwege gelaten, nuchter als we waren. En sinds zij ander werk had gevonden, hadden we elkaar niet meer gezien.

Om 11u50 – volgens mijn computerklok en 00u40 op mijn waardeloze horloge – vulde ik een afwezigheidsformulier in. Onder het mom van mijn ballonongeval wilde ik drie weken vakantie nemen om mijn batterijen weer op te laden.

Misschien kon ik eindelijk werk maken van mijn relatie met Fleur. Die ene keer dat ik haar in Duiveland had bezocht, had iets me 's nachts belaagd. Ik dacht een of andere plant. Had ik allerlei bezigheden aangegrepen om niet naar Zierikzee te moeten gaan? Was het de schrik om er iets totaal onbekends tegen het lijf te lopen? Of wilde ik me helemaal niet met Fleur binden?

Ik had haar telefonisch proberen te bereiken, echter zonder resultaat. Wat zette me nu eindelijk op weg? Hoe organiseerde ik het beste de opsporing van mijn Nederlandse vriendin en haar dochter? Ik wist dat ze weinig familie had en vanuit die hoek zou ze niet

veel hulp krijgen. Zij moest het van vrienden en kennissen hebben. En ik was een vriend. Misschien kon ik Uma volgende week meenemen, want met tweeën stonden we sterker, tenminste als ze van haar ouders mocht.

Het werd dringend tijd dat ik mij weer op mijn werk gooide en wat computergebruikers uit hun lijden verlost.

‘Ga je mee-eten, Ubaldo?’ vroeg Flint.

Ik keek op mijn horloge en zei:

‘Het is al halfeen.’

Flint wees naar de computerklok op het scherm die netjes 12u00 aangaf.

‘Mijn kermishorloge doet het niet meer,’ merkte ik op.

Ik deed het vervelende ding af, borg het op in mijn valiesje en ging eten.

Op 10 mei belde ik met Uma, een dag die een goedemiddag wel waard was.

‘Dóbri djenj,’ probeerde ik in het Russisch.

‘Dóbri djenj,’ zei Uma me perfect na.

‘Zdrástvoeit-je.’

Hallo, aangenaam kennis te maken.

‘Zdrástvoeit-je.’

Uit mijn mond klonk het alsof ik al etend praatte, maar Uma sprak het vloeiend uit.

‘Bíla ótsjen vkóésna,’ ging ik verder.

‘Wat is heel lekker?’ vroeg Uma uit het lood geslagen.

Ze wist niet dat ik uit een boekje voorlas.

‘Mne nádo kvratsjóé.’

‘Waarom moet je naar de dokter gaan?’ vroeg Uma die nu ongeveer begreep wat er aan de hand was.

‘Za vásje zdaróvje.’

Proost.

‘Ubaldo, hou op met aflezen.’

‘Is mijn uitspraak goed?’

‘Ja ni gavarjóé pa róéskie,’ zei ze.

Dat klonk me bekend in de oren. Ik begreep het zelfs en zei:

‘Jij spreekt wél Russisch.’

‘Wow, jij bent goed.’

‘Heb je zin om mee naar Nederland te gaan. Ik wil er een vriendin bezoeken die niets meer van zich laat horen.’

‘Wanneer wil je daarheen gaan?’

‘Morgen,’ zei ik, ‘maar jij moet zeker naar school, of niet?’

Even was het stil aan de andere kant van de lijn.

‘Ik zal het smoesje van het maandelijkse ongemak gebruiken.’

Ze was nog een meisje, maar in een ander opzicht mocht ik haar toch als een vrouw beschouwen.

‘We blijven de ganse dag weg. Gaan je ouders daarmee akkoord?’

‘Nee, maar ik vertel hen dat we op schoolreis gaan, én dat we laat thuis zullen komen.’

‘Denk je dat ze daar in trappen?’

‘Zeker weten. Mijn ouders hebben geen flauw idee van welke ongelukken me hier kunnen overkomen.’

We lachten er allebei om.

‘Ik zal jouw lijfwacht spelen,’ zei ik met een bonzend hart.

‘Ja, dat zie ik wel zitten,’ wist Uma.

Ik zocht iets in het boekje op.

‘Spasiéba.’

‘Geen dank,’ zei Uma.

‘We maken er een dagje uit van. De weerman heeft weliswaar regen voorspeld, maar dat kan ons niet deren. Ik zal je om acht uur afhalen als je mij jouw adres geeft.’

‘Nee, laat maar. Ik kom met de fiets naar jouw huis. Ik wil niet dat mijn vader me in een vreemde auto ziet stappen.’

‘Goed idee. Tot morgen dan.’

‘Doei,’ zei ze als een geboren Nederlandse en legde de hoorn op de haak.

Toen ik van het werk thuiskwam, vond ik een bruine envelop op de vloer achter de voordeur. Een openbare instantie vroeg zich af of ik zo goed wilde zijn mee te doen aan een enquête over het verplaatsingsgedrag van de Belg. In detail wilden ze weten welke ritjes ik met de fiets, de auto, de motor, de bus en de trein maakte om van A naar B te gaan, waarbij ik niet mocht vergeten te vermelden dat ik misschien even in C was blijven hangen. Ze wilden tot op de minuut nauwkeurig weten wanneer ik me verplaatste. Bij gebrek aan een fatsoenlijk horloge kon ik gemakkelijk de formulieren in de vuilnisbak keilen.

Ik was een uur eerder van mijn werk vertrokken omdat ik geen middagpauze had genomen. Dat mocht normaal niet omdat ik 's middags minstens een rustpauze van een halfuur moest nemen.

Vroeger thuiskomen had als voordeel dat ik nog een kinderprogramma kon meepikken. Zo was er de uitzending waarin ze uitlegden hoe de mensen vroeger lompen gebruikten om papier te maken. Omdat de productie te duur uitviel, waren ze overgeschakeld op het goedkopere hout. Honderd jaar lang ging dat goed. Toen kwamen ze tot de vaststelling dat het papier langzaam vergeelde en zelfs verkrumelde. Volgens de spreker waren ze daarom in alle bibliotheken van de wereld bezig om oude boeken te ontzuren. Tot mijn verbazing deden ze dat met behulp van een heuse wasmachine. Het spoelmiddel was echter geen gewoon leidingwater maar een chemisch goedje dat heel snel verdampt.

Met deze wetenschap raakte ik in een interessante denktrant verzeild. Boeken worden van papier gemaakt en papier wordt van hout gemaakt. Zonder bomen geen boeken? Die gedachte maakte me minder vijandig tegenover de plantenwereld, maar ik bleef op mijn hoede.

Interessant was ook de avondfilm die ik tegen alle verwachtingen in helemaal uitkeek. Toch leek het me dwaas om me te laten leiden door een romantische tv-film, want achter elk mooi verhaal zit slechts een scenario, louter woorden op papier, niet meer dan dat. Dromen zijn anders, die zijn zoveel echter.

Ik heb een afspraak met de weervrouw. In tegenstelling tot mijn verwachting hebben we het over het ruimteweer en niet over het aardse weer. Achter haar meen ik de aarde voorbij te zien rollen. Witte slierten zweven rond haar hals en boven haar borsten, een ruimteveer cirkelt rond haar hoofd. De weervrouw vraagt of ik tijd heb om andere dingen met haar te doen.

Plots vergroten haar ogen tot keukenklokken. Paarse wijzers groeien vanuit haar lichtblauwe irissen en draaien in tegenovergestelde richting. Ze verandert in een immense machine met allerlei

wijzerplaten en bewegende sculpturen. Het mechanische monster begint te tikken en bij elke tik stapelt de ene baksteen zich op de andere. Het gevecht met de machine blijft uit vanwege de bakstenen muur tussen ons in.

Toen ik wakker werd, stond het woord *adobe* ergens in mijn geheugen gegrift. Ik bezat enkele computerprogramma's die door ADOBE uitgebracht waren, maar het woord vertelde me niet meer. Misschien moest ik mijn zoektocht naar de evolutie van de plant laten varen en al mijn aandacht vestigen op de evolutie van de machine.

Ik veerde uit het bed en liep naar het venster, trok de gordijnen open en keek naar buiten. Een donker wolkendek had zich tijdens de nacht over de aarde getrokken, maar het regende nog niet.

Een kwartier later zat ik in de auto voor mijn huis te wachten.

Uma kwam om 07u59 met de fiets aangereden. Toen ze aanstalten maakte om aan te bellen, stapte ik uit en liep naar de voordeur van het huis.

'Hier is het te doen,' zei ik veel te luid.

Uma draaide zich om en bleef sprakeloos staan.

'Is dat jouw auto?'

'Van wie anders,' zei ik terwijl ik haar fiets overnam.

'Die moet veel geld gekost hebben.'

Ik kon even niet reageren omdat ik haar fiets in de gang van mijn huis zette.

'Dat valt mee,' zei ik terwijl ik de voordeur dichtsloeg.

'Zo'n auto heb ik nog niet gezien, zeker niet in Oezbekistan.'

Er waren mensen die zeiden dat hij op een doos leek, maar een autoliefhebber zou je vertellen dat de auto iets heeft. Met zijn ferrarirode lak en het gele interieur viel hij nog meer op.

'Jullie nieuwe rijken kopen alleen een BMW of Mercedes-Benz,' zei ik, 'een Alfa Romeo is weggelegd voor de Italiaanse maffia.'

Uma stond ervan te kijken. Dat gaf me de tijd om haar te bewonderen. Ze droeg een strakke jeans, en onder het bijpassende

jasje zag ik de aanzet tot enkele ferme borsten in een strakke helderrode body. Ze droeg het haar niet in een staart, het hing los tot op de schouders en aan een kant bleef het half voor haar gezicht hangen, als een surfgolf die overslaat. Als fleurige noot droeg ze een oranje rugzak.

‘Stap in Umatsjka,’ zei ik.

Ze had willen instappen, maar iets deed haar daarvan afzien. Ons gesprek ging verder, staand in de open portieren over het dak van de lage auto.

‘Umatsjka?’

Ik knikte.

‘Kleine Uma of zoiets, niet?’

Russen die elkaar graag zagen voegden een achtervoegsel aan elkaars namen toe.

Ze glimlachte, misschien had ik gezegd: *Liefste Uma*.

‘Ik zal jou maar beter niet Ubaldotsjka noemen zeker?’

‘Nee, dat lijkt nergens op.’

We stapten lachend in. De rugzak belandde op de achterbank.

‘Gordels aan,’ riep ik als een volleerde rallyrijder.

Uma trok de vijfpuntgordels over haar schouders aan, maar ze wist niet hoe ze die moest vastklikken. Dat deed ik voor haar. Ze gaf geen kik toen ik in de buurt van haar kruis de gordels zocht en vastdrukte.

Ik startte de motor, zette de auto in versnelling, gaf gas en reed weg.

Toen ze eenmaal over de verwondering van de auto heen was, praatte ze ronduit over de verwondering van de auto heen was, praatte ze ronduit over de manier van leven in Centraal-Azië. Ze wist zelfs iets over de geschiedenis van het christendom in het oude Rusland. De Russisch-orthodoxe kerk bestaat al meer dan duizend jaar, sinds Grootvorst Vladimir van Kiev zijn onderdanen in de Dnjepr liet dopen. Volgens Uma gingen Russen niet naar de kerk om naar preken te luisteren maar om zich te bezinnen.

‘Ken je de Russische klassiekers?’ vroeg ze.

‘Nee. Vertel eens.’

Volgens Uma was Aleksandr Poesjkin de grondlegger van het Russische proza. Ze noemde ook schrijvers zoals Tolstoy, Toergenev, Tsjechov, Gogol en Dostojevski. Ze vroeg of ik *Dokter Zjivago* kende. Op mijn beurt vertelde ik dat Boris Pasternak het boek had geschreven, maar dat de film in het Westen beter gekend was. Pasternak had ook de Nobelprijs voor literatuur gekregen, maar dat was hem niet in dank afgenomen.

Uma stond van mijn kennis te kijken en lachte; die lach maakte haar nog mooier dan ze al was.

‘Hoe is je vader uit Rusland naar Oezbekistan kunnen verhuizen?’

‘Normaal is het niet toegelaten om van de ene stad naar de andere te verhuizen, maar veel Russen trouwen met een kennis of vriend om ergens anders te gaan wonen. Natuurlijk zijn er nog de ouderwetse manieren: omkoping of iemand van een hoger niveau in de hiërarchie inschakelen.’

‘Hoe heeft je vader het klaargekregen?’

‘Hij had buitenlands geld.’

In vergelijking met veel sterke munten is de Russische munt nog steeds waardeloos.

‘Ik vermoed dat het in Oezbekistan geen rozengeur en maneschijn was.’

‘Ik was liever in Rusland blijven wonen. Het is daar veel minder droog dan in Oezbekistan.’

‘Je zei dat je familie zich met katoen bezighield.’

‘Ja, maar sinds ze de corrupte katoenhandel hebben opgedoekt, is de verwerking ervan fel gedaald. De katoenteelt is nefast geworden voor het Aralmeer en voor de visindustrie.’

‘Daar heb ik iets van op tv gezien, hoe verroeste schepen in opgedroogde havens op betere tijden liggen te wachten.’

Uma knikte. Er waren geen woorden voor.

‘Ik geloof dat de raketbasis Bajkonoer ook in de buurt ligt.’

‘Ja, in Kazachstan, de thuishaven van de Sovjetruimtevaart,’ zei Uma, ‘weet je wat spóetnik betekent?’

‘Ik heb geen idee.’

‘Ik zal je helpen: ik ben dat nu voor jou.’

‘Ik ga er zeker naast zitten. Zeg het maar.’

‘Het betekent *reisgenoot*.’

‘En mijn reisgenot.’

We glunderden en waren blij met elkaars gezelschap. Bij Rusland en Oezbekistan kon ik me voortaan veel meer voorstellen dankzij een leerrijke rit naar Nederland.

In Zuid-Beveland verlieten we de autoweg en reden naar de Zeelandbrug. Omdat mijn benzinetank bijna leeg was, besloot ik te stoppen bij een druk tankstation. Uma bleef in de auto zitten.

Toen ik naar de kassa liep, zag ik een meisje op de stoep aan de andere kant van de weg voorbijlopen. Ze trok een koffer op wieltjes mee en leek in haar nopjes te zijn, want ze glimlachte. Ik maakte mezelf wijs dat het Hanneke was, de dochter van Fleur, maar ze was te jong om alleen op reis te mogen. Moest ik haar terugroepen?

Het was nog twintig kilometer naar Zierikzee in Duiveland. Ik keek achterom naar de auto en zag dat Uma een jongen bewonderde die de banden van zijn brommer oppompte. Toen ik mijn hoofd weer naar de straat draaide, was het meisje verdwenen. Was dat de echte Hanneke geweest? En als dat zo was, waar was Fleur dan?

‘Ga je nou betalen of moet ik de polietsie bellen,’ riep een jongeman vanuit de deuropening van de winkel.

‘Excuseert u mij, ik werd even afgeleid.’

‘Worden we dat niet allemaal,’ zei een man die net betaald had en mij slinks aankeek.

Ik zei niets en liep naar de auto. Bij het instappen vroeg Uma wat er gaande was.

‘Ik dacht iemand te herkennen,’ zei ik, ‘maar de winkelbediende vond dat ik te veel treuzelde.’

‘De kans dat je hier iemand kent is klein,’ wist Uma.

‘Ik ken hier twee mensen: Fleur en haar dochter Hanneke. Ik dacht Hanneke te herkennen. Ze had bagage bij alsof ze op reis was.’

Iemand toeterde achter ons.

‘Ja, ik zal wel plaatsmaken,’ riep ik.

Ik draaide de sleutel in het contact, maar de motor sloeg niet aan. Normaal mocht ik bij het starten het gaspedaal niet aanraken, maar vanwege de opdringerige man deed ik dat bij de tweede startpoging toch.

De motor sloeg aan. Ik herademde opgelucht en ook Uma glimlachte weer, want we hoefden de wegenwacht er niet bij te roepen.

Ik stooft weg, de brede baan naar Duiveland op. Niemand kon ons tegenhouden, alleen een mechanisch defect kon nog roet in het eten gooien. En dan nog, we waren al dichtbij genoeg om te voet verder te gaan.

‘Laten we wat gaan eten, het is bijna middag,’ stelde Uma enkele kilometers verder voor.

Het klokje in de auto gaf 11u27 aan.

‘Goed idee,’ zei ik en begon uit te kijken naar een restaurant.

‘Daar,’ riep Uma.

Ze wees naar een weg die dwars op de hoofdweg uitkwam. Op het kruispunt stond een wegwijzer: WILHELMINADORP. Honderd meter verder zag ik een restaurant aan de rechterkant van de weg liggen: WILLEM VAN ORANJE.

Vijf minuten later zaten we aan een sober gedekte tafel, maar het uitzicht op de bloementuin was adembenemend. Overal lagen oranje en gele sierpompoenen als kleurige noot in het overwegend groene landschap.

We hadden niet veel moeite met de menukaart, want bij elk gerecht waren de ingrediënten en de geschiedenis vermeld. Ik wist niet of het typisch Nederlandse gerechten waren, maar het was duidelijk dat er veel planten in verwerkt zaten. Uma koos waterkerssoep en een oogstrelend slaatje van meloen en aardbeien. Ik koos

komkommersoep met fijne kruiden, paling in het groen en een schuimtaartje van witte perziken met frambozensaus.

‘Ten tijde van Lodewijk de veertiende had deze perziksoort *venusborst* als bijnaam,’ las ik hardop af.

Uma giechelde.

‘En nu?’ vroeg Uma.

‘Ik heb geen idee, maar een ding is zeker, Fleur is niet thuis.’

Mijn geklop op de deur, nadat ik de bel al gedurende enkele minuten had uitgeprobeerd, had geen enkele beweging in het huis teweeggebracht. Mijn poging om iets te onderscheiden door het venster liep ook niet goed af. Ik had mijn handen nodig om schaduw te maken, maar toen de steen waarop ik stond wankelde, ging ik als een volleerde judoka tegen de grasmat.

‘Laten we achterom een kijkje nemen,’ stelde ik voor.

‘Goed idee,’ zei Uma, ‘want de burens kijken.’

Ik zag een gordijn heen en weer bewegen achter het venster van een huis aan de overkant van de straat en stelde voor via het pad naar de achterkant te lopen. Onderweg vroeg Uma:

‘Wat denk je daar te vinden?’

‘Een aanwijzing waarom ze niet thuis is.’

‘Een briefje onder de deurmat met daarop haar onderduikadres?’ vroeg ze.

Ik glimlachte breed, maar zei niets.

Achter het huis lag een grote tuin. Fleur hield niet voor niets van bloemen en geurige struiken. Op het houten bordes aan de achterdeur van het hoge huis met rieten dak stonden de tuinmeubelen nog uitgekapt.

De deurmat leverde niets op en ook een duw aan de klink van de achterdeur maakte duidelijk dat Fleur de tijd had genomen om het huis af te sluiten. Een blik naar boven leerde me dat er geen enkel venster op een kier was gezet om de slaapkamers te verluchten. Door een venster van de garagepoort zag ik een jeans, enkele

onderlijfjes en onderbroekjes in allerlei maten en kleuren aan een droogrek hangen, maar de auto was weg.

Uma was ondertussen dieper de tuin in gelopen en riep:

‘Ubaldo, kom eens kijken.’

Ik rende naar haar toe.

‘Mooi, niet?’

Ze wees een beeldje op een sokkel aan. Het was een jongetje in kniebroek, opgehouden door één bretel over zijn naakt bovenlijf. Zijn glimlach kwam ondeugend over.

We liepen door een met klimop begroeide deuropening die vermoedelijk gemaakt was van enkele afgekapte bomen en een dwarsbalk erbovenop.

In het tweede gedeelte van de tuin stonden aan de rand van het grasperk twee beelden tegenover elkaar, een vijftal meter van elkaar verwijderd. Links een meisje met krullend haar dat haar jurkje aan beide kanten lichtjes omhoogtrok, rechts een meisje met in de ene hand een mandje vol bloemen en in de andere een bloem die ze onder haar neusje hield. Haar gezichtje stond droevig.

‘Het is gek, maar die beeldjes lijken veel op de kindjes van mijn broer,’ merkte ik op, ‘het jongetje Ronaldo vooraan, het meisje in de jurk is Satoria en Bonita is het bloemenmeisje.’

‘Jouw broer heeft er toch vier, niet?’

‘Tes ontbreekt,’ zei ik.

Gelukkig maar, anders was de situatie veel te gelijkend.

Ik liet mijn blik over de rest van de tuin gaan, in de hoop dat me iets bijzonders zou opvallen. Toen ik me wilde omdraaien, merkte ik een steenhoop op achter de rododendron.

‘Uma,’ riep ik.

Uma was al naar het huis gelopen maar draaide zich snel om en volgde me over het kiezelpad. Het hoopje stenen was het overblijfsel van een vierde beeld. Samen puzzelden we het terug in elkaar.

‘Het lijkt op een duiveltje met hoorntjes en puntstaart,’ zei ik.

‘Het is ook een meisje,’ merkte Uma op.

‘Ik wil Tes niet als een duiveltje zien, daar is ze te eerlijk voor.’

Ik liet de brokstukken uit mijn handen vallen en tuurde over de tuin naar het huis. Bij mijn vorig bezoek had ik geen beeldjes zien staan. Waar kwam die plotse interesse voor standbeelden vandaan?

Ik rommelde nog wat tussen de brokstenen en mijn blik viel op een tekst die op de onderkant van de sokkel was gebeiteld.

‘Kun jij dat lezen?’ vroeg ik.

‘Ik denk dat er *adobe* staat.’

‘Weet jij wat dat wil zeggen?’ vroeg ik.

‘Bouwsteen of steenklei,’ zei ze zonder nadenken.

‘Meen je dat?’

‘Ik heb het ooit in een woordenboek opgezocht, voor school.’

Het woord uit mijn droom.

Uma legde de steen terug en riep verrast:

‘Kijk wat ik hier vind.’

Ze hield een sleutel omhoog.

‘Hoe kom je daaraan?’

‘Hij stak uit de grond omhoog. Vermoedelijk lag hij onder de sokkel van het beeldje verstopt.’

‘Denk jij wat ik denk?’ vroeg ik clownesk.

‘Dat de sleutel op de achterdeur past?’

‘Als ik een sleutel in de tuin bewaar voor het geval ik me buitensluit, zullen meer mensen dat doen,’ zei ik.

Uma knikte en reikte me de sleutel aan. Ik mocht beslissen of we hem gebruikten om binnen te gaan.

‘Wat denk je? Zullen we het doen?’

Uma schokschouderde. Ze wist het ook niet.

‘Het blijft inbreken, niet?’

Uma knikte spijtig.

Ik woog de sleutel en overdacht de situatie. Nu we zover waren, had het geen zin om terug te krabbelen. Ik had niets om de politie te overtuigen en liet dat idee varen. Restte mij enkel op eigen onderzoek uit te gaan. Privédetective spelen lag me wel.

‘We gaan maar even naar binnen,’ zei ik, ‘in één oogopslag zien we of er iets ergs gebeurd is met Fleur en Hanneke, oké?’

‘Wat als de burens de politie bellen?’

Daar had ik niets op terug.

‘Ik zal op de uitkijk gaan staan bij de auto,’ stelde Uma voor, ‘met de toeter waarschuwen ik je voor mogelijk gevaar.’

‘Jij bent geweldig juffrouw Zavgorodnya, we lijken op Dana Scully en Fox Mulder.’

Ze liet een brede glimlach zien, vermoedelijk omdat ze wist dat de relatie tussen het tv-koppel ondermaats was en dat er toch een romantische kern in verborgen zat.

‘Ga nu maar,’ zei ze me wegduwend.

Ik liep voorbij de vier beuken die me bij mijn vorige bezoek ‘s nachts het angstzweet op het voorhoofd hadden bezorgd. De achterdeur was niet ver meer, ik spurte ernaartoe terwijl Uma naar de hoek van het huis rende en daar wachtte.

De deur ging gesmeerd open. Ik stak mijn duim op naar Uma en ging naar binnen. Mijn eerste blik in de donkere keuken vertelde me dat de afwas netjes was gedaan. Ook de stoelen en de tafel stonden er alsof ze net teruggezet waren nadat de vloer was geschrobd. Enkel de muffe geur viel op. Ik veegde met mijn vinger over de bovenkant van de microgolfoven en zag geen noemenswaardige laag stof liggen. Er was onlangs nog gepoetst. Ook de woonkamer zag er keurig uit.

Ik stootte de trap op en merkte boven een veel slechtere geur op. Ergens moest er een muis dood in een val liggen. Ik hield mijn adem zoveel mogelijk in en verkende de slaapkamers van Fleur en Hanneke. Die waren netjes opgeruimd, een gehaast vertrek was uitgesloten.

In de logeerkamer viel mijn blik op het nachtkastje. Het klokje tikte luidruchtig, maar dat was niet zo erg. Wat veel verontrusterder was, was de secondewijzer die achteruit bewoog. Ik nam het ding op en schudde het door elkaar. Tot mijn grote verbazing ging de wijzer weer in de goede richting. Had ik zinsbegoochelingen?

Het klokje zette ik terug omdat ik er niet veel mee kon beginnen. Toen dacht ik aan het boek dat ik vergeten was mee te nemen. Ik opende het deurtje van het nachtkastje in de hoop mijn boek *Meneer X* terug te vinden. Ik had geluk, want er lag een boek in, maar op het voorplat stond een grote wijzerplaat van een klok afgebeeld, getiteld: HET VERBORGEN RADERWERK. Ik nam het op en doorbladerde het.

Ook al had ik me geen inbreker gevoeld toen ik de deur van het huis met de sleutel had geopend, het feit dat ik het kastje dichtdeed zonder het boek terug te leggen, maakte van mij een dief van de eerste orde.

Behalve het boek kon niets mijn aandacht in de kamer trekken. Ik ging de gang in en zag aan het einde in het halfduister een houten ladder die uitgeschoven was vanuit een gat in het plafond. Via een dakvenster viel licht naar binnen.

Ik stak het boek onder mijn rechteroksel en besteeg de ladder met één hand. Mijn reukorgaan was al gewend geraakt aan de vieze geur, maar terwijl ik de trap beklom werd de stank doordringender en nog veel onaangamer.

De auto stond geparkeerd aan de overkant om geen argwaan te wekken. Uma zat in de auto, maar ik zag enkel een stukje van haar hoofd boven de rand van het raampje uit piepen.

Ik haastte me erheen, trok het portier bruusk open, stapte zwijgend in, gooide het raderwerkboek op de achterbank, startte de auto en accelereerde weg. De zweetdruppels op mijn voorhoofd rolden over mijn gezicht naar beneden. In een wazig beeld zag ik een voetganger naar ons grijnzen.

‘Heeft die kerel je misschien lastiggevalen?’ vroeg ik.

De angst dat haar ondertussen iets was overkomen, was groter dan de paniek die me op de zolder van het huis had overvallen.

‘Nee, maar hij heeft me wel de stuipen op het lijf gejaagd. Hij bleef maar naast de auto heen en weer schuifelen. Ik denk dat hij jouw sportauto bewonderde.’

Ik knikte en trok de versnellingspook in zijn vierde. Uma's stem drong nauwelijks door tot mijn gehoorgangen en mijn apathie was niet te rijmen met de uitbundige rijstijl waarmee ik de onveilige plek verliet.

'Wat scheelt eraan,' vroeg Uma na een halve kilometer.

Het tafereel waarvan ik getuige was geweest, deed een mens helemaal geen goed.

'Vertel eens, is er iets fout gegaan?'

Ik nam wat gas terug en kreeg het eindelijk eruit:

'Voor mij niet, maar wel voor die vent op de zolder van Fleur.'

Weer verzwegen ik het lugubere van de zaak.

'Heeft hij je kunnen vertellen waar Fleur en Hanneke zijn?'

'Nee.'

'Wat deed hij daar?' vroeg Uma.

'Hij hing aan een dwarsbalk van het dak.'

'O nee,' zei Uma.

'O ja.'

We zwegen terwijl de auto door de verlaten straten tufte.

'Ik denk dat ik hem heb herkend.'

Uma reageerde niet. Het was haar zoveelste confrontatie met de dood.

'Ik vermoed dat het de ex-man van Fleur was. Zijn hoofd was redelijk gezwollen en volgens mij hing hij er nog niet zo lang.'

'Brr, griezelig,' zei ze stilletjes.

'Daar zeg je wat, maar wat gaan we nu doen?'

Het autoklokje gaf 15u22 aan. Ik moest even alles op een rijtje kunnen zetten.

'We bellen de politie anoniem en zeggen dat er een dode op zolder hangt en dat de bewoonster en haar dochtertje vermist worden. Daarna gaan we naar huis, België welteverstaan.'

'De burens zullen de politie wel verwittigen.'

'Wat kunnen we dan nog uitrichten?' vroeg ze.

'Ik weet het niet m'n liefje,' zei ik in een toch wel goede bui.

Uma keek verrast op.

‘Ben ik jouw liefde?’

‘Lief misschien wel,’ zei ik.

Onverwacht viel ze uit en kietelde me in mijn zij.

‘Laat dat, we zitten met een lijk opgescheept.’

Ze werd weer stil.

‘Wil jij Fleur en haar dochter nog vinden?’ vroeg ze.

Misschien wilde zij niet dat ik Fleur terugvond om mij helemaal voor zichzelf te hebben.

‘Ze liggen mij iets te na aan het hart om helemaal niets te doen.’

‘Je hebt nog de hele namiddag om op onderzoek uit te gaan,’ zei Uma.

‘Ik moet nadenken. Dat boek op de achterbank zou een tipje van de sluier kunnen oplichten, ik moet het dringend inkijken.’

‘Waarom denk je dat?’

‘Ik ben je vergeten te vertellen dat de wijzers van mijn horloge achteruit draaiden nadat jij het me had teruggegeven. Toevallig of niet, de klok op het nachtkastje van de logeerkamer vertoonde hetzelfde euvel.’

‘Wat is dat allemaal voor onzin. Meen je dat werkelijk?’

‘Erewoord,’ zei ik en stak mijn hand bezwerend op.

Ik kon het niet bewijzen omdat mijn dolgedraaide polshorloge thuis lag.

Ik glimlachte bij de herinnering aan het gezicht van de hoteleigenaar toen ik hem vertelde dat we een kamer wilden om over ons leven als zwervende vader en dochter na te denken. Het had ons meer dan een uur gekost om een fatsoenlijk hotel te vinden.

De digitale klok op het nachtkastje gaf 17u05 aan. Uma lag naast me op het grote bed, met lichtjes opgetrokken benen.

‘Ik had niet gedacht dat je ouders akkoord zouden gaan.’

Ze draaide zich in mijn richting waarbij haar jonge lichaam zich als een heuvellandschap voor mij ontplooidde.

‘Ik ben al meer bij vrienden blijven logeren. Mijn ouders vertrouwen me, ze waren in hun nopjes met het feit dat ik bij jou was. Ik kon niet blijven liegen.’

‘Op pad met een wildvreemde? Ze kennen me nauwelijks.’

‘Weet ik, maar jouw eerste indruk op hen zal voldoende zijn geweest. Dat kan toch, of niet?’

‘Ja, jouw indruk op mij kan ook niet meer stuk.’

Een brede grijns verscheen op haar gezichtje en haar halflange haar viel als een waterval naar één kant.

‘Mijn ouders zijn van veel dingen helemaal niet op de hoogte.’

‘En jij vertelt het hun ook niet.’

‘Nee, daar kan ik soms van profiteren.’

‘Je hebt nu vrij spel om met mij te doen wat je wilt.’

‘Zolang het niet andersom is,’ zei ze.

‘Troost je, ik ben in omgang een heel gemakkelijke vent. Dat zul je misschien wel al gemerkt hebben.’

‘Anders was ik niet meegekomen. Mijn ouders zien je wel zitten als echtgenoot.’

‘Ze hebben te veel fantasie,’ zei ik zonder haar aan te kijken.

Ik wilde mijn aandacht op het dikke boek houden, maar ik hoorde Uma grinniken en keek op. Ze ondersteunde haar hoofd met haar rechterarm en keek me met een stralende glimlach aan. Ze was geen kind meer, dat zag een blinde. Ze was veeleer een jonge

vrouw die open bloeide en de chemie in haar lichaam voelde zinderen. Niet dat ik dat gevoel niet meer had, maar ik onderdrukte het veel beter.

‘Slaap en leid me niet af met je heerlijke aanwezigheid. Laat mij me even concentreren op het boek.’

Ik kon het niet laten om met het meisje te flirten, ook al wist ik beter. Ik deed geen vlieg kwaad en Uma vond het fijn. Ze liet haar hoofd naar het bed zakken en deed haar ogen dicht. Ze was nog mooier als ze sliep.

Ik opende het uurwerkboek en begon te lezen. De schrijver vermoedde dat de wieg van het mechanische uurwerk in Groot-Brittannië had gestaan. Niemand wist wie het ding had bedacht, het was er opeens. Vóór de veertiende eeuw diende de zonnewijzer als klok. Tijdens de nacht hielden gemerkte kaarsen de wakkere mens min of meer bij de tijd. Binnenshuis gebruikten ze waterklokken, althans op plaatsen waar het niet vroom.

Monniken uit de veertiende eeuw hadden het moeilijk om hun gebeden op gezette tijden te houden en knutselden wekkers in elkaar. De techniek kreeg voorrang op de traditie, en de variërende uren moesten wijken voor gelijke uren. Tuimelaars, pallen, trapraderen, snekraderen, slagraderen en slingers bewogen in een ingenieus geheel en lieten een weergaloos klokkenspel horen. Later voegden de monniken er een wijzerplaat aan toe. Om hun creativiteit erin te verwerken hadden ze ook de bewegingen van de belangrijkste hemellichamen uitgebeeld. Leuk detail: de zandloper werd pas na het mechanische uurwerk uitgevonden.

In mijn linkerooghoek zag ik Uma bewegen. Ze ging languit op haar rug liggen en vroeg:

‘Lees eens iets voor.’

‘Ben je zeker? Het is nogal saaie stof voor een zestienjarige.’

‘Zeventien.’

‘Oké, luister aandachtig, ik zal je achteraf vragen stellen.’

‘Doe maar,’ zei ze.

‘Uurwerken evolueerden en de makers bekwaamden zich. De klokkenmakers waren meestal kanonnengieters omdat zij kundig waren in het bewerken van lichte metalen voor het maken van harnassen. In het begin gebruikten de uurwerkmakers gewichten om spanning op het raderwerk te krijgen, dat maakte de uurwerken torenhoog. Later zetten ze veren in de vorm van opgerold bandstaal in waardoor ze het uurwerk kleiner en gemakkelijker konden verplaatsen.’

‘Uurwerken zo groot als torens?’

‘Ze konden amper in een kerk,’ zei ik.

Ze stak haar linkerarm mét horloge omhoog en zei:

‘Een hele evolutie als je het mij vraagt.’

‘Heel zeker, luister maar verder.’

‘Ik ben een en al oor.’

‘Aan het einde van de zeventiende eeuw vonden ze de zeeklok uit, om de positie van een schip op zee te bepalen. De techniek verbeterde gestaag en aan het einde van de negentiende eeuw werden uurwerken massaal geproduceerd.’

‘De tijd vliegt. Tijd is zo vluchtig dat we voortdurend onze eigen neus achternahollen,’ merkte Uma op.

‘Gelijk heb je. Wacht, er is nog meer.’

‘Nog meer tijd?’

Ik lachte. Ze had verdorie ook nog gevoel voor humor.

‘De tijd werd uniform en op allerlei manieren gedistribueerd naar de tijdafnemers. De meester-slaaftechniek deed zijn opgang, daarbij voorzag één enkel uurwerk de juiste tijd via elektrische weg aan een netwerk van uurwerken. Ze deelden de wereld in vierentwintig tijdzones in en elk land dat de tijd afnam richtte een maatschappij voor tijdsaanduiding op.’

‘En zo is dat nu nog,’ concludeerde Uma.

‘Ongeveer toch.’

Het boek had geen noemenswaardig feit aan het licht gebracht waarmee ik de achteruit draaiende uurwerken kon verklaren. Ik sloeg het boek dicht en keek op het klokje.

‘Halfzeven, tijd om wat gerief te kopen en een hapje te gaan eten. Ben jij klaar?’

‘Zo klaar als een klontje,’ antwoordde ze.

Ik voelde me als een gefrustreerde man die geen relatie mocht aanknopen met zijn superknappe kamergenote.

Extra kleren hadden we meegebracht, maar om enkele dagen langer te blijven hadden we zeker nieuw ondergoed nodig. Het was leuk winkelen met een meisje dat al wist wat ze wilde. Om het in het Nederlands te zeggen: *Ontzettend leuk*. Ik moest natuurlijk geld voorschieten.

In het restaurant van het winkelcomplex bestelden we mosselen met *mon-chou-botercrème* voor twee personen en wachtten de komst van het gerecht geduldig af.

‘Heb je al een scenario bedacht?’ vroeg Uma.

‘Ik denk dat de duisternis me straks wel wat zal influisteren. We moeten terug naar het huis, want we hebben geen ander aanknopingspunt, van daaruit zullen we onze zoektocht voortzetten.’

‘En de zelfmoordenaar op zolder?’

‘Laat dat maar aan de politie over. We negeren even dat detail.’

Iedereen had het recht met zijn leven te doen wat hij wilde. Ik denk niet dat zelfmoordenaars gek zijn. Zij zien het als één doffe ellende en voelen zich niet geroepen om nog in het leven te investeren. Misschien had ik de ex-man van Fleur van dat akelige idee kunnen afhelpen als ik hem een minuut had kunnen spreken. Mijn vader had ooit scherp opgemerkt: *Geen enkele vrouw is het waard om zelfmoord voor te plegen*.

Toen ik Uma over de tafel strak aankeek, waren we even telepathisch verbonden. Ik zag een oerwereld waarin nieuwgevormde struiken en bomen elkaar in het landschap afwisselden. Er was geen dier te bekennen. Een doordringende kreet doorploegde mijn hersenen, maar ik wist niet of hij bij dat beeld paste. In dat ene ogenblik dacht ik een uitweg voor het mysterie te hebben gevonden.

‘Het heeft allemaal iets met planten te maken.’

‘Planten?’ vroeg Uma ongelovig.

Ze gaf me niet de indruk getuige te zijn geweest van hetzelfde toekomstbeeld.

Toen vertelde ik haar in geuren en kleuren al mijn vreemde ervaringen met planten, en dat het ongeval met de ballon veroorzaakt was door de bomen.

‘Je bent gek. Mijn vader heeft het onweer doodeenvoudig niet zien aankomen.’

‘Ja, maar planten spelen mee in de vorming van het weer, vergeet dat niet.’

Daar zei ze niets op, misschien geloofde ze me helemaal niet.

‘Weet je dat een zonnevlam een wind van lichtdeeltjes kan veroorzaken die tot de aarde reikt?’

‘Dat noemen ze poollicht.’

‘Oké wijsneus,’ zei ik, ‘en als ik zeg dat ik van de weervrouw heb gedroomd, wat zeg jij dan?’

Uma giechelde en zei:

‘Dan droom ik van de heteluchtman.’

Ik grinnikte en keek haar doordringend aan. Zij deed dat natuurlijk perfect na.

‘Oké, geen probleem, maar in mijn droom kwam een monster voor dat veel gelijkenis had met een mechanisch uurwerk.’

‘Dat je over vrouwen droomt kan ik begrijpen, maar uurwerken? Tjonge jonge.’

‘Ik hoop dat dit verhaal goed eindigt, want het bevat genoeg ingrediënten om slecht af te lopen,’ zei ik.

‘Hoop sterft als laatste, zeggen de Russen.’

‘Dat is een mooi gezegde. En hoe zeg je dat in het Russisch?’

Terwijl Uma in de badkamer ik-weet-niet-wat uitspookte, doorworstelde ik het boek over de uurwerken. De geschiedenis had ik al gehad, nu probeerde de schrijver een vergelijking te maken tussen de mechaniek van het uurwerk en die van de computer.

De opgang van het mechanische uurwerk rond het einde van de dertiende eeuw kun je vergelijken met die van de computer aan het einde van de twintigste eeuw. De eerste uurwerken waren astronomisch groot, maar ook de eerste computer had een volledige kamer gevuld. Uurwerken werden nog lang gelijkgezet met zonnepijlers en ook moderne tijdcomputers moeten ze corrigeren, al is dat slechts minimaal. Net zoals het mechanische uurwerk in de veertiende eeuw het brein van de mens ontlaste en zich vanzelf verspreidde, zo had de computer de wereld ingepalmd.

Ten tijde van Descartes vroegen ze zich af of dieren machines waren, dieren konden immers niet praten. Bewijst mijn taal dat ik geen dier ben? Of ben ik een machine? Machines kunnen mensen nabootsen en omgekeerd. Toch blijft er een wezenlijk onderscheid bestaan tussen de intelligentie van een machine en die van een mens. Artificiële intelligentie is prima voor bepaalde vakgebieden, maar ze kan nooit de menselijke intelligentie evenaren. Maar zeg nooit *nooit*.

Een kenmerk van automaten is het feit dat ze in herhaling vallen, maar ook dieren doen hun ding en wijken daar niet van af. Mijn vermogen om informatie te verwerken is veel groter dan dat van een dier of een machine, toch betrap ik me er soms op dat ik me als een automaat gedraag. Ik leg het op het hersengebied dat instaat voor gedragingen waarbij ik niet meer moet stilstaan omdat ik ze al zo dikwijls heb doorlopen, ondertussen heb ik tijd om me te concentreren op andere zaken.

Af en toe gaat er iets fout. Vergissen is menselijk, maar computers maken ook fouten. Of is het de ontwerper van de programma's die in de fout gaat? ADOBE?

De badkamerdeur zwaaide open en Uma verscheen in de deuropening. Ze droeg een donkere trui en een zwarte jeans met zijzakken. Haar schoenen waren bruin, maar die konden haar camouflage niet ondermijnen.

'Ik ga mee als je belooft dat jij de moeilijke opdrachten doet en dat ik de gemakkelijke krijg,' zei ze.

‘Ik beloof het.’

Ze kwam naar mijn kant van het bed gelopen, zette zich op de rand en vroeg:

‘Heb je nog iets gevonden?’

‘Vroeger dachten ze dat dieren machines waren, levende raderwerkjes met hun eigen willetje. In wezen zijn planten dat ook. Zelfs de mens heeft automatismen die hij niet zomaar kan afzetten.’

‘Die filosofie moet je niet aan de grote klok hangen, want ze sluiten je gegarandeerd op.’

‘Misschien,’ zei ik en stond op.

Ik bond mijn schoenen terwijl Uma me zwijgend gadesloeg. Ik wist niet wat zij dacht en zij had geen idee van wat ik overdacht.

Praten met planten? O jee.

De auto lieten we op zo’n honderd meter van het huis achter. Ik instrueerde Uma dat ze aan de overkant van de weg tegenover het huis van Fleur moest postvatten om bij de minste storing alarm te kunnen slaan. Blijkbaar hadden de burens de politie nog niet gearmeerd.

Het was nog licht buiten toen ik voor de tweede keer Fleurs huis binnendrong. Ik had de sleutel niet nodig, want de achterdeur was open. Terwijl ik naar binnen ging dacht ik nog dat Uma geen autotoeter had om mij op de hoogte te brengen van aankomend gevaar, maar dat liet ik aan haar eigen fantasie over.

De stank was er nog steeds. Ik haastte me naar de slaapkamer van Fleur en doorzocht alle kasten en laden die er waren. Ik keek zelfs onder het bed. Niets. Ik stapte de kamer van Hanneke binnen en stak het lampje op het nachtkastje aan. Hoe minder licht hoe beter. De pluchen beesten en ander speelgoed waren netjes over de hele kamer verspreid alsof er een zekere structuur achter zat, een verdedigingslinie die mogelijke indringers moest afweren in hun tocht naar het kleine bed waar nu niemand in sliep.

Het nachtkastje lag vol kleurpotloden, stiften, verfborstels, papier, latten, schaaftjes, plakband en gommen. De drie schuiven van

het bureautje in de hoek waren leeg. Op het bureau stond een rode auto, toevallig een Alfa Romeo zoals ik er een had, een staande lamp, een dockingstation, een computerscherm, een toetsenbord en een optische muis. Er was echter geen computer en dat vond ik vreemd.

Links van het bed hing tegen de muur een rek met verticaal geïllustreerde tijdschriften, boeken en stripverhalen, bovenop lag een map. Hanneke had allicht een stoel nodig gehad om het daar weg te leggen. Ik rekte mijn lichaam om het mapje eraf te nemen en bekeek het. Het waren de ontbrekende bladzijden van het lucht-schepenboek dat ik mee naar huis had genomen. Waarom had Hanneke de bladzijden met de ondergang van de Hindenburg eruit geknipt?

In de verte hoorde ik een sirene. Van een politiewagen of een ziekenwagen? Het geluid naderde in elk geval.

Plots weerklonk een slag tegen het venster. Voor alle veiligheid knipte ik het nachtlampje uit en repte me naar het venster. Hannekes kamer lag aan de voorkant en door het venster kon ik Uma beneden zien staan. Ze zag me en begon hevig met haar armen te zwaaien.

Ik stak mijn duim uit in een poging haar gerust te stellen. De Nederlandse politie was net zo dom als de Belgische om met loeiende sirene op een inbraak af te gaan. Zo gaven ze de criminelen nog een laatste kans om zichzelf op het rechte pad te brengen, ook al vervielen ze meestal in hun misdadigheid.

Ik stak de uitgeknipte bladzijden in mijn jaszak weg en rende naar beneden. Via de achterdeur die ik in het voorbijgaan dichtsmeeft, vluchtte ik de tuin in. Toen de sirene ophield, zat ik helemaal aan het einde van de grote tuin waar een hek me in mijn vluchtweg dwarsboomde. Het was manshoog, erover klimmen zou moeilijk zijn.

Het was aardedonker tussen de struiken. Ik rende het pad naar rechts af, maar in mijn enthousiasme struikelde ik over iets en sloeg tegen de grond. Toen kreeg ik de schrik pas echt te pakken.

Ik begreep dat ik in een vijandige omgeving was terechtgekomen en vroeg me af of de struiken iets kwaads in de zin hadden.

Ik krabbelde recht en wilde verder gaan, maar mijn voet bleef achter iets haken. Was een bovengrondse tak kronkelend tot leven gekomen om mij te dwarsbomen? Tot mijn grote opluchting was het slechts de riem van een tas. En die zat vast aan een schaduw die de vorm van een menselijk lichaam had.

Ik klapte het portier veel te hard dicht.

‘Ik ben blij je terug te zien,’ zei Uma, ‘ik had niet geweten wat ik moest doen als de politie jou had opgepakt. Ik kan zelfs niet autorijden. Snel, laten we ervandoor gaan.’

‘Rustig meisje, alles is goed gegaan. Laten we kalm blijven zitten en kijken wat de politie doet.’

Mijn auto stond honderd meter van de misdaadscène verwijderd. Door de open bebouwing konden we de politiemannen goed in de gaten houden. Er stonden twee politieauto’s voor het huis van Fleur, in het licht van de auto’s telde ik drie mannen. Al hun aandacht ging naar het lijk op zolder, maar het lijk in de tuin hadden ze nog niet ontdekt.

‘Wat heb je daar op je schoot?’

‘Een draagbare computer, die lag in de tuin naast het lichaam van een dode vrouw.’

‘Nog een lijk?’

Ik knikte.

‘Wie was het?’ vroeg Uma voorzichtig, want het kon Fleur zijn.

‘Ik kende die vrouw niet, maar ze is akelig aan haar einde gekomen.’

‘Ik wil het niet weten,’ zei Uma.

De benen van de vrouw zaten ergens in het halfduister vast en het leek erop dat een plant bezig was met haar prooi op een buitennissige manier te overwoekeren. Ik had naar de politiemannen kunnen gaan en kunnen uitleggen wat er aan de hand was, maar ik was te veel van de kaart geweest om rationeel na te kunnen denken,

en nu was het te laat. Ik had dingen gedaan die ik niet meer kon goedpraten.

Niet veel verder reed ik een weg naar het strand in en parkeerde de auto achter een hoop opgeworpen aarde.

‘Eens kijken wat die computer ons kan leren.’

De computer startte snel op. Hij was voorzien van een netwerkversie van Windows en liet me de keuze: THUIS OF NETWERK. Ik koos voor THUIS omdat ik dan geen gebruikersnaam en wachtwoord moest ingeven.

De achtergrond van het bureaublad bestond uit Transformers. Ik kon kiezen uit slechts twee icoontjes om te dubbelklikken. Onder het ene icoontje stond TAKK. Het icoontje had als titel: FLEUR. Was TAKK verwant met TAK op mijn werk?

‘Dit is de computer van Fleur,’ riep Uma.

Ze keek met me mee en moest daarvoor heel dicht bij me komen zitten omdat het scherm van de goedkope laptop slechts een beperkte leesbaarheid onder een bepaalde hoek garandeerde. Het was duidelijk dat die computer op het bureautje in de kamer van Hanneke had gestaan.

‘En die van Hanneke.’

Ik dubbelklikte het TAKK-icoontje. Jammer genoeg vroeg het systeem me alsnog een wachtwoord.

‘Pech,’ zei ik.

‘Laat mij eens proberen,’ zei Uma als een rechtgeaarde hacker.

Haar computerkennis had zich vermoedelijk in het Westen kunnen vertienvoudigen sinds ze uit het Oosten was vertrokken.

‘Wacht,’ zei ik.

Ik klikte eerst FLEUR aan.

De bestandmanager maakte een folder met tekstbestanden zichtbaar. Ik opende een willekeurig document en las over een wetenschappelijk proefwerk. Ergens was er een bos waar hazelaars in symbiose met klimopplanten leefden. De groendienst probeerde er van het cultuurbos een natuurbos te maken door soorten die er niet

hoorden uit te roeien. Dat deden ze bijvoorbeeld met de Amerikaanse vogelkers door een ring schors van zijn stam te halen. Zo kon de plantensapstroom niet meer vloeien en stierf de boom af. Andere bomen werden om de tien jaar gekapt. Door de stronken te laten zitten, sprongen nieuwe bomen uit.

Mooi, dat wisten we ook alweer.

‘Ben je klaar met lezen?’ vroeg ik.

‘Wacht, ik kan niet zo snel als jij lezen.’

Even later zei ze:

‘Fleur lijkt me een groen type te zijn.’

‘Inderdaad,’ zei ik, ‘eens kijken of we nog iets vinden.’

Uit de bestandsnamen kon ik niet altijd even gemakkelijk afleiden wat de inhoud was, maar dat Fleur om de natuur gaf was zeker.

In een ander document voelde Fleur zich een overlevende van een atoomoorlog. Ook al zouden alle landen van de wereld besluiten de kernwapens op te doeken, twee landen waren genoeg om een oorlog te ontketenen. Ze moest weten in welke biotoop ze het beste gedijde om te weten wie ze was. Daarom had ze besloten haar aandacht te verplaatsen naar de evolutie van de bomen.

Ik wist dat Fleur van bloemen en planten hield, maar dat ze geïnteresseerd was in de evolutie van de bomen was nieuw.

‘Die Fleur is een kanjer,’ merkte Uma op.

‘Ja, ze geeft me een goede indruk.’

‘Open dat bestand eens.’

Ze wees TOEKOMST aan.

In dat bestand ging Fleur weer de filosofische toer op. Ze vroeg zich af hoeveel mensen er over duizend jaar nog op de aarde zouden zijn. Ze zag lege steden waar solitaire mensen woonden die geen liefde meer kenden. Andere mensen hadden zich buiten de aarde gewaagd, in zwevende legosteden even buiten de dampkring. Nog anderen hadden een schuilplaats onder de grond gevonden en leefden er als mieren.

‘Er waait een frisse wind door haar teksten,’ merkte Uma op.

‘Inderdaad. Ik zou er stuk voor stuk goede verhalen van kunnen maken, tenminste als ik de tijd kreeg.’

Ik stelde me voor dat duizend jaar van nu een archeoloog Fleurs leesstukjes opgroef en al haar vragen kon beantwoorden. Ik hoopte vurig dat de teksten me zouden helpen om Fleur uit de handen van de slechteriken te redden.

Ik klikte op het bestand *ULTIMATUM*. Daarin vroeg Fleur zich af hoe ze het verhaal moest beginnen: met een sintel in de ruimte, een opgebrande wereld die als brandstof voor nieuwe werelden kon dienen? Ze zocht een manier om de ondergang van de aarde te overleven, misschien lukte dat met een verleden verhaal geschreven in de toekomst, als een verhaal dat nog moest gebeuren.

‘Echt veel hebben we er nu niet aan, behalve vreselijke toekomstbeelden,’ merkte ik op.

‘En wat leren we van TAKK?’ vroeg Uma.

‘Als we de afkorting kunnen ontraadselen, levert dat ons misschien een bonus op,’ zei ik.

TAK met één k kende ik maar al te goed. Bij BAKNV diende het om kasverrichtingen en manuele boekingen in te geven: Transactiebeheer voor Aangiftes en Kasinhouden, of iets in die aard.

Via de bestandmanager vonden we in de systeemfolder het bestand *takk.ini*, met als titel: APPLICATION ENVIRONMENT SETTINGS TAKK; TUIN AANLEG KLOK & KLOON; POWERBUILDER DEVELOPMENT TEST ENVIRONMENT.

Was TAKK een boekhoudkundig programma dat Fleur op haar werk uittestte?

‘*Tuin Aanleg Klok en Kloon?* Het lijkt wel de naam van een bedrijf uit een Suske&Wiske-album,’ zei Uma.

‘Het zou allemaal veel gemakkelijker gaan als we stripfiguren in een stripverhaal waren.’

‘Zolang we niet moeten strippen,’ zei Uma.

‘Niet overdrijven.’

‘Klik eens op dat bestand, dat lijkt me interessant. In een film zou dit het spannende moment zijn waarop de privédetective op het goede spoor komt,’ legde Uma uit.

‘Wat weet jij daarvan?’

‘Alles, ik waan me in een film.’

‘Dan toch in een slechte Amerikaanse film.’

‘Of in een Russische,’ zei Uma.

‘Dat maakt geen verschil, aan het einde gaan we toch allemaal dood.’

Uma’s blik was onbeschrijflijk.

Vlug draaide ik mijn hoofd naar het computerscherm en klikte het bestand x open.

‘Gezellig, zo met z’n tweetjes, niet?’ vroeg Uma bij het zwakke licht van het leeslampje in de auto.

Ik knikte en hoopte dat onze film meer van die romantische momenten zou bevatten.

Een vervelend geluid dat uit de computer kwam verstoorde ons onderonsje.

‘Verdomme, de batterij is bijna leeg,’ zei ik.

De computer zou het nog een tijdje volhouden, toch las ik de tekst van de x-file in recordtijd:

Meneer B organiseert al 10 jaar vluchten met warmeluchtballonnen. Onze professionele ballonvaarders en uitrusting garanderen, behalve een fantastisch avontuur voor de passagiers, ook voldoende reclame. Meneer B zorgt voor een onvergetelijke vlucht boven Nederland of België als jij voor de gelegenheid zorgt: een verjaardag, een huwelijk of eender welke bijeenkomst.

De wind geeft natuurlijk de bestemming in. Bij de landing houden we de traditie in ere van een glas champagne te drinken en een luchtdoopdiploma te overhandigen. Nadien word je met een van onze wagens teruggebracht naar de opstijgplaats. Bij regen en harde wind lasten we de vluchten af, het moet immers ook veilig blijven. Het Bestuur der Luchtvaart controleert ons materiaal regelmatig. Is Meneer B mijn Meneer X?

Het bestand vermeldde tevens het adres en telefoonnummer van de firma Meneer B.

‘Die tekst komt van het internet,’ zei Uma.

‘Het internet is één groot reclamebord,’ zei ik.

‘Dat is niet waar. Als je weet wat je zoekt, is het internet een goddelijk instrument.’

‘Je hebt gelijk, maar laat in godsnaam die god erbuiten.’

‘Als jij dat ook doet, godverdorie,’ zei ze.

‘Oké,’ gaf ik snel toe.

Ik leunde achterover in de zetel en dacht na. Ten eerste was ik bijna zeker dat het woord *warmeluchtballon* niet in het woordenboek stond. Ten tweede vroeg ik me af of Fleur mijn boek *Meneer X* had gelezen en op het internet naar bijzondere meneren was gaan zoeken. Ten derde: wat bedoelde ze met *mijn Meneer*? Had ze een oogje op iemand anders laten vallen? Dat had je natuurlijk als je elkaar zelden zag.

‘En nu?’ vroeg Uma.

‘Ja, wat nu?’

Tegelijk met de computer die voor de tweede keer piepte, vlamde een ideeetje in mijn brein op.

‘Kijk eens wat er nog in die tas zit.’

Uma rommelde erin en gooide alles wat los zat eruit: geheugenstick, stroomkabel, transformator, kabels en een extra muis.

‘Wat is dit?’ vroeg Uma terwijl ze het zwarte dingetje omhooghield.

Ik wist het ook niet zo direct, maar terwijl ze het omhulsel eraf deed, werd het voor ons beiden duidelijk.

‘Het is een soort gsm, met een simkaart,’ zei ik.

‘Daarmee kun je op een draagbare pc surfen op het internet waar je wilt,’ zei Uma.

‘Mooi, en we hebben een aanknopingspunt.’

‘Wat dan?’

‘Het adres en het telefoonnummer van Meneer B,’ zei ik.

‘Die stonden in het bestand X. Of ken jij ze nog vanbuiten?’

‘O ja.’

Ik nam mijn pen uit het prullenbakje tussen de twee voorzetels, viste een oud kasticket uit mijn broekzak op en schreef de gegevens op. Als bewijs van mijn breinkunst toonde ik het briefje aan Uma.

‘Waar ligt Goes?’ vroeg ze.

‘Bij Zierikzee, denk ik.’

De computer koos net dat moment om zichzelf af te zetten. Jammer, want het voornemen om ons op een netwerk aan te sluiten door de gsmkaart als hotspot te gebruiken, viel daarmee in het water.

‘Shit,’ vloekte ik.

Ik associeerde het woord met de grote boodschap die ik ook nog moest doen.

Na controle van de omgeving bleek dat geen enkel spoor de politie tot aan ons hotel had kunnen brengen. We vluchtten naar binnen en sloten ons op in onze kamer.

Terwijl ik op de pot zat, overdacht ik de situatie. Als conclusie kon ik zeggen dat er veel kans was dat Fleur Meneer B had gecontacteerd. Ze had haar Meneer X op het internet gezocht en Meneer Ballon gevonden.

Toen ik uit het kleinste kamertje kwam, wilde Uma de computer aan het telefoonnetwerk van het hotel koppelen. Ze stond op het punt de telefoonkabel uit de contactdoos te trekken.

‘Wacht even, ik wil dat telefoonnummer nog eens proberen.’

Ik zette me op de rand van het bed en nam de hoorn van de haak. Nul bracht me buiten het hotel. De toon maakte duidelijk dat de telefoon aan de andere kant van de lijn overging, maar na vijf tonen wist ik genoeg.

‘Niemand neemt op, of wacht eens, verdorie, ik hang aan een antwoordapparaat.’

‘Wat hebben ze te zeggen?’

‘Morgen kan ik tijdens de kantooruren terugbellen, van kwart voor negen tot halfvijf.’

Ik legde de hoorn op de haak en liet Uma als een rechtgeaarde desktopmanager aan het werk gaan. Een vijftal minuten verstreken, en toen zei ze blij:

‘Ik ben klaar.’

Uma had de computer op het stroomnet aangesloten en in de internetverkenner de goede zoekmachine gestart. Ik gaf als zoekwoord *luchtballon* in. De machine vond drie sites. Bij de tweede site hadden we prijs: MENEER B. Een klein luchtballonnetje volgde de beweging van de cursor terwijl ik hem naar een link bewoog: WIE ZIJN WIJ?

Een tekst verscheen.

‘Dat is dezelfde tekst uit het bestand van Fleur,’ merkte ik op.

Behalve de zin: *Is Meneer B mijn Meneer X?*

We gingen alle links af, maar we vonden niets bruikbaar. Alleen het ballonnetje dat de cursor op de voet volgde, maakte de site leuk.

Ik dacht na over een nieuw zoekwoord. Het hoofdpersonage uit het boek *Meneer X* krijgt in een bepaald hoofdstuk last van een stem in zijn hoofd die hem beveelt naar een bos te gaan. Dus ik gaf het zoekwoord *bos* in.

De computer toonde de eerste tien gevonden sites. Ik koos daaruit *De evolutie van het bos* en las dat bomen de evolutie van de mens op gang hebben gebracht. Interessant, maar ik zocht naar iets anders.

Het zoekwoord *boom* bracht me weer bij *bos*. Ik koos voor *Het landelijke bosbeheer* en vond eindelijk een interessant spoor: *Er is sinds kort aandacht voor de werking van het Landelijk Bosbeheer via de regionale televisie TAK. Zij zenden wekelijks het programma Nat Ur uit, een serie van twaalf afleveringen over de natuur in elke provincie van Nederland. Volgende week organiseert het Landelijk Bosbeheer een excursie naar het project bij Westenschouwen. Geïnteresseerden schrijven op de gebruikelijke wijze in.*

Het zoekwoord *tak* leverde als resultaat onder meer de genealogie van de familie Doems en *ATTAK* op, een site voor mensen die soldaatje wilden spelen. Ik wilde er geen tijd aan verspillen en nam een kijkje op de site *Filosofie van de hak op de tak*, waarin iemand voorstelde om onze filosofische gedachten op het internet te gooien, in de hoop de mens menswaardiger te maken.

‘Wat een gezever,’ zei Uma.

Ik keerde terug naar de mogelijke sites van de bos-zoekopdracht en koos *Zeeland*, de provincie waar we vertoefden.

‘Zeeland is een gek woord, niet?’ vroeg Uma.

‘Waarom?’ vroeg ik omdat het een prima naam was voor een Nederlandse provincie aan zee.

‘Zeeland. Zee-land. Gek woord. Zee en land in één woord.’

‘Je bent goed met taal.’

‘Ik weet het,’ zei Uma.

‘Veel zelfvertrouwen heb je ook, maar dat is helemaal niet zo slecht.’

Ze lachte haar tanden bloot en draaide haar mooie hoofdje weer naar het computerscherm.

Zeeland is ingedeeld in Walcheren, Noord- en Zuid-Beveland, Schouwen, Duiveland en Tholen. Mijn logische keuze was Duiveland. Nog een klik leverde ons informatie over de Amerikaanse trekduif op. Zij was een bron van voedsel en door de opgang van de spoorwegen was het duivenvlees nog meer in trek gekomen. In 1914 was de allerlaatste trekduif in de dierentuin van Cincinnati overleden.

Je kunt je afvragen hoe het zover kon komen, maar net zoals de Paaseilandbewoner die de laatste boom velde, had de duivenjager niet in de gaten dat hij de laatste trekduif uit de lucht schoot.

‘Ben je niet op een dwaalspoor terechtgekomen?’ vroeg Uma.

‘Hoezo? Dit is toch interessant, of niet?’

‘Voor jou misschien. Ik denk niet dat de duiven ons zullen helpen om Fleur terug te vinden.’

‘Je weet maar nooit.’

‘Gewone huis-tuin-en-keukenduiven zijn dom,’ zei Uma.

‘Ze zijn slim genoeg om hun weg naar huis terug te vinden. Dat kunnen sommige mensen zelfs niet.’

‘De klok tikt, we moeten ons haasten,’ riep Uma.

‘Laat me nog even iets op de computer uitproberen,’ zei ik en gaf het zoekwoord *klok* in.

Klok sloeg onverwacht een brug naar de muziek, in het bijzonder de muziek van Will Tura: Als jij de klok terug kon draaien, als je in de tijd terug kon gaan, zou je dan veel meer liefde geven? Had je dan minder pijn gedaan? Als jij de klok terug kon draaien, zou je wat maken van je leven? Zou jij dan alles anders doen?

‘Ken je dat liedje?’ vroeg ik.

Uma schokschouderde. Zonder bijbehorende muziek zei de tekst me ook niet veel. Het idee achter het liedje was utopisch. De tijd kun je helemaal niet terugdraaien. Maar mocht ik daar zo zeker van zijn? Het leek me een goed idee om het zoekwoord *tijd* in te geven. In de lijst van tien vond ik een verwarrende maar filosofische gedachte: *Iets gaat voorbij, dat is verleden tijd. Ik zie uit naar iets, dat is toekomstige tijd. En ik ben nu, ik ben in de tegenwoordige tijd. Dat ik ben, is duidelijk, maar hoe zit het met mij in het verleden en in de toekomst? De tijd werkt in twee richtingen, verleden en toekomst trekken me uit elkaar. Het is tijd. De tijd is, maar is dat niet meer als hij overgaat. Want dan is hij er geweest.*

Overgaan. Evolueren. Transformeren. Het was allemaal hetzelfde. Tijd leverde me nog meer op. De klokkenmakers merkten dat hun mechanisch uurwerk niet gelijkliep met de zonnewijzer, vanwege de ellipsvormige beweging van de aarde rond de zon en omdat de aardas scheef staat ten opzichte van het eclipticavlak. Ze voerden de middelbare tijd in – waarbij een denkbeeldige zon regelmatig om ons heen draait – en verwerkten het verschil met de echte tijd in de zonnewijzer.

Tijd stuurde me ook naar de ingewikkelde lichtklok van Einstein: *Met een klok meet je de tijd, maar ook de klok is een fysisch proces dat van een interne klok afhangt. De lichtsnelheid is een bouwsteen voor de ruimtetijd omdat hij de onderlinge beïnvloeding tussen punten in de ruimte op afstand bepaalt.*

‘Daar begrijp ik niets van,’ zei Uma.

‘Een beetje moeilijk, dat geef ik toe.’

Ik keerde terug naar het resultatenvenster van de klok-zoekactie. Op nummer tien stond iets over klonen, of beter kloneren. Aan het woord waren voor- en tegenstanders van Dolly. Ik vond er mijn eigen mening terug. Voor mij zijn de mens, het dier en de natuur gelijkwaardig. Ik heb vooral oog voor de grenzen en de nadelen van de kloontechnologie.

‘Ik kan me voorstellen dat een kloon van Joseph Mengele op een afgelegen plek in het geheim mensen kloonert,’ merkte Uma op.

Ik vond het opmerkelijk dat Uma de engel des doods uit de tweede wereldoorlog kende.

‘Ik ook, misdaad loont.’

‘Misdaad kloont,’ zei Uma.

Haar uitlating inspireerde me. Ik tikte als zoekwoord *misdaad* in, maar dat gaf geen goed resultaat. In misdaden was ik niet geïnteresseerd, veeleer in misdaadbestrijding. Dus ik gaf het woord *politie* in. Om te weten wat ze nog deden behalve het verkeer regelen.

Op de vierde plaats stond een site van de Nederlandse Marechaussee, informatie over het Korps van de Landelijke Politiediensten en hun technische recherche. Handschriften vergelijken, spraakonderzoek, gegevensbeveiliging, ballistiek van kogels, DNA-patronen, vingerafdrukken. Het stond er allemaal in uitgelegd.

Ik vroeg me af of vingerafdrukken in de toekomst de baan moesten ruimen voor genetische vingerafdrukken. Het was te hopen dat microscopen, chromatografen, spectrometers en andere geavanceerde technieken de slechteriken van deze wereld te slim af zouden zijn. Maar ik hoopte ook dat mijn vingerafdrukken in het huis van Fleur geen houvast zouden zijn voor de Nederlandse politie in een poging een onopgeloste misdaad op te lossen. Ze konden me de moord op de man op zolder niet in de schoenen schuiven, want dat had hij zichzelf aangedaan.

‘Hou je DNA goed bij je Uma, want voordat je het weet hebben ze het te pakken.’

‘Mafketel,’ zei ze en duwde me bijna van mijn stoel.

We besloten een eind te maken aan onze leerrijke surftrek door internetland. We rolden over het bed en kietelden elkaar bijna dood, het spelletje was een verademing.

Nadien vielen we snel in slaap.

Ik scherm het felle licht af door mijn ogen tot spleetjes te knijpen. Aan het einde van een tunnel komt een silhouet wankelend in mijn richting gelopen. De schaduw ervan speelt over de wand als een spook in perspectief, een hoofd ontzaglijk groot en dichtbij, benen zo lang als de tunnel en heel veraf.

Hanneke?

‘Yep.’

Het spookje kan gedachten lezen én spreken.

‘Wat doe jij hier?’

‘Hoe laat is het?’ vraagt het meisje.

Ik twijfel of het Hanneke is. Ik controleer het horloge aan mijn rechterpols en merk dat het stilstaat op 11u55. Een teken aan de wand?

‘Het is tijd,’ zeg ik, maar ik heb geen idee waarvoor.

‘Wat ben je van plan?’ vraagt ze verrast.

‘Ik wil je niet kussen om een kusje te krijgen maar om er eentje te geven,’ zeg ik in een vlag van waanzin.

‘Hoe voelt het om verliefd te zijn?’ vraagt ze.

‘Het is iets in mijn hersenen waardoor ik me raar ga voelen.’

‘In je hersens?’ vraagt het meisje.

Ik heb de indruk dat het Hanneke is, met een vleugje Fleur.

‘Ik bedoel mijn hart natuurlijk.’

Hanneke lacht. Dat zie ik niet maar hoor het. Haar spookbeeld maakt plaats voor licht. De spartelende schaduwen op de tunnelwand verdwijnen als een horde springende antilopen.

‘In een zwart gat eindigt de macht van de regenboog,’ roept het kind me na.

De tunnel maakt plaats voor mijn buurman die de hogedruk-reiniger opendraait en een mistregen in mijn richting spuit. De zon laat haar ware gezicht zien door haar regencirkel te tonen, als aureoolte boven het hoofd van Uma Zavgorodnya.

Ik werd wakker naast Uma die op haar buik in slip en bh nog lag te slapen. Ze had zo gewoeld dat haar rechterbeen boven het laken lag en het linkerbeen eronder, terwijl haar linkerarm naast mij lag, omhooggestoken naar haar kussen. Op haar horloge was het 07u15.

Ergens in mijn achterhoofd zaten nog flarden van mijn laatste droom. Woorden zoals verdriet, verliefdheid en blijdschap deden me denken aan de drie-eenheid van verleden, heden en toekomst, omdat zij ook naar hartelust overgaan.

Uma bewoog. Haar slaperig gezucht ging hortend en stotend over in een veel lichtere ademhaling. Ze werd wakker. Het was zalig om ernaar te kijken.

We ontbeten gezellig op de kamer en babbelden over dingen die in ons geheugen kwamen opborrelen, in een poging geen enkel detail van het geheel te missen.

Klokslag 09u00 belde ik naar de firma Meneer B. Ik stelde mezelf aan de secretaresse voor en zij legde me uit dat Meneer B vluchten organiseerde voor werknemers van bedrijven. Meestal ging het van Yerseke naar de Kalmthoutse heide in België, over een stukje water naar Ossendrecht en verder over een bos- en heidelandchap waar je je vingers van aflikte. De secretaresse klonk bijna als een reclamespot. Details over de vluchten wilde ze echter niet geven.

‘Kan ik Meneer B spreken?’ vroeg ik.

Even viel er een stilte.

‘Ik weet niet of hij er al is. Ik zal eens in zijn bureau piepen,’ zei de secretaresse.

Ik hoorde hoe haar voetstappen zich verwijderden van de plaats waar de telefoon zich bevond, hoe een deur open schuurde, hoe ze vroeg of hij klaar was met het ontbijt, hoe de deur dichtviel zonder een antwoord te hebben gehoord en ten slotte hoe ze terug naar de telefoon kwam. Ze leek in haar bureau naar iets te zoeken voordat ze de hoorn opnam en zei:

‘Ik verbind u door, Meneer Vazardi.’

‘Dank u,’ zei ik.

Er weerklonk gekraak over de lijn en toen:

‘B.’

Ik begreep dat ik Meneer B aan de lijn had.

‘Goedendag meneer, uw secretaresse wilde me niet zeggen welke bedrijven de laatste weken bij u hebben ingeschreven.’

‘Hm,’ klonk het aan de andere kant.

Ik dacht: *Laat hem even daarover nadenken.*

‘Ik ben op zoek naar informatie over Fleur Barentsen en haar dochter Hanneke. Ik hoopte dat u me kon zeggen of zij ooit met u gevlogen hebben.’

‘Laat me dat nou eens even nakijken,’ zei Meneer B terwijl ik hem op een toetsenbord hoorde tokkelen, waarna hij vervolgde: ‘op 1 mei hebben de werknemers van het bedrijf TUINHIER hun luchtdoop gehad.’

Dat was ongeveer twee weken eerder. Fleur werkte in een warenhuis voor tuinproducten, maar de bedrijfsnaam had ze me niet verteld.

‘Tuin hier?’ vroeg ik, want het klonk vreemd in de oren.

‘Inderdaad, zoals in *tuinier hier*,’ kraamde Meneer B uit, ‘maar *tuin* en *hier* schrijf je aan elkaar vast.’

Ik dacht aan de hond van een vroegere vriend die Komhier heette.

‘Ik herinner me die groep nog goed omdat de bedrijfsleider zich had ingeschreven als Meneer P.’

Meneer B praatte zo snel als een trein die moeilijk tot stilstand kwam.

‘Hartstikke leuk,’ moest ik zeggen.

‘Meneer P bezit een keten van TUINHIER-winkels in Zeeland, de meeste in Schouwen-Duiveland, er is ook een vestiging in Zierik-zee.’

‘Was Fleur Barentsen in het gezelschap van Meneer P?’

‘Ja, ze viel me op, want ze had een kind bij. Het meisje heeft voortdurend gemokt, wat gek was, want kinderen zijn meestal enthousiaster voor ballonnen dan volwassenen. Ik herinner me nu ook dat Meneer P zijn eigen volgwagen had en dat de vrouw en het meisje met hem zijn meegereden.’

‘Hoe oud schatte u die vrouw en dat kind?’

‘Zij was volgens mij in de dertig en het kind negen, of iets jonger.’

‘Mooi. Verliep de vlucht naar wens?’

‘Het was een heel mooie vlucht, maar een stevige bries waaide ons vijftig kilometer verder en we riskeerden in open zee te garen. Dat ging net goed.’

Dat stelde niets voor tegenover mijn heteluchtballonongeluk.

‘Oké, ik dank u voor uw bereidwillige medewerking,’ zei ik.

‘Zonder dank. Als u – ’

Ik had de hoorn al neergelegd. Fleur en Hanneke waren na de vlucht met de ballon nog samen geweest, het meisje dat ik aan het tankstation had gezien, was dus heel waarschijnlijk niet Hanneke geweest.

‘En?’

Uma keek me vragend aan. We zaten op de rand van het bed met de resten van het ontbijt tussen ons in. Ik draaide mijn hoofd naar de computer op het tafeltje aan het venster en zei:

‘Als we nu eens op de internetsite van de politie kijken of ze iets over onrustbarende verdwijningen melden.’

‘Goed idee,’ zei Uma.

Ze liep in haar ondergoed naar de computer en startte hem. We konden al zo goed met elkaar opschieten dat onze minimale kleding geen reden meer was voor ongemak.

In een mum van tijd bevonden we ons op de politiesite. In plaats van de technische recherche kozen we *opsporingen*. Uit de Schelde nabij Waarde was een sporttas opgevisst waarin naast een Transformers-strandbal het lijkje van een kind zat. En een minderjarige in het gezelschap van twee meerderjarigen uit Goes was

spoorloos verdwenen; het drietal was aan de Belgische grens gesignaleerd.

Er waren nog meer opsporingsberichten over dodelijke verkeersongevallen, verdachte overledenen, gewaagde overvallen, gevaarlijke ontsnappen, koelbloedige moordenaars, verkrachters en aanranders, maar er was niets te vinden over een jonge vrouw van drieëndertig en een kind van acht. Ik zocht de site af naar interessante links, maar die leverden ook niets op. Misschien had de politie nog niet de tijd gehad om alle opsporingsberichten op het internet te zetten.

‘Hier dreigt ons onderzoek vast te lopen,’ zei Uma als een doorgewinterde rechercheur.

‘Wacht eens even, Meneer B heeft gezegd dat de meeste TUINHIER-winkels van Meneer P in Schouwen-Duiveland liggen.’

Het woord *Schouwen* dobberde al een tijdje ergens op mijn geheugenzee rond. Ik doorliep de geschiedenis van mijn surfsessie op het internet, ezelsbruggetjes die me van *luchtballon* naar *bos* naar *boom* naar *tak* hadden gebracht. Ineens zag ik TV TAK staan. De zender zond wekelijks het programma Nat Uur uit. Volgens de site organiseerde het Landelijk Bosbeheer binnenkort een excursie naar het project bij Westenschouwen.

‘Wat ben je van plan,’ vroeg Uma.

Zonder te reageren gaf ik het zoekwoord *tuinhier* in.

TUINHIER behoorde toe aan een groep van bedrijven die vooral bouwproducten van plastic, metaal en steen fabriceerden, tuinproducten verkochten, afvalproducten recycleerden en onderzoek naar het gebruik van natuurlijke materialen deden. Een dochterbedrijf heette TAKK.

‘Daar heb je TAKK weer,’ zei Uma, aandachtig zoals altijd.

‘Zozo, Meneer P van TUINHIER heeft TAKK als broertje, met hoofdzetel in Serooskerke.’

Ik hoopte dat het de afkorting was voor Tuin Aanleg Klok & Kloon. Het adres schreef ik op een papiertje.

‘Waar ligt Serooskerke?’ vroeg ik, ‘kijk eens op google maps.’

Uma opende een tweede tabblad en zei niet veel later:

‘Dat ligt bij Middelburg, vijfendertig kilometer van hier, zevenendertig minuten rijtijd.’

‘En Westenschouwen?’ vroeg ik.

‘Wacht even.’

Ons speurwerk begon eindelijk vruchten af te werpen. Hoewel, het beste speurderskoppel aller tijden, Dana Scully en Fox Mulder, had ook wel eens naast de echte dader gegrepen.

‘Dat ligt achttien kilometer van hier, het is eenentwintig minuten rijden.’

‘Mooi,’ vond ik.

Op de site van TV TAK klikte ik op het tv-programma voor die dag en zag dat Nat Uur geprogrammeerd stond voor 17u55.

‘Ik weet genoeg,’ zei ik en stond van de stoel op.

‘Wat ga je doen?’ vroeg Uma.

Ik draaide me om, keek naar mijn blote voeten en hief mijn armen op zoals een jesus-christus die het heidense volk toespreekt, of beter, zoals een priester die de genodigden aan de tafel van Onze-Lieve-Heer zalig verklaart.

‘Ik ga mij aankleden natuurlijk. Het is al bijna middag.’

Op dat ogenblik schoot het Uma te binnen dat ze er redelijk naakt bij liep in bh en slip, want ze kruiste haar armen voor de borst.

‘Je hebt gelijk,’ zei ze.

Ze kwam al wiegend met haar heupen naar mij. Het vrouwelijke gaan zat al in haar jonge lendenen vastgebakken.

‘Ik geef toe dat jouw bekleding leuker is dan die van mij.’

‘Jij ziet er niet uit,’ zei ze terwijl ze langs me door naar de badkamer rende.

‘Ik zou eerst gaan,’ riep ik.

‘Vrouwen eerst,’ zei ze, ‘wacht jij je beurt maar af.’

Ze wierp me een blik toe die staal deed smelten. Steels.

Een kort bezoekje aan de plaatselijke TUINHIER-winkel leerde ons dat de directeur niet aanwezig was. Het praatje met een winkelbediende leverde ons zijn achternaam op: *Meneer Baal*. Nog een Meneer B. Verwees zijn naam naar een strobaal of was het een verbastering van Bahaal, de onderwereldfiguur? Mijn fantasie sloeg op hol en Uma toomde me in.

We aten op het terras van het restaurant Hollandse Pot in Zierikzee. Het weer was uitzonderlijk goed. Af en toe verstopte de zon zich achter een dikke cumuluswolk. Dan voelde ik een kille wind, maar achter een windscherm van glas en hout kon me die niet deren.

Uma bestelde een *toast uit zee* en ik koos voor een *oosters maatje*. Als toetje at zij een *pepernoten polderkoek* en ik een *cake voor een jaar*. De gebakjeskaart was ellenlang en ik maakte de dienst daarvan opmerkzaam. Ellemijn – dat stond op haar naamkaartje – legde uit dat de Nederlander per jaar zeventien kilo koek, taart en gebak at.

Toen we klaar waren, zag ik tot mijn verbijstering dat ik de vleesgerechten niet had gezien. *Biefstuk met wodkaroomsaus* deed het water in mijn mond lopen. *Gehakttaart met ananas* kon er ook nog wel in. Of had *Surinaamse bruine bonen met kip* toch iets meer dan *Jeannettes zuurkoolschotel* of *duivels kiekeken op Vlaamse wijze*?

We besloten via de Zeelandbrug naar Serooskerke te rijden. Westenschouwen konden we nadien gemakkelijk bereiken via de Oosterscheldekering en de pijlerdam, om te weten te komen wat het project aldaar behelsde.

Uma startte de muzikspeler en zag de titel en uitvoerder op het scherm verschijnen.

‘Wie is El Greco?’ vroeg ze.

‘Ik geloof dat hij in de zestiende eeuw religieuze schilderijen heeft gemaakt. Hij is geboren op Kreta en de Spanjaarden noemden hem El Greco, de Griek. Zoek het maar op.’

Uma zocht het op haar smartphone op. Ze las voor:

‘Het komt erop neer dat het niet gaat om iets te zijn. Het gaat erom iets te kunnen, want iets meer zijn kunnen we niet. We moeten als kunstenaar bewust zijn van de kosmos rondom ons, zodat ons werk duidelijk is voor de kunstminnaar. Als we daarin slagen, mogen we ons scheppers noemen.’

De kunstenaar die zijn kunst baart.

Uma zag een verband met doorgeven van het leven door te vragen:

‘Heb jij kinderen?’

Terwijl ze wist dat ik er geen had.

‘Nee. En jij?’

‘Zot.’

‘Misschien ben ik dat ja.’

Mezelf gek verklaren kon ik heel goed.

‘Waarom ben jij nooit getrouwd?’

‘Drempelvrees.’

‘Heb je een vriendin?’

‘Naar wie denk je dat we op zoek zijn?’

‘Is Fleur je beste vriendin? Je ziet haar nauwelijks.’

‘We schrijven brieven, elektronisch én op papier. Het is niet de frequentie van je fysieke contacten die je een vriend of vriendin maken?’

Ik had het ooit duidelijk gemaakt in een verjaardagsgedichtje. Te laat had ik beseft dat: *Elkaar zien is zoveel belangrijker dan elkaar horen*. Er was niets mooier dan verdrinken in de schone ogen van je geliefde.

‘Fysiek contact is ook belangrijk, of niet?’ vroeg Uma.

Ik knikte en vroeg:

‘Heb jij een vriend?’

‘Een heleboel.’

‘Ik bedoel iemand aan wie je alles vertelt over wat je roert.’

Ik liet haar even daarover nadenken terwijl ik alle moeite had om de auto door een onoverzichtelijke bocht te sturen.

‘Ja, zo iemand heb ik.’

‘Hoe heet hij?’

‘Dat zeg ik niet.’

‘Zeg me dan hoe oud hij is.’

‘Oud.’

Toen ik mijn hoofd naar rechts draaide, zag ik haar glimlachen.

‘Hoe oud is hij ongeveer?’

‘Hij kan mijn vader zijn.’

Ik glimlachte en vloekte tegelijk. Eindelijk had ik de vrouw van mijn dromen gevonden en het kind was amper zeventien jaar.

‘Fijn voor jou,’ zei ik, ‘heb je soms ruzie met hem?’

‘Nee, dat is onmogelijk.’

‘Dat denk jij. Uit ervaring weet ik dat samenwonen met een vrouw ongelooflijk veel wilskracht vergt. Dingen die je verkeerd doet zal ze met veel te harde woorden in je gezicht smijten.’

‘Misschien,’ zei Uma weinig toegeeflijk.

Op fysiek vlak was ze misschien al een vrouw, maar op mentaal vlak moest ze nog ervaring opdoen.

‘Het is jammer dat de mensen niet dezelfde methode als de bonobo’s toepassen om hun meningsverschillen te beslechten.’

‘Wat zijn bonobo’s?’ vroeg Uma.

‘Dat zijn dwergchimpansees.’

‘Hoe lossen zij hun ruzies dan op?’

‘Een snelle wip en al het kwaad is vergeten.’

‘Dat zou jij wel willen, niet?’

Die vraag achtte ik een antwoord niet waardig.

‘De mens heeft geen betere oplossing. Bij een ruzie met zijn vrouw zal menig man enkele dagen zichzelf moeten behelpen,’ bevestigde ik.

‘Behelpen?’

‘Zichzelf bevredigen, of hoe noem jij dat?’

‘Masturberen, onaneren,’ zei Uma.

‘Dat is duidelijk geen taboe voor jou.’

‘Het is een natuurlijke ontlasting die voorgeprogrammeerd is.’

Tjonge jonge, ze zat nog meer op één lijn met mij dan ik had gehoopt.

‘Ik weet uit goede bron dat veel getrouwde mannen het doen. Denk je dat getrouwde vrouwen het ook alleen doen?’

‘Ik weet het zeker,’ zei ze.

In een flits zag ik hoe Uma bij zichzelf op ontdekking ging. Menig man zal niet snel toegeven dat hij zich tot die verbeelding laat verleiden terwijl hij de hand aan zichzelf slaat.

Ik beschouwde me als een zaadsparende man. Natuurlijk moest ik me af en toe ontladen, maar dat maakte me tegelijk een zaadverspiller. Gelukkig kon ik me inhouden om mijn theorie over gezinsuitbreiding uit te spuien.

‘Ga jij ooit trouwen?’ vroeg ik.

‘Ik heb het recht om niet te trouwen.’

‘Dan blijf je alleen, net zoals ik.’

‘Ik heb het recht om alleen te zijn.’

‘Wil jij ook iets aan de overbevolking doen?’

‘Ik heb het recht om me niet voort te planten,’ zei ze furieus.

Het was slechts een spel. Onze gezichten tooiden zich met een grijns waarin de wetenschap vervat zat dat we de wereld aankonden zoals ze was.

‘Ik ben in evenwicht met mezelf,’ zei ik in een poging te peilen hoever Uma wilde gaan.

‘Ik zou me allicht goed voelen, heel alleen op de wereld.’

Ze meende dat.

‘Alleen mét de wereld,’ zei ik euforisch.

Het ontlokte aan Uma een schaterlach die in de kleine ruimte van de auto in resonantie kwam met de schilderachtige penseelbewegingen van El Greco in de vorm van geluidsgolven.

Druppels vielen op de voorruit. Ik zette de ruitenwissers aan en waagde een blik op de buitenwereld. De lucht was ongemerkt donkergrijs geworden en regen begon de aarde te geselen.

Serooskerke is niet veel kleiner dan Zierikzee. Het kustplaatsje lijkt op een kleine haven aan de Oosterschelde die je daar een zee mag noemen.

Tuin Aanleg Klok & Kloon was snel gevonden. Het bedrijf lag aan de Antonideskade. Op de groene gevel van het kleine pand hing een bord waarop in gele letters TAKK stond. Ik stelde me voor dat de stichters van het bedrijfje Meneer Klok en Meneer Kloon heetten. Wat had tuinaanleg met klokken of klonen te maken? Kwekers van planten en bomen kon ik als klooners zien, maar de klok kon ik niet plaatsen.

Ik keek toe hoe Uma de winkeldeur wilde openen. Maar ze was gesloten.

‘Verdomme, nog een doodlopend straatje,’ zei ze.

Ik vroeg me af waar haar gedrevenheid vandaan kwam.

Toen ik door het raam naar binnen keek, zag ik niets bijzonders. In de rechterbenedenhoek van het grote raam hing een plaatje met de openingsuren, daaronder een verklarende tekst: INDIEN DE DEUR DICHT IS TIJDENS DE HIERBOVEN VERMELDE UREN, GELIEVE ZICH TE WENDEN TOT HET MAGAZIJN. Dat was het geval. De zaak ging dicht om 17u45.

‘Het is pas tien over vier,’ wist Uma.

Plotseling zag ik in het raam van het pand de reflectie van iets wat achter ons voorbijvlog. Ik draaide me om en zag een zwerm vogels.

‘Wat zijn dat voor vogels?’ vroeg ik meer aan mezelf dan aan Uma.

‘Ze lijken op uit de kluiten gewassen duiven.’

Ze scheerden over mijn auto aan de overkant van de weg en verdwenen achter de hoekgevel van een huis aan het kruispunt iets verderop. Toen ik een blik op mijn geparkeerde auto wierp, geloofde ik mijn eigen ogen niet.

‘Shit.’

Zonder te kijken stak ik de weg over. Uma holde achter me aan en riep:

‘Dat is wel het goede woord.’

Ik staaarde naar de met witgrijze vlekken besmeurde auto in de gietende regen. Meerdere vogels hadden hem met hun uitwerpse-len bestookt, maar ik wilde er geen voorteken in zien.

‘Doe het portier eindelijk open,’ hoorde ik Uma roepen.

Ze werd ongeduldig, want vrouwen laten hun haar nu eenmaal niet graag nat worden. Terwijl ik eraan dacht dat ik mijn paraplu thuis had laten liggen, liet ik even de kille regendruppels verkoe-lend op mijn hete hoofd kissen. Vervolgens drukte ik op het knopje van mijn afstandsbediening en de pookjes sprongen tegelijk om-hoog.

‘Dat werd tijd,’ zei Uma.

In de auto keken we elkaar aan. Ze leek op een natte kat.

‘Sorry,’ zei ik.

Ik hoopte dat het lang genoeg zou regenen om de auto weer zuiver te wassen.

We waren goed nat, maar de temperatuur in de auto was vol-doende hoog om ons snel op te warmen. Onze kleren zouden iets langzamer drogen.

‘En nu?’

De geijkte zin waarmee Uma me meestal wilde opjagen.

‘Naar het magazijn van TAKK?’

Ze keek me bedenkelijk aan.

‘Waar ligt dat magazijn?’

Ik wist het niet en keek naar buiten. De gevel van TAKK leek op een doodgewoon rijtjeshuis. De enige deur hadden we uitgepro-beerd en er was geen bouwsel in de buurt dat op een magazijn leek.

Ik reed naar het kruispunt en sloeg rechtsaf. Terwijl ik de rech-terkant van de straat goed in de gaten hield, zei ik:

‘Misschien komt ergens een smal straatje uit dat achter de hui-zen ligt.’

Ook achter mijn huis in Hasselt was er een steegjesnetwerk om alle tuinen bereikbaar te maken.

‘Denk je?’

Helaas stonden er enkel nog meer rijtjeshuizen.

‘Misschien aan de andere kant,’ zei ik terwijl ik de auto keerde.

We reden terug naar het kruispunt, sloegen linksaf, kwamen voorbij TAKK en draaiden de laan aan onze linkerkant in, maar die liep dood.

‘Ik heb de indruk dat we hier niet verder geraken,’ zei ik.

‘Hola, kijk daar eens,’ riep Uma terwijl ze met haar rechterarm langs mijn gezicht naar buiten wees.

Het was een smalle doorgang voor fietsers of voetgangers, een niemandsland aan weerskanten van de tuintjes afgescheiden met afgebrokkelde betonnen platen.

‘Dat is een poging waard,’ zei ik.

Ik parkeerde de auto aan de linkerkant van de weg. We stapten uit en renden door de plenzende regen naar het straatje.

Bomen en struiken staken boven de betonnen platen uit. Het bladerdak fungeerde als afdak voor de regen. Rukwinden deden de takken wild heen en weer zwiepen. Ik maakte mezelf wijs dat ze ons dwarsboomden.

Uma liep voorop. Het pad werd niet veel gebruikt en we baanden ons gebukt een weg erdoorheen. Toen Uma onverwacht stopte, botste ik met mijn hoofd tegen haar achterwerk en ik greep haar heupen vast om niet te vallen. Ze vroeg iets, maar het ging niet over mijn handtastelijkheid:

‘Is dat een magazijn?’

Ik keek gebukt langs haar heen. Het pad gaf helemaal geen toegang tot een afgelegen magazijn. Vóór ons stond een bakstenen kapelletje overwoekerd door struiken, klimop- en andere slingerplanten. De toegang naar de deur was vrijgemaakt. Door het ruitje van de deur zag ik licht flakkeren.

‘Sommige Nederlanders zijn net zo devoot als de Belgen,’ merkte ik op.

‘Zullen we binnen schuilen?’

‘Na jou,’ zei ik galant.

Uma duwde de deur vlot open. Ze ging binnen, ik volgde haar gedwee. Het kapelletje was net groot genoeg voor twee mensen. Het licht dat door de twee zijraampjes naar binnen viel, werd gefilterd door de klimopplanten die het buitenom gevangenhielden.

Binnenin stond een Mariabeeld in het halfduister, omringt door een kaarsenhouder voor minstens twintig kaarsen; drie kaarsen brandden. Onderaan zat een metalen doos met een gleuf erin, daarnaast stond in witte verf: 0,5 EURO. In de schuine kaarsenbak eronder lagen nog twee kaarsen.

‘Een voor mij, en een voor jou,’ zei Uma terwijl ze mij een kaars gaf.

Ik stak een stuk van 1 euro in de gleuf.

‘Waar zullen we voor bidden?’

‘Voor een goede afloop?’ vroeg Uma.

‘Goed idee, ik kan niets beters verzinnen, of wacht eens, een goede man voor jou,’ grapte ik.

‘Fijn dat je niet aan jezelf denkt. Zal ik voor een bazige vrouw voor jou bidden?’

‘Ja, liever niet,’ zei ik glimlachend.

We staken onze kaarsen met een brandende aan en bedachten onze eigen gebeden. Ik bad dat we Fleur en Hanneke met de hulp van de maagd Maria zouden terugvinden.

‘En nu?’

Daar was ze weer.

‘Eruit, zeg ik jullie,’ riep een onbekende mannenstem.

We draaiden ons om. Een gebogen oude man stond in de deuropening. Met zijn grote neus en oren kon hij heel goed voor een heks doorgaan. Hij droeg een versleten grijs vest dat op de schouder helemaal nat was, met daaronder een bevekt knalrood hemd waarvan de kraag naar het bruine neigde. Zijn blauwe broek was gemaakt van hetzelfde materiaal als een overall.

‘Dit is een heilige plek. Lazer op of ik roep de polietsie.’

De man aanzag ons wellicht als vandalen.

‘Dit is een publieke plaats,’ merkte ik op.

De man achtte me geen blik waardig, want die ging naar Uma.

‘Wat motten jullie hier?’ vroeg hij aan Uma.

Ik nam me voor als redder in nood op te treden en zei:

‘Wij maken niets stuk, we zijn op zoek naar een magazijn.’

De man liet zijn blik langzaam van Uma naar mij gaan. Hij fronste zijn wenkbrauwen waardoor zijn ogen iets vergrootten en hij er wat sympathieker uitzag.

‘Een magazijn?’

‘Ja, van het TAKK-bedrijf, weet u waar dat ligt?’

‘Hét magazijn, bedoel je?’

‘Zoals u wilt, hét magazijn ja.’

‘Nou, laat ik jou dit zeggen. Het magazijn is geen plaats voor kleine meisjes’ – hij wees naar Uma – ‘het is daar niet pluis en ik kan het weten, ik ben oud genoeg en heb ogen in mijn koppie.’

‘Waar ligt dat magazijn?’ vroeg ik.

‘Aan de kust. Je volgt de Serooskerkse weg tot in Haamstede en houdt rechts aan naar Nieuw-Haamstede, links ligt Westenschouwen. Het beste volg je de wegwijzers naar de vuurtoren.’

Was het nog nodig ons licht op te steken in Westenschouwen in verband met een of ander project van het Landelijk Bosbeheer?

‘Oké, dank u, het was fijn u te ontmoeten.’

‘Geen dank.’

De man stond nog steeds in de deuropening omdat er in het kapelletje geen plaats voor drie mensen was. Omdat ik aanstalten maakte om naar buiten te gaan, schoof hij wat opzij, net genoeg om me door te laten. Uma volgde mij.

‘En meissie, ben jij de dochter of het liefje?’ hoorde ik hem vragen.

Een kreetje deed me rond mijn as draaien. Uma bloosde.

‘Wat was dat?’

‘Die viezerik kneep in mijn achterste.’

Ik wilde de man een lesje leren, maar Uma hield me tegen.

‘Laat maar, dat zal in zijn tijd wel gekund hebben.’

Ik hoopte dat haar ouders haar niet als vermist zouden opgeven, want dan was ik een potentiële kinderonvoerder, en door sociale media uitgeroepen tot een pedofiele verkrachter.

‘Oké, laten we gaan.’

We keerden het kapelletje de rug toe en gebukt doorliepen we de plantentunnel terug naar de straat.

De regen had de duivenpoep grotendeels van de auto gewist. De grauwe lucht maakte duidelijk dat de regen de eerste uren nog niet zou ophouden.

We waren doornat en keerden terug naar onze hotelkamer in Zierikzee om onze kleren te laten drogen. Daarna gingen we te voet naar de supermarkt om fatsoenlijke regenjassen en waterdichte schoenen te kopen.

Terug op onze kamer schoot me te binnen dat ik het programma Nat Uur op TVTAK wilde bekijken. Het was al vijf minuten bezig. Liggend op het bed keken we naar de aflevering over de natuur in de provincie Noord-Holland, maar er werd geen gewag gemaakt van Zeeland.

Uma bleek een even fervente zapper te zijn als ik. In een mum van tijd was ze alle zenders afgegaan en gooide de afstandsbediening op mijn buik.

Ik zapte naar BBC en bleef daar even hangen om te leren hoe de maretak, de halfparasiet van de canadapopulier, zich voortplant. Een vogel eet een bes van de maretak en schraapt de resten van zijn bek aan een tak af, of hij schijt de zaden uit zittend op een tak, of hij doet een dansje om het kleverige goedje van zijn poten te schudden. In alle gevallen blijven de zaden aan de tak plakken, waarna ze kiemen en met het opzuigen van het boomsap kunnen beginnen. Klaar is Kees.

De aftiteling van het programma dwong me ertoe Uma voor te stellen haar ouders te bellen en hen te vertellen dat we misschien vrijdag, of op zijn laatst zaterdag, terug thuis zouden zijn. Dat deed ze zonder protest, in het Russisch.

Ik belde niemand omdat ik me een grote jongen voelde, zolang er geen planten in mijn buurt kwamen die parasietje met mij wilden spelen. Ondertussen dacht ik na over mezelf en mijn plaats in het verhaal, liggend op het bed met mijn armen onder mijn hoofd en mijn knieën opgetrokken.

Meneer X uit het gelijknamige boek probeert orde op zaken te stellen in een drama waarin alles rond vermiste baby's draait. Kloonerden Meneer Kloon en Meneer Klok planten of mensen in hun

magazijn? Had Meneer Klok de tijd gemeten tijdens het experiment van Meneer Kloon? Symboliseerden de planten het kwaad in ons verhaal? Kwam het kwaad vanuit het verleden, het heden of de toekomst?

Het geluid van een knetterend machinegeweer weerklonk en ik waande me voor even in oorlogsgebied. Takketakketak. Tak, tak, tak, tak. TAK? TAKK?

Op de beeldbuis bestormden Amerikaanse en Engelse soldaten Frans grondgebied om er de Duitsers te verjagen. Velen sneuvelen op 6 juni 1944, maar het was ook de aanzet tot het einde van de tweede wereldoorlog. Het was vreemd dat Uma naar een oorlogsdocumentaire keek, en ik vroeg me af wie van ons beiden moest sneuvelen opdat de planten de oorlog zouden verliezen?

Uma keek me met grote ogen aan en zei:

‘Jij.’

‘Ik?’

Ik wilde helemaal niet sneuvelen, voor niets of voor niemand.

‘Ja, jij,’ zei ze iets strenger.

‘Wat is er met mij?’

‘Jij hebt het gedaan.’

Ze zei het op een toon die liet doorschemeren dat ik het antwoord zelf moest vinden.

Had ik in mijn dagdroom gepraat?

‘Wat heb ik gedaan?’

Ze draaide haar oogballen naar het plafond, schudde haar hoofdje.

‘Je vroeg wie TV TAK had afgezet.’

‘O, heb ik dat gedaan?’ vroeg ik terwijl ik naar de afstandsbediening in mijn hand staarde.

‘Steek je hoofd onder de waterkraan,’ stelde Uma voor.

Ik stond van het bed op en schudde mijn hoofd in een poging de mistige droomslierten van mij af te gooien, vervolgens slenterde ik naar het gordijn en keek door een spleetje naar buiten. Het was

donker, maar in het licht van de straatlantaarns zag ik de natte wereld.

Het had flink geregend toen we van Serooskerke terugkeerden. Schoenen en kousen hadden we uitgetrokken om op het bed te gaan liggen, maar onze kleren hadden we aangehouden. Toen ik me om-draaide en de vloer afzocht naar mijn kousen, viel mijn blik op de blote rechtervoet van Uma.

‘Wat is dat daar aan jouw middelteen?’ vroeg ik.

Ze stak haar lange been in de lucht en haar mooie voetje tot onder mijn neus. Er zat een zilverkleurige ring rond de middelste teen.

‘Mooi, niet?’ vroeg Uma.

‘Ja, en je tenen zijn ook schoon.’

We reden naar Nieuw-Haamstede zoals de oude man ons had uitgelegd. De weg naar de vuurtoren was goed aangegeven. Aan het einde van de lange dreef kwamen we uit op een klein parkeerterrein. Een bord gaf het vuurtorenpad aan, maar het was niet duidelijk of dat ons tot aan het magazijn zou brengen.

‘Eindbestemming van deze trein,’ zei Uma op de manier van een beroepsernstige conducteur.

‘Het pad leidt wellicht naar de vuurtoren,’ zei ik.

‘Die toren wordt niet meer gebruikt,’ zei Uma.

‘Wat weet jij daarvan? In Oezbekistan hebben ze geen vuurtorens meer nodig,’ zei ik.

Uma reageerde niet. Ofwel begreep ze niet dat ik de schepen op het leeglopende Aralmeer bedoelde, ofwel scande ze de regenachtige hemel boven onze hoofden, op zoek naar onheil. Ik vroeg me af of het gevaar uit de zee of uit het land zou komen, in zee-land zijnde, tussen zee en land.

We stapten uit en liepen naar een poort. In het licht van een verstraler aan de ingang van een restaurant gaf een bord duidelijk aan dat de vuurtoren niet toegankelijk was voor toeristen.

De bomen rondom wiegden in de felle zeewind. De wervelende wind kon ik geen naam geven: orkaan, tyfoon, cycloon of tornado? Ik wilde het een *motherfucker-bitch-of-a-hurricane* noemen. De regendruppels leken op dikke bloeddruppels die in een vertraagde beweging als kroontjes in de plassen op de grond uit elkaar spatten. Het bos gaf me een kwade indruk.

Beschermd door waterdichte regenjassen en hoge botten wandelden we zwijgend over het vuurtorenpad naar de hoge duinen en het strand erachter. Voorovergebogen boden we de striemende regen het hoofd. Met onze zaklantaarns in de aanslag zochten we een weg naar een mogelijk magazijn. Hier en daar staken de daken van caravans boven de struiken uit.

Ik was blij met het meisje aan mijn zij. Ik voelde me Double-O-Seven onder de hoede van een Russische geheimagente en vroeg me af wat een roulette Russisch maakt en welk ingrediënt van een doodgevoorn ei een Russisch ei maken.

Het pad voerde ons voorbij een wei waarin twee vogelverschrikkers stonden. Hun kleren wervelden als pijen van rennende monniken, maar ze bleven op dezelfde plaats staan. Ik voelde me in het donker een vogel voor de kat.

Misschien waren we net op de plek waar een cycloon vanuit de zee opdook en overging in een tornado om op het land meer schade aan te richten. Boven al het gekraak en geritsel van takken en bladeren hoorde ik gelui. Het leek op een schip in nood, een dat geen moderne misthoorn maar een ouderwetse klok bezat.

Van ver zag ik een bord aan de rand van het pad staan. In de lichtbundel van mijn zaklamp las ik: WETENSCHAPPELIJKE ZONE, GEEN TOEGANG VANWEGE HET BESTUUR VAN WATERS EN BOSSEN. Ik vroeg me af welke geheime wetenschap er in godsnaam werd toegepast. Niet veel verder doemde nog een bord uit het donker op: GEEN TOEGANG B. WETBOEK ART. 165 EN 166. En toch keerden we niet op onze stappen terug.

De storm was net zo onverwacht komen opzetten als het onweer tijdens de vlucht met de heteluchtballon van Uma's vader. Het helse natuurgeweld rondom ons bemoeilijkte zelfs ons gesprek.

Uma trok aan mijn regenjas en riep:

‘Hoor jij ook dat rare geluid?’

Ik spitste mijn oren en ving een kletterend geluid op. Ik knikte, keek omhoog en zag in de zwiepende lichtbundel van mijn zaklamp een doorhangende elektriciteitsdraad die regelmatig tegen een boom sloeg.

We volgden de draad boven onze hoofden en merkten niet veel verder dat het er veel rustiger was. Ofwel luwde het onweer, ofwel vormde de elektriciteitsdraad een barrière waarachter de storm geen effect had.

In het duister bemerkte ik niet onmiddellijk een verandering in de omgeving op, toch had ik het gevoel dat ik een andere wereld was binnengewandeld. Ik waande mij even in het Carboon toen de aarde overdekt was met grote subtropische venen vol reusachtige varens en schubbomen. Hier en daar sprong een beest weg. Ik herkende ze, maar ze waren anders. Ik kon de vinger niet onmiddellijk op het verschil leggen. Of wacht eens, ze waren gemuteerd.

Ik zag een hond weg spurten. Hij leek op een pitbulterriër met een veel te brede en te lange muil. Vanonder een struik kwam een zwaan met een veel te lange nek tevoorschijn, haar hoofdveren waaiden op en bezorgden de vogel een natuurlijke hoed. De zwaan kreeg het gezelschap van een boerenpaard met pluimstaart, een ezel met korte oren en een lama met gestuikte nek. De dieren waren zich niet bewust van onze aanwezigheid.

Verbaasd liepen we voorbij een buffel op zijn zij liggend, als een hond voor een kachel. Niet veel verder stapten twee ooievaars steltlopend met ons mee terwijl ze met hun kromme bekken in de weke grond prikten, op zoek naar malse regenwormen die ze maar niet konden pakken omdat ze dachten dat ze rechte bekken hadden.

Ik had er niet van vermeld gestaan als kippen zonder kop mijn pad hadden gekruist. Dienden de beesten als welgekomen attracties in een verlaten pretpark? Of waren het slechts fantastische projecties in het licht van onze zaklampen?

Niet alleen de dierenwereld had last van de elektromagnetische straling, ook het plantenrijk ondervond er de nadelen van. De struiken lagen er slap bij en hun bladeren leken op sponzen. Enkele jonge bomen bogen door de stormwind door en zwiepten met hun kruinen gevaarlijk in onze richting, als de uitgestrekte skeletarmen van wandelende doden. Ik had de indruk dat ze dichterbij kwamen, schuifelend over de drassige aarde en paniekerig zoekend naar houvast. Uma trok ik voor alle veiligheid mee, want zij zag de tentakels niet aankomen.

Ineens stonden we voor het magazijn. Het ding was twintig meter lang, de rode bakstenen muren schatte ik vijf meter hoog. Het zwak hellende dak dat uit goedkope golfplaten bestond, overdekte het geheel charmant. De openingen waar ooit hoge smalle vensters hadden gezeten, waren opgevuld met een andere steensoort. Ik vermoedde dat delen van het raamloze bouwwerk al minstens honderd jaar oud waren.

Het gebouw leek niet echt te zijn. Het stond er wel, maar de belichting ervan kwam niet overeen met de donkere avondhemel. Ik had geen idee waar de gloed vandaan kwam.

Ik keek Uma fronsend aan en zij mij. De storm woedde nog rondom ons. We bevonden ons in het windstille oog ervan. Toch moesten we elkaar toeschreeuwen om verstaanbaar te zijn.

‘Het lijkt op een magazijn, maar ik zie er ook een kerk in.’

Een zonder toren.

‘Er is geen deur,’ merkte Uma op.

En zonder deur. Het was me nog niet opgevallen.

Ik ken het geheim van het perspectief heel goed: als ik voor een rechthoekig gebouw sta, kan ik maximaal twee kanten bekijken. Dat het magazijn rechthoekig was, zag ik aan het dak. Er bleven dus twee muren over om te onderzoeken.

‘Laten we naar de andere kant gaan,’ stelde ik voor.

Uma knikte.

We zochten een begaanbare weg over de zompige grond. Terwijl ik langs de muur van de tweede korte zijde van het rechthoekige gebouw liep, voelde ik hoe die een hoeveelheid warmte uitstraalde. Er was echter geen ingang.

Uma liep roekeloos voor mij uit. Ik wilde haar intomen voordat we de achterkant van het magazijn zouden inspecteren en riep:

‘Hola, stop eens, hoor je me?’

Ze draaide zich om.

‘Waarom?’

‘Laat mij even een blik achter de hoek wagen. Voor jouw veiligheid.’

Ik klopte haar vriendschappelijk op de linkerschouder en glimlachte. Haar brede grijns verlichtte het halfduister als een glimworm zo groot als een hoofd. Vlinders maakten zich los aan de binnenkant van mijn maag en probeerden een uitweg naar buiten te vinden, via mijn slokdarm, mijn bonzende hart en mijn kloppende penis.

Ik piepte voorzichtig achter de hoek en kreeg nauwelijks tijd om het geziene te bevatten. Een heleboel silhouetten stoven de lucht in. Het waren geen vleermuizen, mijn horrorverhaal zou gespaard blijven van bloeddorstige vampiers.

In mijn schrikreactie duwde ik Uma omver waardoor we samen op de natte grond vielen. Vloekend – Uma deed dat in het Russisch – stonden we uit het modderbad recht en controleerden onze waterdichte kledij op mogelijke lekken. Het viel mee en ik nam de tijd om de zwerm vogels te identificeren.

‘Duiven?’

‘We zijn niet voor niets in Duiveland,’ merkte Uma op.

Ik weet hoe de normale huis-tuin-en-keukenduif eruitziet, maar die vogels waren veel groter en hadden een rossige kleur. Ik beleefde mijn nachtmerrie in het echt. Ik zei:

‘Of in Duivelland.’

Uma proestte het uit. Haar gelach leek op het geschreeuw van een hongerige hyena, maar veel komischer.

‘Lach jij maar,’ zei ik toen ze weer zichzelf was.

Het leek me een goed moment om het verzopen podium theatraal te verlaten en een nieuwsgierige blik op de achterkant van het magazijn van de meneren K te werpen. Ik voelde me daarbij zo euforisch als astronauten die voor het eerst de achterkant van de maan zien.

Blijkbaar waren we het domein van het magazijn langs achter binnengekomen. Aan de voorkant lag een asfaltweg. Hij kronkelde tussen de bomen naar een dwarsweg die daar misschien wel lag maar die ik niet kon zien. De voorgevel van het magazijn was niet voorzien van lichtreclame. Geen enkel uithangbord gaf aan wie wat binnen uitspookte. Er stonden geen auto’s geparkeerd. Of er mensen waren die te voet waren gekomen, moesten we nog uitzoeken.

Ineens zag ik de deur. Een zwart gat in het duisterste donker, een schaduw in een schaduw. Het licht kon er onmogelijk aan ont-snappen. De opening deed me denken aan de duistere kant van Meneer X in het gelijknamige boek. Ik had er meer van begrepen dan ik dacht, ook al had ik het niet helemaal kunnen uitlezen. Meneer X bijt in de tijd en zijn moeder zet de tijd stil, maar dat kunnen ze alleen in het huis van de duivel. Hielden Meneer Kloon en Meneer Klok in hun magazijn Fleur en Hanneke gevangen?

Zwijgend liepen we langs de muur. Hier en daar kroop een grote naaktslak. Ik had geen tijd om de slakken op eigenaardige eigenschappen te onderzoeken en liep resoluut naar de zwarte deur.

‘En nu?’ vroeg Uma toen we ervoor stonden.

De deur was van een metaal gemaakt dat tegelijk een brosse en stalen indruk gaf. Er zat geen deurklink aan en er was ook geen deurbel.

‘Zal ik kloppen?’ vroeg Uma.

Haar ouders hadden haar goed opgevoed, dat stond als een paal boven water.

‘Wat doen we als de huisbaas ons slecht gezind is?’ vroeg ik, ‘we hebben niets om ons te verdedigen.’

Uma antwoordde niet en klopte zo hard als ze kon op de deur. We wachtten ongeduldig. Een halve minuut ging voorbij, maar niemand kwam opendoen.

‘De zaak is gesloten,’ concludeerde ik.

‘Daar lijkt het op.’

We tuurden de omgeving af, naar iets wat ons kon helpen.

‘Daar,’ zei Uma en rende in de richting die ze aanwees.

Ik volgde haar op de hielen.

Ze bleef stilstaan bij een gat in de grond.

‘Kijk, een keldergat.’

‘We kunnen binnen als we willen,’ zei ik.

Uma lachte en zei:

‘Dat rijmt.’

‘Mooi, kijk eens of je dat raam kunt openen,’ zei ik.

‘Oké baas.’

Ze sprong in het gat en bukte zich. Een rammelend geluid weerklonk, gevolgd door brekend glas.

‘Kijk uit wat je doet Uma.’

Ik was blij dat er geen loeiend alarm afging.

‘Dat ging bijna verkeerd,’ zei ze, ‘de hendel was doorgeroest en sloeg tegen het glas.’

‘Dit lijkt veel op inbreken, niet?’

‘Hu-huh.’

Ze ging akkoord, toch was er niets wat haar tegenhield. Ik zag hoe ze in het donkere gat verdween, hoorde gestommel door de kelderruimte galmen en riep:

‘Gaat het?’

‘Ik zoek een lichtsakelaar, als die er is.’

Gebonk van meubilair en metalen kasten weerklonk uit het keldergat.

‘Hebbes,’ riep Uma en vergat dat ze als inbreker beter stil was.

Het licht ging aan. Het kwam uit een zwak peertje, maar de kelder klaarde erdoor merkkelijk op.

‘Hou je koest Uma.’

‘Sorry,’ fluisterde ze.

‘Wacht, ik kom eraan.’

Ik liet mijn stijve lijf door het tuimelraam in de kelder zakken, echter niet zonder me te snijden aan de kapotte ruit. In de kelder vloekte ik toen ik het bloed aan de wijsvinger van mijn rechterhand zag.

‘Kom, ik zal er een kusje op plakken, dan heelt het sneller,’ zei Uma en voegde de daad bij het woord.

Ze likte het weinige bloed van mijn vinger af, knipoogde en draaide zich om.

De kamer had een ijzeren deur en was grotendeels gevuld met boekenrekken. De meeste boeken hadden horizontale rugtitels wat betekende dat ze oud waren; ze behandelden uiteenlopende onderwerpen. In het midden van de kamer was er amper genoeg plaats voor een groot massief eiken bureau waarop een heleboel dossiers gestapeld lagen.

‘Dit lijkt op een bibliotheek,’ zei ik.

Ik keek BOEK X in, geschreven door MENEER Y.

Misschien was dit het gepaste moment om mijn zoektocht naar de evolutie van de machine te laten varen en al mijn aandacht te vestigen op de evolutie van het woord.

Uma had geen interesse voor de boeken. Ze opende een voor een de laden van het grote bureau en zei:

‘Iemand doet hier wetenschappelijk onderzoek.’

‘Zoek een interessant boek,’ stelde ik voor.

Ik hoorde haar grommelen terwijl ik verder zocht naar een verklarend verhaal achter het magazijn.

‘Hier, scherven van steeds dezelfde spiegel,’ las Uma voor.

Ik keek geïnteresseerd op en vroeg:

‘Waar gaat het over?’

‘Over de ellende van het familieleven,’ zei ze waarna ze het boek weer in het rek stak.

‘Het leven heeft ook zijn schone momenten,’ zei ik.

‘Gaan we nu eindelijk verder?’ vroeg Uma, ‘of ik ga alleen.’

Ik hoorde hoe ze de ijzeren deur opentrok.

‘Ik kom eraan,’ zei ik.

Maar de bovenste mappen op het bureau trokken mijn aandacht. Ze bevatten stuk voor stuk wiskundige berekeningen en grafieken van raderen in uurwerken. Een dossier intrigeerde me danig: WAT HEBBEN GRAANCIRKELS MET MUZIEK TE MAKEN? Het bevatte tekeningen en tabellen, maar ik kon de naam van de auteur

niet achterhalen. Volgens de schrijver waren de geometrische verhoudingen in graancirkels identiek aan de frequenties op een toonladder. Blijkbaar doemden veel graancirkels rond 13 mei op, hoewel de aarde op die dag geen bijzondere positie in de ruimte inneemt.

‘Kom je nu eindelijk, Ubaldo?’ vroeg Uma, wachtend in de deuropening.

Ik keek op, maar mijn blik ging verder dan haar schone ogen.

‘Waarom kijk je me zo aan?’ vroeg ze.

Ik schudde mijn hoofd alsof ik enkele gedachten op hun plaats wilde laten vallen.

‘Verdomme, dertien mei,’ zei ik, ‘dat is mijn verjaardag.’

Met heel de heisa rond Fleur en Hanneke was ik mijn verjaardag compleet vergeten.

‘Verjaar jij morgen?’

‘Morgen word ik tweeënveertig.’

‘Dan krijg je pas morgen de kusjes,’ zei ze, ‘en nu ga ik op onderzoek uit, doe!’

En weg was ze.

Ik trok me los uit de aantrekkingskracht van de kamer en rende de gang in waar het licht uit enkele peertjes aan het plafond scheen. Aan het einde van de gang, tien meter verder, zag ik Uma om de hoek verdwijnen.

‘Uma, wacht op mij,’ riep ik.

Als de bewoners van het magazijn ons nu nog niet hadden gehoord, waren ze doof of niet thuis.

Om de hoek lag een stenen trap. Terwijl ik hem besteeg, telde ik de treden. Het waren er negen.

Ineens stond ik in de kerk. In het gloeilicht van enkele zwakke peertjes zag ik een zuilengalerij die twee zijbeuken van een middenbeuk scheidde. De pilaren droegen een ingewikkeld houtwerk dat me deed denken aan de spanten van een markthal uit de negentiende eeuw. Stevige dwarsbalken ondersteunden het golfplaten dak en maakten van de kerk een magazijn, dat bleek ook uit de

goederen die er waren opgeslagen. In het schemerdonker zag ik allerlei materialen: wc-deksels, afvoerbuizen, kruiwagens, klinkers, houten paaltjes in alle maten en kleuren.

Uma kwam vanachter een stapel dozen en zei:

‘Als je iets nodig hebt voor je huis heb je hier genoeg keuze.’

Ik knikte en volgde haar door een smalle gang in de middenbeuk naar de voorkant van het magazijn. Ik wist niet wat zij over de tocht door het vreemde interieur dacht en zij kon enkel mijn achterdocht afleiden uit het feit dat ik bangelijk achterbleef en zweeg.

Vanaf de plaats waar de zijtakken van de kerk de hoofdtak kruisten, het ogief, staarden we naar het onwerkelijke koor. De muur waartegen ooit een altaar had gestaan, was versierd met tekeningen die nog het meeste leken op de figuren uit de Transformers-films. De aanblik ervan hypnotiseerde me. Er was iets aan deze plek wat me intrigeerde.

‘Dit gebouw heeft iets blijvends,’ zei ik terwijl ik helemaal niet wist wat ik bedoelde.

‘Ik voel mijn atomen resoneren met iets eeuwigs,’ zei Uma.

Zij was blijkbaar ook onder de indruk.

Ik liep naar het trapje voor het koor.

‘Wat doe je?’ vroeg Uma.

Ik antwoordde niet, iets had macht op mijn mondspieren. In plaats van te spreken zette ik mijn linkervoet op de eerste trede.

‘Ubaldo?’

Ik had geen angst voor het onbekende en zette mijn rechtervoet op de tweede trede.

‘Ubaldo, ben je doof?’

Mijn linkervoet zweefde door de ruimte en ik draaide mijn hoofd achterom om Uma met een opgestoken wijsvinger voor de mond tot stilte aan te manen. Als zij het hoorbare wilde uitbannen, kon ik misschien het onzichtbare zichtbaar maken.

Toen mijn schoen het podium raakte, maakte het inktzwarte plaats voor iets veel zwarter. Alle dingen bleven op dezelfde plaats.

Er waren geen vleermuizen die wakker werden en in ons haar verstrikt raakten. Het kreetje van Uma maakte me duidelijk dat zij dat zag wat ik niet voor mogelijk hield.

Ik had het gevoel dat ik als offer diende voor een ongeziene god die zich in de vorm van een machine had gematerialiseerd. Maar het was geen gewone machine. Het ding speelde met mijn geheugen. Ik herinnerde me ineens alles, ook mijn kindertijd.

‘Je bent gek,’ hoorde ik Uma zeggen.

Gek was ik niet, maar ik voelde me wel een speelbal van de tijd. De machine speelde met mijn tijd. Het was een tijdmachine. En verdorie nog aan toe, het was geen gewone tijdmachine. Het was een machine die aan de vierde dimensie een dimensie toevoegde.

Het was geen computer gesimuleerde werkelijkheid. Het leek meer op een wereld van draaiende tandwielen en tikkende wijzers waar mensen slechts enkele seconden leven. De machine leek me te willen opslokken, de mond vervormde tot een grote O en deed een poging om alles wat ik was en wist op te zuigen.

Was er een naam voor dat ding? Ik kon het een graanmachine noemen, want misschien had de onbekende schrijver van het graancirkelartikel een machine in elkaar geknutseld om ingenieuze cirkels te maken.

‘Het is tijd,’ kreeg ik gezegd.

Vanwege de vastberadenheid om mijn brein onder controle te krijgen, kon ik eindelijk mijn eigen gedachten vormen. De tijd leek kortgesloten.

Ik dacht aan Tes die voor het voetbadje zat en met haar mond een knikker uit het water had opgepikt. Ik stelde me voor dat de knikker de zwevende aarde in een ijle ruimte was en dat een bovenmenselijke mond ze zonder waarschuwing of voorbereiding verzwolg. Gelukkig had Tes de knikker niet doorgeslikt. Op dezelfde manier bleef de mogelijkheid open dat onze aarde er zonder kleerscheuren vanaf zou komen.

Ik wilde niet door het spijsverteringsstelsel van de machine draaien. Drek zou aan mijn naakte lichaam blijven kleven en opdrogen, dat wilde ik niet.

‘Waarvoor is het tijd?’ vroeg Uma terwijl ze mijn rechterarm vastpakte.

Ik deed een poging om aan de machine eens en voor altijd duidelijk te maken dat ik in mijn eigen tijd wilde blijven. Mijn mond ging open en dicht, maar ik hoorde niet wat ik zei. Ik kon Uma onmogelijk duidelijk maken dat alles tegelijk gebeurde. Ik voelde me als Indiana Jones die op het punt staat een archeologische ontdekking te doen waarvan de hele wereld op zijn grondvesten zal schudden.

Op het podium kreeg ik zicht op de bouwonderdelen waaruit de machine bestond. Het apparaat nam de hele voorkant van het magazijn in beslag. Links en rechts leek het naar een lagere toestand te evolueren, maar in het midden, voor mij, torede het ding hoog boven mijn hoofd uit, tot net onder de houten dwarsbalken van het dak.

Een wijzerplaat lichtte op in het halfduister. Enkele wijzers leken zich moeizaam voort te bewegen. Dat bracht een typisch geluid teweeg, een combinatie van getik, geklik en geratel.

‘Dit is een klok,’ zei Uma.

Ik merkte tot mijn grote blijdschap dat mijn spraakvermogen was teruggekeerd.

‘Dit is een mechanisch uurwerk.’

‘Een astronomisch uurwerk om precies te zijn,’ weerklonk het uit de alwetende mond van Uma.

Ik knikte, want de meid had het helemaal aan het rechte eind.

Het ding bewoog overal. Er was zoveel om naar te kijken, maar door het spaarzame licht in de kerk kon ik er slechts weinig van zien, of ik moest er met mijn neus bij gaan staan.

De tikkende tijdmachine was versierd met een inscriptie op de koepel die als bel diende: KOPIE VAN HET GROTE HORLOGE ZONDER WEERGA, UURWERKMAKER XYLO ZAA NSTAD 1942 ORALOGIUM NR 9.

Dit was geen echt astronomisch kunstuurwerk uit Zaanstad. Het was een kopie. Of noemde je dat een vervalsing?

Bovenop de koepel prijkte een gegraveerde, draaiende globe, daarboven een allegorische vrouw die deed alsof ze op een viool speelde. Aan haar voeten lag een verslagen maar grijnzende duivel met een tekstballon erboven hangend: TIJD VLIEGT. Je moest geen Einstein zijn om dat te weten.

Iets lager zat een bewegende plaat met één vaste wijzer. Rond de wijzerplaat zaten tien concentrische ringen, met daarop naar buiten toe de uren in Romeinse cijfers, de zondagsletter of dag van de week, de data, de maandaanduidingen, de dierenriem, de uren van zonsopgang en zonsondergang, de schijnbare gestalten van de zon, de synodische omloop van de maan en haar maangestalten waarbij een scheepje de getijdenwerking voorstelde, ten slotte een resem heiligen die het geluk in goede banen moesten leiden.

Onder de immense wijzerplaat bevond zich een astrolabium: een sterrenhoogtemeter in de vorm van een sterrenhemel, met daarin de banen van vijf planeten uitgewerkt. De bewegende platen en bollen maakten het uurwerk astronomisch.

Allerlei figuurtjes maakten de machine aards. Mannetjes en vrouwtjes die klaarstonden om het veld te bezaaien en te oogsten. Engelen met vlammeende zwaarden in aanslag. Ruiters en apostels die een stoet aanvatten. De machine was hemels en kosmisch tegelijk. Een beetje komisch ook.

Opeens begon het uurwerk hevig te rammelen als aankondiging van het uurlijkse klokkenspel.

‘Hoe laat is het?’ vroeg Uma.

Ik had geen horloge bij en zei:

‘Volgens mijn inwendige klok is het tegen tien.’

Maar de pijlpunt van de kleine wijzer wees naar de VI en die van de grote naar XII. Gaf de machine 18u00 aan?

Een deurtje ging open en een uitgelichte magere Hein kwam tevoorschijn. Synchroon met de slagen van een hamertje op de koepel zwaaide het figuurtje met zijn zeis, alsof hij het hoofd van een

onzichtbare afhakte. Net boven het deurtje werd een mechanische haan wakker. Terwijl hij kraaide bewogen zijn snavel en vleugels mee.

Achter magere Hein die nog steeds sloeg, kwamen drie wijzen uit het Oosten het onwerkelijke toneel op. Ze begaven zich naar Maria en haar kind in de kribbe. Om de heuglijke gebeurtenis te onderstrepen, bliezen engelen hun bazuinen en sloegen jacquemarts met hun hamers tegen kleine belletjes. De mechanische poppen dienden als vervangers voor de echte torenwachters die in het verre verleden weleens verstek hadden laten gaan. Als klap op de vuurpijl – ik lachte uit bewondering voor de grandioze voorstelling – ging nog een deurtje open. Daaruit kwam een stoet handelaars met karren, getrokken door paarden.

Magere Hein sloeg zijn laatste slag, maar ik was de tel kwijt. Hij deinsde achteruit en zijn deurtje ging dicht. De haan verstomde, de wijzen trokken zich met hun wetenschappelijke experimenten terug, Maria ging verder met de opvoeding van haar kindje Jezus, de engelen staken hun fluiten weg, de jacquemarts hielden op met slaan en de hele karavaan handelaars verdween weer in het binnenste van de malende machine. Deurtje dicht. Gedaan.

De voorstelling had niet langer dan een minuut geduurd, maar ik had de indruk dat ik er veel langer had staan gapen. Ik stond in verwondering voor de man die dit ding minutieus in elkaar had gezet.

‘Wat is dat?’ vroeg Uma.

Ze wees naar de onderste verdieping van het middelste deel van de machine.

De middelpuntvliedende kracht van de aarde hield een pendelende bol van tien centimeter diameter in beweging. Het slingereffect dat Foucault ooit tot vervelens toe had moeten demonstreren voordat de wereld hem echt wilde geloven, werd ermee heel eenvoudig voorgesteld. De kleine slinger hing aan een raamwerk dat ronddraaide. Die beweging had geen effect op de schommelende beweging van de bol. In werkelijkheid was het niet de slinger die in

een andere richting schommelde, het waren wij, of beter, alles wat eromheen zat dat draaide, de hele wereld draaide als een tol, dol.

‘Ik heb geen idee wat dit voorstelt, een kweekmiddel?’

De beweging van de bol dreef een systeem van twee halve ballen aan. Als vliegwielen draaiden ze rond en om elkaar, net boven een plaat met een twintigtal potjes, opgesteld in een cirkel. In elk potje groeide een groen stengeltje uit de potaarde omhoog. Ongelooflijk genoeg zag ik ze synchroon vergroten tot een lengte van vijftien centimeter. De zwaartekracht kreeg vat op de topjes van de jonge boompjes waardoor de stammetjes overhielden naar het volgende potje, waar ze weer in de potaarde verdwenen.

‘Dit is onmogelijk,’ zei Uma als een geleerde waarmee niet te discussiëren valt.

De boompjes verplaatsten zich in één minuut naar een ander potje en herhaalden dat elke volgende minuut. Waren het misschien organische poppen in plaats van mechanische poppen als jacquemarts?

‘En toch gebeurt het voor onze ogen,’ stelde ik vast als een onderzoeker die een experiment voor de honderdste keer uitvoert.

‘Die boompjes planten zich supersnel voort,’ merkte Uma op.

Ik geloofde eerder in een ingenieuze projectie die onze waarneming beïnvloedde. Of waren Meneer Klok en Meneer Kloon aan de ontwikkeling van de lopende boom bezig?

Ineens werd alles wit. Ik dacht er te laat aan dat onze inbraak mogelijk een stil alarm in werking had gesteld. En ik dacht dat Uma nog steeds aan mijn zijde was. Nu vroeg ik me af: *Waar is Uma?*

Met één stap overbrugde ik de drempel naar de wereld van het zwart. Ik viel in een openstaande mond die me opslokte. Ik was niet meer in het magazijn, hoewel de plaats er heel veel op leek. Adobe-muren hielden me gevangen. Ik zat in een oven. Vuur vlamde op en de vlammen haakten zich schichtig achter hun eigen schaduwen. Alles vervormde, mijn ogen waren als filters, als de lenzen van een leuke droombрил. Alles werd wit, zwart. Ik wist het niet meer.

Ik ben een plant, een boom. Ik kan niet zien of horen, ook lezen en schrijven lijken mij onmogelijke zaken, maar ik kan wel langzaam lopen door snel te groeien en mijn weg te bevoelen. Ik steek mijn doorbuigende kruin in de aarde, kruip dieper in de grond, zoek houvast en trek mijn wortels aan het andere eind uit de aarde. Ik ben een wandelende boom.

Vermoedelijk ben ik vanbuiten bruinoranje gekleurd, maar vanbinnen is er iets heel opmerkelijks aan mij: ik kan denken. In mijn enge omhulsel lijken twee verhalen bij elkaar te komen, twee werelden in de vorm van halve bollen. Een buitenaardse kracht die pulseert op de maat van de pendelende slinger van Foucault, probeert de twee halve bollen van elkaar te trekken, maar het vacuüm binnenin de halve bollen is sterker. Het zou zelfs niet lukken met twee tractors aan weerskanten die elk een trekkracht ontwikkelen van duizend paarden.

Het platte snijvlak is als een ovaal filmdoek, een rond tv-scherm. Ik zie een schilderij, een stilleven, een overwoekerde aarde, niets dan planten en dieren, een wereld zonder mensen. Dit is El Greco's kosmos. Niet geverfd, maar geschilderd, geschapen, geopenbaard en van het geheimzinnige ontdaan. Puur.

Een geluid achter mij trekt mijn aandacht. Ook al kan ik niet zien, ik voel de aanwezigheid van een kleinere boom. Hij is me gevolgd. Het is een zij.

Ik weet niet hoe we het doen, met behulp van de wind, van het water of van de dieren. Een ding is zeker, onze nakomelingen zullen verder leven. Wij, mijn vrouwelijke soortgenoot en ik, zullen buigen voor de storm en stilstaand sterven.

De vurige wervelstorm luwde, het vuur in de oven doofde, en het astronomische uurwerk tikte lustig verder. Mijn armen had ik innig rond mijn dierbare Umatsjka geslagen, mijn Oezbeeks zonnebloempje.

Het verschil tussen het interieur dat ik voor even had verlaten en dat waarin ik was teruggekomen, kon ik niet zo snel achterhalen.

Het beeld van het uurwerk in het donkere magazijn kwam over als een door oorlog verwoeste plaats waar veel puin was achtergebleven. Allerlei vellen van boeken en stofkorrels dwarrelden nog naar beneden.

Ik voelde me misselijk, alsof ik een tijdje had rondgeslingerd in een enorme wasmachine. Ik kon slechts raden welke toverij of chemie me mijn binnenwereldse ervaring had bezorgd. Er was echter iets van mijn plantenverleden achtergebleven, want in mijn neus roerden zich nog de moleculen van bloeiende bloemen. Wat kon ik uit de klokbelevens destilleren om Fleur en Hanneke alsnog op te sporen?

Ik pijnigde mijn hersens en zocht uitwegen waar er kennelijk geen waren. En er was geen tijd meer, want opeens stond ze daar.

‘Ben jij dat Hanneke?’

Ik had haar enkele keren ontmoet. Het meisje leek op het kind van Fleur, maar haar naam zei niet genoeg, want die kon onmogelijk haar persoonlijkheid beschrijven. Ze had zich parmantig bovenop het slagwerk van het astronomische uurwerk geposteerd, aan de rechterkant van de middelste deel of het gaand werk met ankerang. Ze stond drie meter van mij verwijderd en stak een meter boven mijn hoofd uit.

‘Wie anders,’ zei ze terwijl ze haar handjes prompt op haar heupen zette.

Hanneke had schone ogen, bruinblauw als een tweeling wereldbol in de ruimte. Ze leek op Britney Spears in haar strak leren pakje, uit de clip, niet rood maar groen. In tegenstelling tot die van Britney waren Hannekes vormen slechts vormpjes.

Uma wilde iets zeggen, maar ik onderbrak haar.

‘Laat mij aan het woord.’

Ik ging beschermend voor haar staan, bovenop de trap, terwijl zij twee treden lager bleef staan.

Tikketikketak. Het astronomische uurwerk ratelde voort. De tijd vloog.

‘Ik ben blij dat je gekomen bent,’ zei Hanneke.

‘Waar is jouw moeder?’ vroeg ik.

Hanneke schokschouderde en zei:

‘Ergens.’

‘En je vader?’

Het bleef even stil en zei:

‘Nou, die is vertrokken omdat hij mijn smeekbeden niet meer kon aanhoren.’

‘Wat is er van hem geworden?’

‘Je weet goed wat er met hem gebeurd is,’ zei ze.

Hij was naar de hemel of de hel gegaan. Hij had zelfmoord gepleegd. Ineens bedacht ik dat Hanneke misschien buiten het huwelijk was verwekt, dan was de zelfmoordenaar niet haar echte vader.

Hanneke bleef me strak aankijken met heldergroene ogen. Droeg ze net zoals haar moeder contactlenzen? Het kind was sinds mijn laatste bezoek een stukje gegroeid. Ik vermoedde dat ze ook sterker was, fysiek en mentaal. Ging zij haar duivelswerk volledig op mij richten?

‘Waar is Meneer B?’ vroeg ik.

Ze schokschouderde weer.

‘En Meneer P?’

‘Meneer B, P en X zitten er voor niets tussen,’ zei ze.

Hadden alle boeken die ik ooit gelezen had me op een dwaalspoor gebracht? Moest ik als Meneer X geen gevecht leveren met Mevrouw Y? Was het geen strijd tussen iets buitenaards en iets aards? Geen *adobe*? Moest ik niets opbouwen, geen klei boetseren of muren rondom me bouwen?

‘Wat doe je hier?’ vroeg ik.

‘Ik wil het slijk der aarde.’

Haar oogjes flikkerden als twee synchroon ronddraaiende geldstukken op hun kant.

‘Geld?’

‘Om dingen te kopen,’ zei ze.

‘Je hebt al genoeg van je moeder gekregen.’

Ze hield een van haar armpjes onder haar kin met de wijsvinger op haar neusje gericht, alsof ze hard nadacht, vervolgens bracht ze haar armpjes naar haar rug en bleef als een studiemeester staan.

‘Ik wil een kindje kopen,’ zei ze.

‘Hoe ga je dat doen?’ vroeg ik.

‘Jij gaat doodeenvoudig met mijn moeder trouwen.’

In mijn rechterooghoek zag ik dat Uma iets wilde zeggen, maar met een handteken kon ik dat vermijden. Was het te vergezocht om te zeggen dat Hanneke mijn rood bloed met het groene van haar moeder wilde mengen, om een nieuw ras te beginnen, eentje met geel bloed? Een plantmens of mensplant?

‘Ik zie jouw moeder graag, maar het is nog te vroeg om met haar te trouwen.’

‘Ik wil een broertje om mee te spelen.’

‘Wat bezielt dat kind?’ vroeg Uma zich achter mij af.

Ik kon Uma niet veel langer uit de boksring houden.

‘Zonder te trouwen kan ik je moeder een tweede kindje bezorgen,’ maakte ik Hanneke wijs.

Haar verbaasde blik maakte me duidelijk dat ze daar zelf nog niet aan gedacht had.

‘Maar ik kan het geslacht niet zelf bepalen,’ zei ik.

Wilde ze een broertje om diens nakomelingen een groter mannelijk mensgehalte te bezorgen, naast het grote plantgehalte dat haar familie al bezat? Het was slechts een kleine sprong naar de volgende vraag: als de mannelijke viriliteit in vergelijking met de vrouw afnam, waarom dan niet de menselijke viriliteit ten opzichte van de planten? Ik stelde me voor dat ze na onze vreemde conversatie een formulier onder mijn neus zou stoppen dat ik met mijn eigen bloed moest tekenen. Maar ik ging een regelrecht pact met de duivel liever uit de weg.

Voor Uma was de maat vol. Ze nam de drie treden in één keer en maakte met een por in mijn buik duidelijk dat ik uit de weg moest. Ik stommelde de trap af en hield me gedeisd.

‘Ben jij misschien de pleebey?’ vroeg Uma aan Hanneke.

‘Ik, een playboy?’

‘Nee, een pleebboy,’ zei Uma.

Hannekes wenkbrauwen fronsten ontzettend. Ze vroeg:

‘Jezusmina, spreek jij Nederlands?’

‘Natuurlijk, kijk naar mijn lippen. Ben-jij-het-wé-cé-pa-pier?’

Hannekes gezichtje versoepelde zich weer. Ze zei:

‘Nee, malle meid, helemaal niet.’

‘Nou, dan zie je eruit als een playgirl.’

Hanneke begreep dat Uma haar testte en vroeg:

‘Ben jij mesjogge?’

‘Geen greintje,’ beweerde Uma hoewel ze nu en dan raar deed, ‘maar om iemand graag te zien moet je wel een beetje gek zijn.’

Ik had geen idee waar Uma heen wilde. Was ik midden in een Turingtest verzeild om vast te stellen of Hanneke een computer, een mens of een plant was? Ik voelde me als een stomme Hollander in een Chinese kamer.

‘Dit kan toch niet,’ riep Hanneke.

‘Nou, Sjoerd is het hartstikke met me eens,’ zei Uma.

Hanneke keek Uma verwonderd aan en vroeg:

‘Wie is die verrekte Sjoerd?’

‘Onze taxichauffeur is hulp halen,’ loog Uma.

Een schijn van een lach brak door op Hannekes gezicht.

‘Je jukt.’

‘Helemaal niet, ik stel voor dat jij opsodemietert.’

Hanneke werd kwaad en haar gezicht leek veel meer op dat van een heks toen ze zei:

‘Kalm aan, jij bent hier niet thuis, hoor je me?’

‘Reken maar van yes. Ik ben hier meer thuis dan jij en ik zal de surveillance roepen,’ zei Uma terwijl ze de drietredentrap achterwaarts afdaalde en bij me kwam staan.

‘Rot op meid en neem je vriendje mee,’ riep Hanneke.

Ze vergat dat ze mij nodig had.

‘Verwend wicht,’ riep Uma naar boven en draaide zich om.

‘Slet,’ riep Hanneke.

Uma deed alsof ze dat niet hoorde en liep van ons weg. Ik had nog steeds geen idee wat de meisjes dreef.

‘Zullen we even ter zake komen?’ vroeg ik aan Hanneke nu haar gesprekspartner de discussie opgaf.

‘Heb je aan alles gedacht?’ vroeg Hanneke.

Waarschijnlijk zag ze mij als een gemakkelijke prooi. Ik wist niet wat ze bedoelde maar wilde alles toegeven. Mijn brein hield niet op met denken en ik zei:

‘Ik denk het wel.’

‘Heb je alles gezegd?’ vroeg ze, bang voor wat ongezegd bleef.

Ik wilde er niet nog meer woorden aan vuilmaken.

‘Ja, ik zei het toch.’

Haar houding versoepelde. Ze leek iets te aanvaarden, maar ik had geen flauw idee wat dat was.

Ze vroeg stotterend:

‘Heb je alles gedaan?’

Als ik alles één keer in mijn leven kan doen, is dat ruim voldoende.

‘Alles is gedacht, gezegd en gedaan,’ zei ik om ervan af te zijn.

Hanneke hervond haar assertiviteit en vroeg arrogant:

‘Waarom ben je hier dan nog?’

‘Scheidt nooit winter, lente, zomer en herfst, want ze vloeien in elkaar over, ook de drie-eenheid verleden, heden en toekomst of die van verdriet, verliefdheid en blijdschap gehoorzamen aan die wet. Alles evolueert, alles gaat over.’

Ik vond dat ik het goed gezegd had.

Het astronomische uurwerk liet zich weer horen. Het klokgeluid leek op een *Chub vibe* van Faithless. Dat was de aanzet tot de finale die in werkelijkheid geen begin van een nieuwe periode was. Alles evolueert, zoals de overgang van de homo habilis en de homo erectus naar de homo sapiens of de moderne mens. Ineens begreep ik de evolutie van de oerplant via de struiken en de bloemen naar de lopende plant, maar niet echt.

Een mechanisch uurwerk draait niet zonder een kracht die het raderwerk aandrijft. Het systeem dat dit mogelijk maakt, heet het ontsnappingsmechanisme of het echappement. Met de foliot, of het geheel van gewichten, kun je het uurwerk aan de ongelijke uren aanpassen. Of het echappement van het uurwerk vóór mij ooit omgebouwd werd naar een anker gang met slinger, kon ik niet zo snel afleiden, want ik zag nergens een ding dat daar op leek.

Ik stond op het punt er de brui aan te geven. Heel even had ik hetzelfde gevoel dat doctor Faust ook had gekend toen hij voor de afgrond stond en de laatste stap naar de hel wilde zetten, maar gelukkig zette iemand anders die stap voor mij.

Een ontsnapping bood zich aan in de vorm van een meisje van bijna zeventien. Uma Zavgorodnya kwam het toneel op als een kuise Suzanna, een jonge vrouw die rein van zeden is, genoemd naar een niet als echt erkend aanhangsel van het Bijbelboek Daniël. Hanneke schrok van haar verschijning, ook mijn adem stakte even.

Ik veronderstelde dat Hanneke haar plantkracht zou aanwenden om haar belager te ontwapenen, maar Uma stak ongehinderd de steel van een vuile schoffel in Hannekes onderbuik. Even zag ik Uma als de heks die kinderen eet, terwijl Hanneke de vliegende heks speelde die straks met de bezem in haar vagina in de richting van de halvemaan zou wegvliegen.

Hannekes gezichtje vertoonde een zalige lach alsof de jury haar net had uitgeroepen tot mooiste vrouw van het land. Maar ineens begreep ze dat de verkleedpartij voorbij was. Toen veranderde er iets belangrijks in haar. Ze evolueerde naar iets onaards.

Bonte bollen pletsten als zeepbellen uit elkaar en produceerden een vuurwerk van regencirkels. Rond haar lichaamscontouren verscheen een roodkleurige aura die zich materialiseerde in een scharlaken zeventiende-eeuws kled van een ruwe stof. Het was jammer dat ik geen fototoestel bij me droeg, niemand zou het schouwspel geloven.

Hanneke hapte naar lucht en vanuit haar kleine keelgat weerklonk een gemeen gorgelen. Probeerde een beest zich uit haar gevangenis te bevrijden? Ze had nooit op haar vader geleden, maar nu vertoonde ze zelfs geen gelijkenis meer met haar moeder.

Ze kokhalsde en braakte een groenig gas uit, tegelijkertijd rotten haar witte tandjes en verkankerde haar rood vel. Haar sproetjes vergrootten zienderogen. Haar huid werd geel, daarna groen en even dacht ik dat ze in een plant met vlijmscherpe bladeren als zwiepende bijlen veranderde.

Ineens leek ze veel meer op een jonge maanboom die de energie uit de lucht via de bliksem naar de aarde doorsluis. Ook de laatste gedaante, die veel op een geëvolueerde vorm van een Transformer leek, was geen lang leven beschoren. Maar haar ogen bleven heel die tijd schoon.

In de daaropvolgende pathetisch opgevoerde toneelscène beschreef het woord *scharlaken* het spattende bloed heel goed. Haar plastic glitterpakje sloeg roetzwart uit en het bloemenmeisje vloog in stukjes uit elkaar, als een te dik opgeblazen ballon. Het licht uit haar lichaam veroorzaakte bijzonnen boven de tijdmachine. Ze verspreidde nooit gezien weerlicht waarin ik figuren herkende zoals een Japanse draak en spartelende koi. Ze ontbrandde als een zepelin die geraakt werd door een bliksem.

Het licht in het magazijn doofde uit als in een discotheek die zijn deuren sluit. Ruimte en tijd lieten zich weer normaal waarnemen, maar de helse machine zag ik niet meer.

Terwijl de mistlierten langzaam uit mijn brein dreven, vielen interessante gedachten er zomaar in. Had ik een tijdmachine aangezet door op het kleine podium te stappen? En had die machine ons naar het verleden of de toekomst gestuurd? Logisch geredeneerd kon een tijdmachine ons slechts zover in het verleden brengen als het tijdstip waarop de machine was gemaakt. Kon het bouwjaar 1942 me iets leren? Het verleden konden we in elk geval niet veranderen, maar als reiziger uit de toekomst was Hanneke blijkbaar erin geslaagd ons heden in de war te brengen.

Het magazijn verschilde niet met de toestand ervan vóór de tijdflits. Het enige voorwerp dat ik als forensisch bewijs aan de jury kon voorleggen, was de schoffel in Uma's handen.

'Heb ik de echte Hanneke vermoord?' vroeg Uma.

Ze was helemaal niet uit het lood geslagen.

'Ik hoop met heel mijn hart dat we de kwaaië Hanneke naar de verdoemenis hebben geholpen,' zei ik.

Het gevoel voor goed en kwaad moet je aanleren, maar in de genen van Hanneke zat het kwaad al ingebakken.

Een harde knal weerklonk door het magazijn. Ik hoorde een kogel door de ruimte ricocheren en kreeg geen de tijd om na te denken over het antwoord op de vraag: *Hoe zal ik sterven?* Nog voordat ik wist wat er gebeurde, gooide ik me op de vloer.

'Dit is een waarschuwing, de volgende keer schiet ik raak,' riep een onbekende stem.

Was Meneer X uit het boek ontsnapt?

Ik lag plat op mijn buik op de koude vloer. Uma lag enkele meters voor mij en keek me aan. Het fronsen van haar wenkbrauwen zei genoeg: ons overgeven was de beste beslissing die we konden nemen.

'Sta op en steek jullie armen in de hoogte, zodat ik jullie goed kan zien,' bulderde de stem.

Ik twijfelde. Het was geen politieman, anders had hij *polietsie* geroepen.

'Niet schieten, we zijn ongewapend,' riep ik.

Ik was nog nooit door iemand onder schot genomen. De gedachte dat de onbekende mij binnen de kortste keren aan flarden zou schieten, leek me geen interessant toekomstbeeld.

'Als jullie doen wat ik zeg.'

Uma liet de steel van de schoffel los. Het wapen had een prima uitwerking op ons tegenstandertje in de tijd gehad, maar tegen een vuurwapen kon ze niets beginnen.

Ik was er niet zeker van of de schutter zijn woord zou houden, maar er zat niets anders op dan te gehoorzamen. We stonden langzaam op en zochten onze belager in de duisternis. Meer dan een schim van hem zagen we niet.

‘Oké, blijven staan en niet verroeren.’

We wachtten de gebeurtenissen af als een stel betrapte inbrekers die een toekomstig bezoek in de gevangenis voorzagen.

Het geluid van de schoffel die over de vloer schoof omdat Uma ertegen stampte, was genoeg om de schutter de daver op het lijf te jagen. Hij schoot weer.

Opnieuw be kroop me het angstige gevoel dat ik het volgende moment dood kon zijn. Gelukkig ging de kogel een heel andere kant uit. Ergens in het dak weerklonk een *tjok* die duidelijk maakte dat het projectiel door het golfplaten dak was gevlogen.

Instinctief had ik mijn hoofd tussen de schouders getrokken, hoewel het gebaar niet erg veel bescherming had geboden als de kogel in mijn richting was gekomen.

‘Ben je gek,’ riep ik, ‘we doen heus niets.’

‘Sorry,’ zei de man.

Een held was hij ook niet. Niet zoals Meneer X.

Een menselijke gestalte maakte zich uit de schaduw van een stapel bakstenen los. Achtte Meneer Klok of Meneer Kloon het nodig op het toneel te verschijnen?

‘Wie bent u?’ vroeg ik, want ik herkende de revolverheld niet.

Toen hij in de lichtbundel van een peertje bleef staan, zag ik een man van rond de vijftig. Hij droeg een hemd met das over een bruine jeans; op de das herkende ik boompjes. Als jas droeg hij een blazer waarvan ik de kleur niet goed kon bepalen in het zwakke licht. In de rechterhand richtte hij een kleine damesrevolver op mij.

‘Ik zou moeten vragen wie jullie zijn.’

Verdorie, die neus, die ogen, die oren. Wat was daarmee?

‘Mijn naam is Ubaldo Vazardi en dit is Uma Zavgorodnya. We zoeken Fleur Barentsen en haar dochter.’

De man schrok en liet zijn hand mét revolver iets zakken. Enkele seconden later herleefde zijn gezicht, en ik bestudeerde het snel voordat hij mij in een gulle bui het toegangsbewijs tot de hemel zou geven. Die neus, die ogen en die oren kwamen me bekend voor. Alleen dat haar en die mond met uitgesproken hoekige bovenlip, als de mond van een vrouw, waren anders.

‘Fleur?’ vroeg de onbekende.

‘Kent u haar?’

‘Fleur Barentsen?’ vroeg hij weer.

‘Ja die.’

‘Nou, dat is mijn vriendin.’

Het lukte de man me even op mijn voetstuk te laten wankelen.

‘Zij is ook mijn vriendin,’ zei ik rotsvast ervan overtuigd.

‘Goed voor jou.’

Ik beantwoordde zijn lach met een glimlach en zei:

‘Ja, dat dacht ik ook.’

Ik was er echter niet meer zo zeker van nu ik voor een concurrent stond. Ik bekeek de man nog eens. Verdorie, eindelijk schoot het me te binnen. Ik stond voor mijn geëvolueerde versie, een mét haar, alleen zijn mond was sensueler.

‘Ik wist niet dat Fleur een dochter heeft,’ zei de schutter.

‘Ze heet Hanneke,’ zei ik.

Even was er stilte.

‘Daar heeft ze mij niets van verteld.’

Ik wilde zeggen: *Pech voor jou*. Het kind wilde wellicht niets van hem hebben en was daarom alleen op pad gegaan. Het meisje aan het tankstation was misschien toch Hanneke geweest.

‘Weet u waar Fleur is?’ vroeg ik.

‘Ja, ze wacht buiten op mij.’

Ik kreeg geen tijd om te reageren, want Uma vroeg:

‘Mag ik mijn armen laten zakken?’

De man glimlachte en zei:

‘Oké, loop voor mij uit naar buiten. Ik denk dat jullie wat uit te leggen hebben.’

‘Gaat u de politie erbij halen?’ vroeg ik terwijl ik mijn armen liet zakken.

‘Fleur heeft dat voorgesteld, maar ik kan de situatie wel alleen aan.’

Ik prees me gelukkig dat we op een voorspoedige manier uit de hachelijke situatie waren geraakt.

In karavaan ging het door de gang. Toen we het magazijn langs de zwarte deur verlieten, begonnen de klokken van de kerk van het naburige dorp te slaan. Ik telde tot twaalf en begreep dat 13 mei was aangebroken.

Het onweer was bijna voorbijgetrokken, enkele wolkenresten van het front zorgden nog voor wat motregen. In het licht van de jeep die voor het magazijn met draaiende motor geparkeerd stond, zag ik het silhouet van een vrouw in een korte regenjas met daaronder een jurk tot net boven de knie.

‘Het is opgehouden met regenen,’ zei de man achter me.

‘Morgen wordt het stralend weer,’ zei het silhouet.

Ik stelde me voor dat ze veel gelijkenis met de weervrouw uit mijn dromen vertoonde.

‘Ben jij het Fleur?’ vroeg ik, ook al herkende ik haar.

‘Helemaal,’ zei ze.

‘Wat ben ik blij je te zien.’

We staarden elkaar enkele seconden aan.

‘Gelukkige verjaardag,’ zei Fleur.

Ze stak haar hand in mijn richting, maar ik nam ze niet aan. In plaats daarvan omhelsde ik haar onhandig. Misschien keek ze boven mijn schouder uit naar Uma en haar kompaan achter mij, of ze hield haar ogen gesloten om het weerziens sterker te kunnen ervaren. We kusten elkaar niet.

Fleur duwde zich van me af en zei:

‘Hoe heet jouw vriendinnetje?’

‘Uma, ze heeft me geholpen jou terug te vinden.’

‘En dat is ons blijkbaar gelukt,’ merkte Uma op.

Uma en Fleur gaven elkaar een beleefd handje. Uma en ik maakten geen aanstalten om de onbekende een hand te geven. Hij had ons leven in gevaar gebracht door op ons te schieten.

Terwijl de man naar de auto liep en het portier opende zei ik tegen Fleur:

‘Ik heb me zorgen om jou gemaakt.’

‘Waarom?’

‘Je liet niets meer van je horen,’ zei ik, ‘waar zat je in vredesnaam?’

Fleur wees naar haar gezelschap en zei:

‘Mag ik jullie voorstellen aan mijn vriend Remco Planta.’

Ik dacht: *Het is niet waar, weer een meneer.* Meneer P.

De revolverheld stond bij het open portier van de jeep. Op zijn gezicht, belicht door de binnenverlichting, verscheen een glimlach.

‘Hoi, Remco voor de vrienden,’ zei hij en stak zijn hand met de revolver in de lucht.

‘Niet schieten,’ zei ik en dook geschrokken weg.

Het was als grap bedoeld en Meneer P schaterlachte. Fleur en Uma vielen zijn lachrefrein bij.

‘Wat zochten jullie in Remco’s magazijn?’ vroeg Fleur.

‘Potverdorie, we zochten jou en Hanneke.’

Ze keek me verwonderd aan en vroeg:

‘Wie is Hanneke? Nog een vriendin van jou?’

Het was mijn beurt om raar op te kijken. Ter controle keek ik Uma vragend aan, misschien kon zij mij vertellen of ik droomde. Maar haar blik sprak boekdelen. Wellicht zat ze in de dezelfde droom vast.

‘Jouw dochter, weet je wel,’ zei ik sarcastisch.

‘Mijn dochter? Je bent getikt. Ik heb helemaal geen dochter.’

Weer keek ik Uma verwonderd aan. Misschien vroeg ze zich af of ze Hanneke dan toch vermoord had.

‘Heb ik me al die tijd zorgen om niets gemaakt?’ vroeg ik.

Fleur schokschouderde en zei:

‘Daar lijkt het wel op ja.’

‘Waar heb je je dan verstopt?’

‘Ik hoef me niet te verstoppen, ik woon samen met Remco.’

Meneer P hield zich op de achtergrond en zweeg.

Ik had moeite om alles te begrijpen, laat staan het te geloven. Fleur had me bedrogen. Ik had het gevoel op een spookschip rond te zwalken. Ik voelde me een gekwetste hond op straat, aangetikt door de bumper van een personenauto, net hard genoeg om mijn achterste rechterpoot te breken.

Uma kwam naar mij, stak haar arm achter mijn arm en zei:

‘Prima, kunnen we dan nu gaan?’

Mijn imaginaire verband met Uma was ons ware verbond.

‘Eerst wil ik het huis van Fleur controleren,’ zei ik, ‘als dat mag.’

‘Doe alsof je thuis bent,’ zei Fleur.

‘Oké,’ zei ik en nam Uma bij de arm.

Samen wandelden we naar mijn auto.

Een korte zoektocht door het huis van Fleur bracht geen enkel misdrijf aan het licht. Geen zelfmoordenaar op de zolderkamer, geen politiemannen, maar ook geen kinderkamer.

In de tuin waagde ik ook een blik. Tot mijn grote verbazing was het duivelbeeldje vervangen door een meisje in haar blootje hurkend om te plassen. Ik dacht aan Tes, want de overeenkomst met de kindjes van mijn broer was wel heel treffend.

Toen Fleur me mijn boek *Meneer X* teruggaf, herinnerde ik me dat haar computer nog in het hotel lag.

Terug bij het hotel kon ik me nog net inhouden om in de aanpalende computerwinkel een geheugenstick te kopen en Fleurs interessante documenten erop te kopiëren. In geen tijd pakten Uma en ik onze koffers en reden terug om Fleurs bezittingen af te geven.

Ik overhandigde Fleur officieel de computer en het luchtscheppenboek, maar ik durfde haar niet te vragen wie de vellen over de Hindenburg eruit had geknipt. Het raderboek dat ik bij mijn tweede inbraak had ontvreemd, legde ik ongemerkt op het salontafeltje.

We reden over de indrukwekkende Oosterscheldekering naar huis. Nog een plek waar de mens het van de natuur heeft gewonnen.

Ondanks de onvriendelijke bejegeningen met planten handhaafde ik me als boomvriend. Want papier is van hout gemaakt en bomen leveren de hoofdgrondstof voor boeken. Boeken zijn voor mij als zongedroogde bouwstenen van het leven. In hun binnenste zit niets dan wijsheid en wetenschap vastgebakken: *Adobe*.

Het boek *Meneer X* was een heel ingewikkeld verhaal, maar dat van Uma en mij zat veel vreemder in elkaar. De wijzers van mijn horloge draaiden weer in de goede richting.

Ik genoot van een motorritje met Uma achterop. Bij het binnenrijden van Leuven merkte ik de Kesselberg op. Het leek me een geschikte plaats om een wandelingetje te maken.

Een bord op onze wandelweg leerde ons dat de groendienst van Leuven pogingen deed om het cultuurbos naar een natuurbos om te vormen. Dat gebeurde door de Amerikaanse vogelkers uit te roeien. Het resultaat was ernaar: hier en daar stond een kale boom.

We merkten dat de tekst op het bord overeenkomsten vertoonde met een computerbestand van Fleur. We herinnerden ons ook haar toekomstvisie over de aarde. Ze had zich als een overlevende van een atoomoorlog gevoeld. De mens was ver genoeg geëvolueerd om in te zien dat het zo niet verder kon. Uma stelde voor de goede biotoop te zoeken, eentje waar we het beste konden gedijen. Ze was eens te meer een sublieme gesprekspartner.

‘Jij bent een wijze geest in een jong lichaam,’ zei ik.

‘En jij bent een kindergeest in een afgetakeld lijf.’

Ik wilde haar bij haar nekvel vastgrijpen, maar ze was me te snel af. Uma schreeuwde het uit van plezier en vluchtte weg. Ik rende haar achterna en haalde haar langzaam in. Toen ze zag dat ze de spurt ging verliezen, bleef ze stilstaan en zei hijgend:

‘Jij wint.’

‘Ik heb er dorst van gekregen.’

Niet veel later installeerden we ons op een terras aan de Oude Markt. In plaats van een geuze te vragen, volgde ik Uma's voorbeeld door een wodka met perziksmak te bestellen.

Uma vertelde me voor het eerst over haar bizarre dagdroom in het magazijn. Onzichtbare handen hadden haar in een oven gooid. In plaats van te verbranden had het vuur haar aanvalsdrijf genoeg aangewakkerd om zich met Hanneke te durven meten. Ik vertelde haar mijn rare droom waarin ik een lopende boom was. Uma vond dat idee te gek om los te lopen. Samen zetten we de feiten op een rijtje en probeerden het ware verhaal eruit te halen.

Uit wat Fleur me ooit had verteld maakte ik een reconstructie van haar verleden. Volgens Fleur was haar moeder op 33-jarige leeftijd onder mysterieuze omstandigheden gestorven, zij was toen zelf 17 jaar. De volksmond had het over een ballonongeval, maar de juiste toedracht tot het drama kon alleen haar vader vertellen. Hij had echter na de dood van zijn vrouw het lot van zijn dochter in de handen van zijn zus gelegd en was met de noorderzon vertrokken.

Een klein jaar later was Fleur zwanger geworden. Iedereen dacht dat het kind van haar toenmalige vriend was. Ook hij geloofde dat verhaal, want hij trouwde met haar. Het mooie liedje duurde niet lang. Moe getergd door baby Hanneke had hij een half jaar later een uitweg in zelfdoding gevonden.

Hanneke groeide zonder problemen op, zeven jaar gingen zonder incident voorbij. Toen ontmoette ik haar met haar moeder op het eiland Kreta. Fleur vond genegenheid bij mij, maar Hanneke had grotere plannen. Ik moest bij haar mamma komen inwonen omdat ze een echte pappa wilde die voor haar een broertje op de wereld kon zetten. Omdat ik al veel eerder voor het alleen-zijn had gekozen, wilde ik niet onmiddellijk op die uitnodiging ingaan. Ik bleef in Hasselt wonen maar onderhield contact met Fleur via e-mail.

Tot zover was het verhaal waterdicht. Voor het vervolg baseerde ik me op een aantal gissingen. Ik vermoedde dat Fleur op

het personeelsfeestje van TUINHIER in het begin van het jaar – enkele weken voor haar verjaardag – een vriend in haar baas had gevonden: Remco Planta of Meneer P. Ze had er niets over gezegd, maar ik had wel begrepen dat ze heel graag naar haar werk ging.

Ik nam ook aan dat Hanneke Fleurs mannenkeuze niet apprecieerde en dat ze zich had afgereageerd op haar nabije omgeving. Hoe ze de planten had gecommandeerd kon ik niet bevroeden. Ook de manier waarop ze mijn dromen had kunnen manipuleren was een raadsel. Misschien hadden haar drieste buien effect op afstand en had ze me zo naar Zierikzee kunnen lokken.

Bij ons tweede bezoek aan het huis van Fleur had ik een vrouwenlichaam in de tuin gevonden en aangenomen dat ze dood was. Het lichaam was spoorloos verdwenen en de politie van Zierikzee kon me verzekeren dat er geen vermisten waren aangegeven rond 12 mei. Vermoedelijk had de dievegge de computer willen inruilen voor een dagportie heroïne en was ze ongelukkig gestruikeld over een boomwortel en tijdelijk bewusteloos geraakt.

Geen enkel bloedspoor, vingerafdruk of DNA had de rechercheurs naar een moordenaar kunnen leiden, wellicht omdat er helemaal geen moorden waren gepleegd. Overigens had ik het koppel rechercheurs dat bij het ballonongeval niet al te moeilijke vragen had gesteld, niet meer teruggezien.

Ik had geen idee wie het beeldje in de tuin had stukgegooid waardoor wij toevallig de sleutel van het huis vonden. Misschien Hanneke, om me op het spoor te brengen van de zelfmoordenaar op zolder. Het was niet duidelijk waarom de gescheiden man van Fleur zich daar had opgehangen. Wellicht voelde hij zich verraden en had hij er zich uit wraak van het leven beroofd.

In mijn beleving van het avontuur had Fleur een nieuwe vriend gezocht, maar in werkelijkheid had ze Remco al. Misschien had Hanneke mijn boek *Meneer X* gelezen en wilde ze me op het goede spoor zetten door in een van Fleurs documenten een tekst toe te voegen: *Is Meneer B mijn Meneer X?*

We hadden via het internet Meneer B gevonden en die had ons naar de baas van de TUINHIER-winkels, Meneer Planta, geleid. De oude man in het kappelletje had ons de weg naar het magazijn van TAKK gewezen, maar Meneer Klok en Meneer Kloon hadden geen rol in het verhaal gespeeld. Misschien waren ze louter adviseurs, of ze bestonden doodeenvoudig niet. De bedrijven TAKK en TUINHIER waren dochtermaatschappijen van BAK en misschien was Meneer P eigenaar van de hele santenkraam. Fleur had geen betere partij kunnen kiezen. Was het haar misschien om het geld te doen?

De bizarre wandeling over het strand en door het magische bos kon ik niet zo goed verklaren. Ik veronderstelde dat Hanneke de gemuteerde zoo in ons geheugen had geprojecteerd om te laten zien tot wat zij in staat was. Ik had aangenomen dat Meneer Klok en Meneer Kloon het magazijn gebruikten om wetenschappelijk onderzoek te doen, maar het was slechts een opslagplaats gebleken.

En dan was er nog de machine. Ik dacht niet dat het astronomische kunstuurwerk in staat was mensen te klonen, maar ik liet die mogelijkheid open. Er waren genoeg radeloze koppels die in de hoop leefden ooit nog kinderen te krijgen, kinderen als klonen van zichzelf.

Mijn immense fantasie sprak me in dat het uurwerk een soort ruimteschip was, maar daar moest Uma om lachen. Als conclusie van het verhaal stelden we ons voor dat het verbale gevecht met Hanneke en de doodsteek met de schoffel een einde hadden gemaakt aan een bizarre toekomst waarin machines en planten het voor het zeggen hadden.

Het kon natuurlijk ook anders zijn gegaan. De hamvraag bleef: waar is Hanneke naartoe? Haar verleden zat in mijn geheugen vastgebakken, maar in dat van haar moeder was ze blijkbaar gewist. Was ze dood of was ze er nooit geweest? Fleurs ex-man konden we het niet meer vragen. Misschien had hij zich opgehangen nadat hij van Fleur te horen kreeg dat Hanneke niet zijn natuurlijke dochter was.

Toen kwam Uma met een knotsgek idee op de proppen:

‘Stel je voor dat Fleur en de moeder van Fleur onbevlekt zijn ontvangen van een plantensoort en dat Hanneke als 8-jarige daar nog te jong voor was. Misschien probeerde ze haar moeder met jou te koppelen om via het verkregen kind haar plantengenen in deze wereld te verspreiden.’

‘Je bent gek,’ zei ik, ‘hoe zie jij dat *onbevlekt ontvangen*?’

‘Maria heeft het ooit klaargespeeld.’

‘Dat verhaaltje kan ik moeilijk geloven.’

We durfden niet te speculeren over de plantenmanieren van Hanneke. Voor ons part mocht ze rotten in de hel. In het beste geval liep ze rond in een wereld waarin de rollen waren omgekeerd, waar wij als mensen met onze voeten in de grond staken en planten zich te goed deden aan onze vruchten. Het klonk zo buitenaards onmogelijk.

Ik concentreerde me op de lieflijke verschijning van Uma, want zij was mijn eigen maagd Maria die ik gratis en voor niets tot in de eeuwigheid mocht aanbidden. Ik had heel veel zin om haar op te eten, maar dan was ik haar kwijt.

Ik neutraliseerde één wodka met drie kopjes koffie voordat we de motorrit naar huis aanvatten.

Op mijn eerste werkdag verliet ik het station van Zaventem en zag tot mijn aangename verrassing Sinetta en Klaudija voor mij uit wandelen. Ik repte me om hen in te halen. Ze zeiden *goedendag* en gingen voort met hun ochtendgesprek. Ik kreeg er geen woord tussen en liep er voor spek en bonen bij.

In de hal van het bedrijf nam ik afscheid van de dames en liep teleurgesteld naar de lift omdat ze niet naar mijn vakantieperikelen hadden gevraagd.

In mijn mailbox lag een berichtje van Karli:

<Hallo Ubaldo, sorry dat ik jouw verjaardag ben vergeten. Dat komt omdat mijn zus bij een auto-ongeval zwaargewond is geraakt. Ze is tegen een boom gereden. Ze ligt in coma en ik hoop dat ze gauw weer wakker wordt. Groetjes.

Stevige bomen gaan niet uit de weg voor hardrijders. De dood ligt steeds op de loer.

Ik belde naar Fleur en kreeg het antwoordapparaat aan de lijn. Het was identiek dezelfde boodschap, alleen was ze niet door Hanneke maar door Meneer P ingesproken:

‘Ja hoor, wij zijn weer weg en we hebben geen mobieltje mee. Praat tegen de machine, liefst na de piepton. Doei.’

Het antwoordapparaat aan de andere kant van de lijn piepte, maar ik kreeg niets gezegd.

Het had al de hele ochtend van 13 mei gemotregend en ik vermoedde dat de voorspelde zondvloed nog moest komen. Ik stond naast de zwarte kast in de woonkamer en bekeek de post.

Ik had werk gevonden als boswachter en boomchirurg in het domein van Bokrijk. Mijn grote hobby was tuinieren, daarnaast verdiepte ik me in de leer van de houtsoorten, of xylologie, en bedreef ik de kunst van het hout graveren, of xylografie.

Tijdens het afgelopen jaar had ik ook de tijd gevonden om een boek over mijn hallucinant avontuur in Duiveland te schrijven. Ik wilde niet de wijze leraar uithangen, maar als er één les uit al het gebeurde te trekken viel, dan was het wel dat je als mens een levensstijl moet kiezen die wijselijk tussen hedonisme – uitbundig genieten van het leven – en zelfdoding ligt.

Ik was niet alleen, maar ik deed even alsof dat zo was en nam mijn verjaardagskaarten aandachtig door. Een kaart van Val mocht niet aan de heuglijke dag ontbreken. Het kinderloze echtpaar Loe en Iona had de bal helemaal misgeslagen door me te feliciteren met mijn veertigste verjaardag. Pa en ma zaten goed wat het aantal levensjaren betrof, ook mijn liefste zus wenste me een inspirerende drieënveertigste verjaardag. Sinetta sloeg de spijker op zijn kop met een kaart versierd met een tekening van een krokodil, lui liggend in een zetel en met een blootblad in zijn voorpoten geklemd. Klaudija had een kleine blote-borstenkalender opgestuurd.

De postbode had aangeklopt omdat het grote pakket niet in de brievenbus kon. Het kwam van Karli. Nadat ik de verpakking eraf had gehaald, was het al heel wat kleiner. Uit het gele kartonnen doosje haalde ik een kinderchocoladen ei tevoorschijn. Tot mijn verbazing zat er een speelgoed motorfietsje in en een klein briefje waarin ze me liet weten dat haar zus uit de coma was ontwaakt en dat ze allebei het leven weer een beetje zagen zitten.

Fleur had me niet vergeten. Op haar wenskaart beweerde ze: *Ouder worden is leuk, behalve je haar wordt dunner, je geheugen*

sluit kort en je seksleven gaat achteruit. Ze wilde me troosten, want alles zou wel verbeteren. Ik hoopte dat zij met haar nieuwe vriend een tweede leven en een nieuw gezin kon beginnen.

De familie Zavgorodnya nam het filosofisch op en schreef: *Pure stijl, pure klasse, een bik mek, dat ben jij. Het leven is zo eenvoudig, maar de mensen maken het ingewikkeld.*

De vrouw in de zetel van de veranda had me de kaart gegeven. ‘Heb jij dat geschreven?’ vroeg ik, terwijl ik naar haar toe liep. ‘Mooi hé,’ zei ze.

Waar was ik aan begonnen? Volgende maand werd ze achttien en dan zou ze volwassen zijn. In haar blik maakte ze duidelijk dat ze als een vrouw behandeld wilde worden. Dat mocht, als ze mij maar als een echte vent beschouwde.

Ze nam mijn rechterhand, stak de wijsvinger ervan in haar mond en sabbelde er even op, als wilde ze hem sneller doen helen. Het was de vinger met het kleine litteken dat ik had opgelopen tijdens de inbraak in het magazijn. De papillairlijnen waren niet exact aan elkaar gegroeid en dus was het niet waar dat ze levenslang hetzelfde blijven.

Gedaan met denken. Ik waande me in de fleur van mijn leven en Uma zat er middenin. We wisten niet of onze relatie een lang leven beschoren was. De lieflijke tijd dat het duurde was allicht meegenomen.

Ik ging naast haar in de zetel zitten. Ze glimlachte, haar mooie ogen leken op twee opstijgende heteluchtballonnen. Terwijl Will Tura op de achtergrond zong dat het leven mooi was, nam ik de tijd om haar lippen nat te likken. We beroerden onze monden en strengden elkaars lijven. Het lichamelijke contact deed me terugdenken aan de memorabele momenten waarbij een Russische Soyoez zich aan een Amerikaanse Apollocapsule had vastgeklonken. De Russische raketmotoren waren nog steeds de beste van de wereld.

Gedaan met praten. Zonder durf, geen glorie. BÍla ótsjen vkóésna. Het was heel lekker. Jeetje.

Eind oktober keek ik 's morgens vanuit het venster van de slaapkamer op mijn tuin neer. Zwarte wolken dreven in snel tempo over de aarde en de zon had weinig zin om op te staan.

Uma en ik woonden een maand samen en ons geluk kon niet op. We hadden een uur langer geslapen omdat de wintertijd was aangebroken. Toch voelde ik me niet goed in mijn vel.

Ik vloekte binnensmonds omdat de eerste najaarsstorm 's nachts een einde aan mijn levensboom had gemaakt. De boom was in zeven maanden tot zeven meter hoog gegroeid en nu lag hij daar op de grond. Niet gekapt, maar doormidden geknakt. De andere planten in de tuin deden alsof ze afstierven.

Die namiddag brachten we een bezoekje aan mijn zus en haar gezin. Tes en Satoria wilden gaan wandelen om bloemen te plukken. Op het laatste nippertje besloot Ronaldo ons op de autoped te volgen. Nena's man en Bonita bleven liever thuis en zochten hun heil in de virtuele realiteit van de tv.

We slenterden naar het Goorterbos. Bij de ingang van het bos merkte ik dat er iets niet klopte. Het beeld van het bos in mijn geheugen kwam niet overeen met wat ik zag: het was grondig gesnoeid en gekapt. Het opvallendst van alles waren de dode bomen die rond een grote treurwilg stonden. Het geheel had iets magisch.

Ineens weerklonk een kinderlijke stem – en het was niet die van een van de kinderen – die zei: *Jullie moeten oprotten, want hier zijn wij de baas.*

Ik schrok hevig en Uma zocht bescherming bij mij.

'Heb je dat gehoord?' vroeg ze.

Ik knikte en begreep dat *wij* de planten waren. En bedoelden ze ons met *jullie*?

Opnieuw hoorde ik het stemmetje roepen: *Jullie zijn dwazen.*

Bedreigde Hanneke ons vanuit haar plantenwereld?

Nena en de kinderen hadden niet in de gaten dat Uma en ik achterbleven.

